

የኢ.ብ.ክ.መ ከተሞችና መሰረተ ልማት ቢሮ
A.N.R.S. Bureau of Urban and Infrastructure

የ2018 በጀት ዓመት አመታዊ እቅድ አፈፃፀም ሪፖርት

ሰኔ 2018 ዓ.ም

ባህርዳር፣

ማጠቃለያ

ገጽ

ከፍል አንድ

1.1 **ማጠቃለያ /ድርጅቱ (Executive summary)**-----1

1.2	መግቢያ	2
1.3	የተቋሙ ርዕይ፣ ተልኮ እና ዕቤት	3
1.4	የተቀመጡ ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች፣ የትኩረት መስኮችና የትኩረት አቅጣጫዎች	3
	ከፍል ሁለት	
	የቁልፍ እና አበይት ተግባራት እቅድ አፈፃፀም	
2.1	ተቋማዊ የማስፈፀም አቅም ግንባታ ስራዎች አፈፃፀም	5
2.1.1	የእቅድ ዝግጅትና አረጋገጫ	5
2.1.2	አደረጃጀት	8
2.1.3	አሰራር	8
2.1.3.1	የመልካም አስተዳደርና የአገልግሎት አሰጣጥ ማሻሻያ ስራዎች	8
2.1.3.2	የህግ እና የአሰራር ማሻሻያ ስራዎች	9
2.1.3.3	ተቋማዊ አሰራርን ማዘመን (E- Service)	9
2.1.3.4	ቅንጅታዊ አሰራር	9
2.1.3.5	ተሞክሮ መቀመርና ማስፋት	10
2.1.3.6	ከትትልና ድጋፍ	10
2.2	የሀገራዊና ክልላዊ ኢንቨስቲሽኖች አፈፃፀም	10
2.2.1	የኮሪደር ልማት ኢንቨስቲሽን	10
2.2.2	አንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ኢንቨስቲሽን	18
2.2.3	የቤት ልማት ኢንቨስቲሽን	20
2.2.4	የጭቃ ቤት ቅነሳ ኢንቨስቲሽን	23
2.2.5	የኢትዮ ኮደርስ ኢንቨስቲሽን	24
2.2.6	የዲጅታል አድራሻ ስርዓት ዝርጋታ ኢንቨስቲሽን	25
2.3	የአበይት ተግባራት እቅድ አፈፃፀም	26
2.3.1	የከተሞች መልካም አስተዳደር አቅም ግንባታ ስራዎች	26
2.3.2	የቤቶች ልማትና አስተዳደር ስራዎች	30
2.3.3	የከተማ መስረተ- ልማት ስራዎች	36
2.3.4	የከተሞች ጽዳት፣ አረንጓዴ ልማትና ውበት ሥራዎች	39
2.3.5	የከተማ ሴፍቲ ኔትና ምግብ ዋስትና ፕሮግራም ስራዎች	46
2.4	የባለብዙ ዘርፍ ስራዎች አፈፃፀም	50
2.5	የስራ እድል ፈጠራ ስራዎች	51
2.6	የበጀት አጠቃቀም	51
3	መልካም ኢጋጣሚዎች፣ ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ መፍትሄዎች	51
3.1	በተግባራት አፈፃፀም ወቅት የታዩ ጥንካሬዎችና መልካም ኢጋጣሚዎች፣	51
3.1	በተግባራት አፈፃፀም ወቅት ያጋጠሙ ችግሮች (ተግዳሮቶች)	53
3.2	የተወሰዱ መፍትሄዎች	53
3.3	ማደማደሚያ	53

ከፍል አንድ

1.1 ማጠቃለያ /ድርግጥ (Executive summary)

ተቋማችን የኮሪደር ልማት፣ የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት፣ የቤት ልማት፣ የጭቃ ቤት ቅነሳ ኢትዮ ኮደርስ እና የዲጅታል አድራሻ ስርዓት ዝርጋታ ኢንቨስቲሽኖችን በመተግበር በከተሞች መነቃቃትን በመፍጠር፣ ልማትን በማረጋገጥ፣ የስራ ባህልን በመቀየር፣ የከተማው ነዋሪ ህዝብ የልማቱ ተሳታፊና ባለቤት የመሆን ፍላጎቱን ተሳትፎውን በማሳደግ በኩል አበረታች ለውጥ እየተመዘገበ ይገኛል፡፡

የመኖሪያ ቤት ፍላጎቱ ከፍተኛ በሆነባቸው ከተሞች በተለያዩ የቤት ልማት አማራጮች 92,944 ቤቶችን ለመገንባት ታቅዶ 81,163 (87.32%) መኖሪያ ቤቶች ተገንብተዋል፡፡ በክልሉ ከሚገኙ 60,719 የመንግስት ቤቶችን ወደ ዘመናዊ የመረጃ ቋት (ሶፍትዌር)

ለማስገባት ታቅዶ 54,646 (91.71%) ቤቶች ወደ ሶፍትዌር ማስገባት ተችሏል። በተጨማሪም 1,911 (9.51%) የኮንዶሚኒየም ቤቶች እና 7,130 (12.08%) የግለሰብ ቤቶችን መረጃ ወደ ሶፍትዌር ማስገባት ተችሏል።

ከመስረተ-ልማት አኳያ ከአሁን በፊት በአለም ባንክ (UIIDP) ታቅፈዉ በነበሩ 12 ከተሞች ወደ 2018 በጀት ዓመት ከተንከባለሉ 27 ፕሮጀክቶች ውስጥ 13 (48.81%) ፕሮጀክቶች የተጠናቀቁ 4 (14.8%) ፕሮጀክቶች አፈጻጸማቸው ከ50%-80% ነው። 1(3.7%) ፕሮጀክቶች አፈጻጸማቸው ከ50%በታች, 8 (29.6%) የግንባታ እንቅስቃሴ የሌላቸው እና 1 (3.7%) የተቋረጡ ናቸው።

በአለም ባንክ (UIIDP) ባልታቀፉ ሌሎች ከተሞች ከ2017 ወደ 2018 በጀት ዓመት የዞሩ 93 ፕሮጀክቶች የነበሩ ሲሆን ሁሉም ፕሮጀክቶች (100%) የተጠናቀቁ ናቸው።

በ2018 በጀት ዓመት ከተለዩት 995 ፕሮጀክቶች ውስጥ 887 (89.14%) ፕሮጀክት የተጠናቀቁ ሲሆን 43 (4.32%) ፕሮጀክቶች አፈጻጸማቸው ከ50 - 80% ነው። 36 (3.61%) ፕሮጀክት አፈጻጸሙ ከ50% በታች ነው። 29 (2.91%) ፕሮጀክቶች ደግሞ ወደ ስራ ያልገቡ ናቸው። ለነዚህ 995 ፕሮጀክቶች 4,934,090,961.1 ብር በጀት የተያዘ ሲሆን 2,249,047,618.1 ብር ክፍያ ተፈፅሟል።

በክልሉ የሚገኙ 85 ከተማ አስተዳደሮች የመስረተ ልማት ሃብት ምዝገባ ለማድረግ ታቅዶ 77 (90.58%) ከተማ አስተዳደሮች ቆጠራ በማድረግ መረጃውን ወቅታዊ አድርገዋል።

በከተሞች የህብረተሰብ ተሳትፎን 50% ለማድረስ ታቅዶ በህብረተሰቡ በኩል 5,448,548,851,.60 ብር የሚገመት ገንዘብ ለልማት ስራዎች አስተዋጾ የተደረገ ሲሆን በዚህም የህብረተሰብ ተሳትፎ በአማካይ 48.61% ደርሷል። በ402 ከተሞች በክረምት አረንጓዴ አሻራ ችግኝ ተከላ ፕሮግራም 1,571,335 የህብረተሰብ ክፍሎችን በማሳተፍ 36,490,105 ችግኞችን በመትከል 2,501.35 ሄ/ር አረንጓዴ ቦታዎችን ማልማት ተችሏል። በክልላችን 18 ከተሞች የምግብ ዋስትና ፕሮግራም 195,845 የምግብ ዋስትና ተጋላጭ የሆኑ ዜጎችን ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል።

1.2 መግቢያ

ከተሞች የዓለማችን ግማሽ ሕዝብ የሚኖርባቸው እና የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና የፖለቲካ ማዕከላት ናቸው። የሰው ልጅ የማህበራዊ ሕይወቱን ኑሮውን ለማሻሻል ከተሞችን እንደ ዋና የመኖሪያና የመስሪያ ማዕከልነት የመጠቀም እና የመከተም ፍላጎቱ በከፍተኛ ሁኔታ አድጓል። ይህም ፈጣን የከተማነት ሂደት ከማንኛውም ጊዜ በላይ በከተሞች ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ልማት እና አገልግሎቶች አቅርቦት ላይ ከፍተኛ ጫና እየፈጠረ ይገኛል።

የከተማ ልማት ስራ በባህሪው ውስብስብና ባለብዙ ዘርፍ የልማት ስራዎችን ያካተተ ከመሆኑም በላይ መሬት ላይ የሚያርፉ ማንኛውንም ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ መስረተ ልማቶችንና አገልግሎቶችን እንዲሁም የከተማ-ከተማ እና የከተማ-ገጠር ትስስርንና ተመጋጋቢነትን አቀናጅቶ መምራት የሚጠይቅ ተግባር ነው። የምንመራው የኢብክመ ከተማና መስረተ-ልማት ቢሮም በከተሞች ጉዳይ ላይ ቁልፍ ሚና ያለውና ከተሞች የመጭው ዘመን የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና የማህበራዊ ለውጥ ሞተርና ማዕከል እንዲሆኑ እንዲሁም ውብ፣ ጽዱና ለኑሮ ተስማሚ እንዲሆኑ በማድረግ ለክልላችን ብሎም ለአገራችን ብልፅግና ወሳኝ የሆኑ ተግባራት የሚከናወኑበት ነው።

በመሆኑም ቢሮው የክልሉ ከተሞች ዘመናዊ የመሬት አስተዳደር ስርዓት የተከተለ፣ በፕላን የሚመሩ፣ መስረተ ልማት የተስፋፋባቸው፣ ውብና ፅዱ፣ የልማትና የአገልግሎት ማዕከል እንዲሆኑ በማድረግ የዜጎችን ተጠቃሚነት ማረጋገጥን እንደ ተልዕኮ ይዞ ባለፉት ዓመታት ባከናወናቸው ተግባራት በርካታ ለውጦች ተመዝግበዋል።

በአሁኑ ወቅት በክልላችን በየአካባቢው አዳዲስ ከተሞች መፈጠር፣ ከገጠር ወደ ከተማ የሚደረግ ፍልሰት እና የነባር ከተሞች ወደ ጎን መስፋት ከተፈጥሮዊው የህዝብ ዕድገት ጋር ተዳምሮ የከተሞች ህዝብ ብዛት ከሚጠበቀው በላይ በፍጥነት የጨመረበት ሁኔታ ተፈጥሯል። ይህን ተከትሎም በከተሞች የአገልግሎት አሰጣጡ ተደራሽ እና አርኪ ያልሆነበት፣ ሌብነት በስፋት የሚስተዋልበት፣ የመኖሪያ ቤት እና የመስረተ ልማት ፋላጎት በእጅጉ የጨመረበት እንዲሁም ሥራ አጥነት እና የከተማ ድህነት የተስፋፋበት ሁኔታ ተፈጥሯል።

በተለይም በከተሞች የሚታየውን ሌብነት መታገል እና በአገልግሎት አሰጣጥ ዙሪያ የሚታዩ የመልካም አስተዳደር ችግሮችን መፍታት ልዩ ትኩረት የሚሻው ጉዳይ ነው።

በመሆኑም እነዚህን ሌሎች በከተሞች የሚስተዋሉ ውስብስብ ችግሮችን በዘላቂነት ለመፍታት ከተቋሙ የ5 ዓመት (2018-2022) መሪ የልማትና መልካም አስተዳደር እቅድ የተቀዳ የ2018 በጀት ዓመት እቅድ ተዘጋጅቶ ወደ ተግባር የተገባ ሲሆን ከዚህም አኳያ በበጀት ዓመቱ የተከናወኑ ዋና ዋና ስራዎች አፈፃፀም ሪፖርት እንደሚከተለው በየስራ ዘርፉ በዝርዝር ቀርቧል።

1.3 የተቋሙ ርዕይ፣ ተልኮ እና ዕሴት

ርዕይ 2022:- "በ2022 የክልሉ ከተሞች ምርታማ፣ ዘመናዊ የአገልግሎት፣ የግብይት እና የብልፅግና ማዕከላት ሁነው ማየት"

ተልዕኮ:- በከተሞች ደረጃውን የጠበቀ የመኖሪያ ቤት፣ መሰረተ ልማትና አገልግሎት በማቅረብ የክልሉ ከተሞች የልማት፣ የፖለቲካና የመልካም አስተዳደር፣ የዘመናዊነትና የብልፅግና ማዕከላት እንዲሆኑ ማድረግ ነው።

ዕሴት:- እንደ ክልል በቀጣዮቹ የዕቅድ ዓመታት በትኩረት ተይዘው ሊሰራባቸው የሚገባ ወጥ የሆኑ እሴቶች እንዲኖሩ የተመረጡ እሴቶችና መገለጫቸው እንደሚከተለው ቀርቧል።

- ✓ ያለ ክንፍ መብረር ያለ ሙያ መከበር አይቻልምና በሙያ ብቃት እንክበር፤
- ✓ መታዘዝ ከመስዋዕትነት ይበልጣልና ምርጫችን አገልጋይነት ነው፤
- ✓ የሰው ወርቅ እያደምቅምና በራሳችን ባህል እንደምቃለን፤ እንጠበቃለን፤
- ✓ አበው በህግ አምላክ ብለው እንደተገዙለት እኛም ለህግ እንዝለን፤
- ✓ ከባህር የወጣ ዓሳ ላለመሆን ሕዝባዊ ወገንተኝነትን አጥብቀናል፤
- ✓ ከመቃብር በላይ ስም ይቆማልና አርበኝነት መለያችን ነው፤
- ✓ ብልህ የዓመቱን፣ ሞኝ የእለቱን ነውና እንደ ብልሆች ሀብትን በአግባቡ ቆጥበን እንጠቀማለን፤
- ✓ መልካም ሃሳብ ወንዝ ያሻግራልና ልዕለ ሐሳብ ይዝናል፤
- ✓ መድረሻውን ያላወቀ የትም ይገኛልና ትኩረታችን ለግቦቻችን ይሁን ብለናል፤
- ✓ ልዩነታችን ውበት ነውና ብዝሃነትን ተቀብለናል፤
- ✓ ቋጠሮ መፍታት ከውሉ እንዲሉ ምርምርና ፈጠራን ለችግራችን መፍቻ አድርገናል፤
- ✓ ድር ቢያበር እንበሳ ያሥር ነውና ቅንጅታዊ አሠራር እሴታችን ነው፤
- ✓ አለባብሰው ቢያርሱ በአረም ይመለሱ በመሆኑ ግልፅነትና ተጠያቂነት እሴታችን ነው።

1.4 በ2018 በጀት ዓመት እቅድ የተቀመጡ ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች፣ የትኩረት መስኮችና የትኩረት አቅጣጫዎች

ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች:- ከክልሉ የ25 ዓመት እና የ5 ዓመት የአሻጋሪና ዘላቂ ልማት እቅድ የተወሰዱ የተቋሙ ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች፡-

- የመልካም አስተዳደርና አገልግሎት አሰጣጥ ችግር፤
- በክልሉ የተመጣጠነ የአካታታም ሥርዓት አለመኖር፤
- ከተሞች በተዘጋጀላቸው የትግበራ ፕላን አለመመራት፤
- ዘላቂ የመኖሪያ ቤት አቅርቦትና አስተዳደር ችግር፤
- የመሰረተ ልማት አቅርቦትና አስተዳደር ችግር፤

- ጽዳቱ ለኑሮ ተሰማሚና አረንጓዴ ከተሞች ግንባታ ውስንነት፤
- የከተማ ምግብ ዋስትና አለመረጋገጥ፤
- በከተሞች በቴክኖሎጂ የተደገፈ ዘመናዊ የመረጃና አሰራር ሥርዓት አለመኖር ናቸው፡፡

የትኩረት መስኮች፡- ተቋሙ ከክልሉ የ25 ዓመት እና የ5 ዓመት የአሻጋሪና ዘላቂ ልማት እቅድ የተወሰዱ እና ከስትራቴጂያዊ ጉዳዮች

የመነጨ 6 የትኩረት መስኮች አሉት፡፡

- የከተሞች መልካም አስተዳደርና አካላዊ ምርጫ፤
- ተደራሽ የቤት ልማትና አስተዳደር፤
- የተቀናጀ ምርታማና ዘላቂ የከተማ መሠረተ ልማት፤
- የከተማ ጽዳትና አረንጓዴ ልማት፤
- የከተማ ምግብ ዋስትና እና ሴፍቲኔት፤
- Smart City እና ዘመናዊ የመረጃ ሥርዓት እና ተቋም ግንባታ ናቸው፡፡

የትኩረት አቅጣጫዎች፡- ዋናው የከተማ ልማት የትኩረት አቅጣጫ ከተሞችን በፕላን መመራት እና የፕላን ተፈጻሚነትን ማረጋገጥ

ሲሆን 8 ዝርዝር አቅጣጫዎችም አሉት፡፡

- አገልግሎት አሰጣጥን በማዘመን መልካም አስተዳደርን ማስፈን፤
- ከተሞችን እንዲሁብት መሠረታቸው የልማት ማዕከላት ማድረግ፤
- በዜጎች ተሳትፎ የሚገነቡ ዘላቂ የመኖሪያ ቤቶችን ማስፋፋት፤
- የመሠረተ ልማት ተደራሽነት፣ ፍትሃዊነት እና ጥራት ማረጋገጥ፤
- ከተሞች ለኑሮ ምቹ፣ ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገሩ፣ ውብ፣ ጽዳቱና አረንጓዴ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- በከተሞች የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥ፤
- ዘመናዊ የከተማ መረጃ ኢንፎርሜሽን ሥርዓትን ማስፈን፤
- አካላት የከተማ ልማት ሥርዓት መዘርጋት ናቸው፡፡

ክፍል ሁለት

የቁልፍ እና አበይት ተግባራት እቅድ አፈፃፀም

2.1 ተቋማዊ የማስፈጸም አቅም ግንባታ ስራዎች አፈፃፀም

2.1.1 የእቅድ ዝግጅትና አረንቴሽ

የእቅድ ዝግጅት:- በዝግጅት ምዕራፍ ከሚከናወኑ ዋና ተግባራት ውስጥ አንዱና ዋናው ዕቅድን በጥራት ማቀድ ነው። በመሆኑም ከተቋሙ የ5 ዓመት (2018-2022) መሪ የልማትና መልካም አስተዳደር እቅድ የተቀዳ፤ የተቋሙን ራዕይ እና ተልዕኮ መሰረት ያደረገ፤ የተለጠጠ (ሰፊ) ግን ሊደረስበት የሚችል፤ ከፌዴራልና ከክልል፤ እንዲሁም ከድጋፍ ሰጭ ድርጅቶች ጋር የተናበበ፤ ጥራት ያለው፤ በጊዜ የተገደበና የተተነተነ፤ በውጤት ላይ ያተኮረ፤ የህዝብ ተሳትፎን ዋነኛ አቅም ያደረገ እንዲሁም ቅንጅታዊ አሰራርን መሰረት ያደረገ የ2018 በጀት አመት የልማትና መልካም አስተዳደር ዕቅድ ተዘጋጅቶ ወደ ተግባር ተገብቷል።

ከሐምሌ 1/2017 ዓ/ም ጀምሮ ጥራት ያለው የክረምት ተግባራት እቅድ በማዘጋጀት በእቅዱ ላይ ከፈፃሚ አካላት ጋር የጋራ መግባባት ተፈጥሮ ወደ ስራ ተገብቷል። ሌላው የከተማ ምግብ ዋስትና እና ሴፍቲ ኔት የፕሮጀክት እቅድ ተዘጋጅቶ ወደ ስራ ተገብቷል። በተጨማሪም የተቋሙን ዋና ዋና ግቦችን ያካተተ የመግባቢያ ሰነድ በማዘጋጀት ከፌዴራል ከተማና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር ጋር የፊርማ ስነ ስርዓት ተካሂዷል።

የእቅድ አረንቴሽ:- ጥራት ያለው ዕቅድ ማቀድ አንዱ ተግባር ሲሆን በዕቅዱ ላይ ከፈፃሚ አካላት ጋር በቂ መግባባት መፈጠር ደግሞ ሌላኛው ትኩረት የሚሰጠው ተግባር ነው። በመሆኑም በየደረጃው ያለውን እምቅ አቅም ግምት ውስጥ ያስገባ እቅድ በማቀድ በመነሻ ሁኔታውና በሚከናወኑ ተግባራት ላይ ከ10,262 ፈፃሚና አስፈፃሚ፤ ከ8,932 ከባለድርሻ አካላት እንዲሁም ከ99,692 ከተማ ነዋሪ ጋር በቂ መግባባት ለመፍጠር ታቅዶ በክልል፤ በዞኖች እና በከተሞች በተካሄዱ የ2017 በጀት ዓመት ዕቅድ አፈጻጸም ግምገማና የ2018 በጀት ዓመት እቅድ አረንቴሽን መድረኮች ወንድ 5,180 ሴት 2,541 በድምሩ 7,721 (75.23%) አመራሮችና ፈፃሚዎች፤ ወንድ 9,009 ሴት 5,590 በድምሩ 14,599 (ከ100% በላይ) የህዝብ ክንፍ /ኢጋር አካላት እና ወንድ 316,468 ሴት 265,429 በድምሩ 581,897 (ከ100% በላይ) የከተማ ነዋሪ ህዝብ ተሳትፏል። በዚህ መድረክም በ2017 በጀት ዓመት ዕቅድ አፈጻጸም የተሻለ ውጤት ያስመዘገቡ ከተሞችና ዞን መምሪያዎች እውቅና እና ሽልማት ተበርክቶላቸዋል።

ሰንጠረዥ1. በየደረጃው የተፈጠሩ እቅድ አረንቴሽን መድረኮች አፈፃፀም

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	እቅድ አረንቴሽን የተሳተፈ አመራርና ባለሙያ			እቅድ አረንቴሽን የተሳተፈ የህዝብ ክንፍ /ኢጋር አካላት			በህዝብ ጉቅናቄ መድረኮች የተሳተፈ የከተማ ነዋሪ ህዝብ		
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር
1	ደ/ወሎ	811	345	1156	315	35	350	97,500	85,650	183,150
2	ምስ/ጐጃም	38	21	59	269	116	385	40,800	45,416	86,216
3	ሰ/ወሎ	378	184	562	63	41	104	42,320	35,402	77,722
4	ደሴ	345	110	455	184	120	304	22,000	20,000	42,000
5	ማዕ/ጐንደር	587	118	705	102	27	129	32,004	9,351	41,355
6	ባህር ዳር	369	293	662	1,128	893	2021	16,263	22,883	39,146
7	ሰ/ጎጃም	85	11	96	1,600	184	1784	12,130	2,870	15,000
8	ኮምቦልቻ	200	140	340	14	2	16	5,371	4,017	9,388
9	ደ/ታቦር	88	55	143	98	75	173	5,750	3,530	9,280
10	አዊ	351	211	562	210	62	272	4,200	3,714	7,914
11	ሰ/ሸዋ	66	27	93	98	50	148	4,220	2,890	7,110
12	ጐንደር	151	127	278	967	836	1803	2,341	2,005	4,346
13	ዋግ ሽምራ	131	51	182	639	652	1291	2,114	2,053	4,167
14	ደ/ጎንደር	472	245	717	80	48	128	1,974	1,682	3,656
15	ደ/ማርቆስ	175	152	327	250	100	350	1,800	1,253	3,053

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	እቅድ አረንጓዝኛ የተሳተፈ አመራርና ባለሙያ			እቅድ አረንጓዝኛ የተሳተፈ የህዝብ ክንፍ /አጋር አካላት			በህዝብ ንቅናቄ መድረኮች የተሳተፈ የከተማ ነዋሪ ህዝብ		
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር
16	ምዕ/ጎጃም	381	219	600	72	45	117	896	532	1,428
17	ሰ/ጎንደር	80	30	110	110	53	163	500	700	1,200
18	አሮሞ	136	21	157	2,675	2,208	4883			
19	ምዕ/ጐንደር	58	7	65	76	38	114			
20	ደ/ብርሃን	131	80	211				21,365	18,495	39,860
21	ወልደያ							2,920	2,986	5,906
	የዞን ድምር	5,033	2,447	7,480	8,950	5,585	14,535	316,468	265,429	581,897
22	በክልል ደረጃ	147	94	241	59	5	64			
	ጠቅላላ ድምር	5,180	2,541	7,721	9,009	5,590	14,599	316,468	265,429	581,897

ምስል 1:- የ2017 እቅድ አፈፃፀም ግምገማና የ2018 በጀት ዓመት እቅድ አረንጓዝኛ መድረኮች

የአቅም ግንባታ ስልጠና:- የከተማ ልማትና መልካም አስተዳደር ስራዎቻችን በላቀ ደረጃ ለማስፈፀም በተቋሙ አዋጆች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችና ማንዋሎች ላይ በየደረጃው ለሚገኙ 12,500 (35% ሴቶች) አመራሮች፣ ባለሙያዎችና አጋር አካላት በተለያዩ የስልጠና ሰነዶች ላይ ስልጠና ለመስጠት ታቅዶ ከሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ጋር በመተባበር እንዲሁም በክልልና በከተሞች በተሰጡ የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች ወንድ 16,438 ሴት 24,546 ድምር 40,984 (ከ100% በላይ) አመራሮችና ፈፃሚዎች ተሳትፈዋል፡፡

ሠንጠረዥ 2. የተሰጡ የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች

ተ.ቁ	የስልጠና ርዕስ	በተሰጠው ሥልጠና የተሳተፈ		
		ወንድ	ሴት	ድምር
1	ማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ ስታንዳርዶችና በማስፈፀሚያ ሰነዶች	718	402	1,120
2	በቁራ አገልግሎት ስታንዳርዶች	121	51	172
3	በእሣት አደጋ መከላከልና መቆጣጠር አገልግሎት ስታንዳርዶች	141	31	172
4	በዘመናዊ የዘላቂ ማረፊያ አገልግሎት ስታንዳርዶች	155	59	214
5	በገበያ ልማት አገልግሎት ስታንዳርዶች	93	40	133
6	በአገልግሎት ገቢ አሰባሰብና አጠቃቀም	778	248	1026

7	በቤቶች ልማትና አስተዳደር የህግ ማዕቀፎች	252	143	395
8	በመስረተ ልማት የህግ ማዕቀፎች	8		8
9	በከተሞች ምግብ ዋስትና እና ሴፍቲኔት	14,172	23,572	37,744
	ድምር	16,438	24,546	40,984

ምስል 2:- በከተሞች ምግብ ዋስትና እና ሴፍቲኔት ዙሪያ የተሰጡ ስልጠናዎች

የፈፃሚ ውጤት ተኮር እቅድ (BSC):- ሲቪል ስርቪስ በላከው የተሻሻለ የመንግስት ስራተኞች የስራ አፈፃፀም ምዘና መመሪያ መስረት በቢሮው እና በተዋረድ ተቋማት የሚገኙ የመንግስት ስራተኞች የ6 ወር የስራ አፈፃፀም ውል እንዲይዙና የምዘና ውጤት እንዲሞላላቸው ለማድረግ ታቅዶ በቢሮው፣ በተጠሪ ተቋሙና በዘዎችና ከተሞች መመዘን ካለባቸው ወንድ 6,784 ሴት 3,717 ድምር 10,501 ፈፃሚዎች መካከል ወንድ 6,175 ሴት 3,333 ድምር 9,301 (88.57%) ፈፃሚዎች የ6 ወር BSC ውል የያዙና ውጤት የተሞላላቸው ናቸው፡፡

ሰንጠረዥ 3. በዘዎችና በከተሞች የሚገኙ የመንግስት ስራተኞች የስራ አፈፃፀም ምዘና አፈፃፀም

ተ.ቁ	ዞን	በ BSC መመዘን ያለበት			የተመዘነ			አፈፃፀም
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	
1	ማዕ/ጉንደር	587	118	705	587	118	705	100
2	ምዕ/ጉንደር	182	125	307	182	125	307	100
3	ደ/ማርቆስ	175	152	327	175	152	327	100
4	ደ/ታቦር	79	54	133	79	54	133	100
5	ባህር ዳር	369	293	662	369	293	662	100
6	ደሴ	345	110	455	345	110	455	100
7	አዊ	351	211	562	351	211	562	100
8	ደ/ወሎ	648	309	957	648	309	957	100
9	ወልደያ	43	34	77	43	34	77	100
10	ምዕ/ጉጃም	326	261	587	326	261	587	100
11	ኮምቦልቻ	130	70	200	130	70	200	100
12	ሰ/ጎጃም	294	169	463	294	169	463	100
13	ሰ/ወሎ	575	251	826	575	248	821	99.39
14	ምስ/ጉጃም	484	356	840	475	353	828	98.57
15	ሰ/ጎንደር	225	120	345	220	110	330	95.65

16	ሰ/ሸዋ	597	205	802	597	205	597	74.44
17	ደ/ጎንደር	546	318	864	403	237	640	74.07
18	ዋግሽምራ	242	164	406	157	100	257	63.3
19	ጉንደር	61	71	132	61	71	132	61
20	አሮሞ	244	139	383				
21	ደ/ብርሃን	123	84	207				
	የዞን ድምር	6,626	3,614	10,240	6,017	3,230	9,040	88.28
22	በክልል ደረጃ	158	103	261	158	103	261	100
	ጠቅላላ ድምር	6,784	3,717	10,501	6,175	3,333	9,301	88.57

2.1.2 አደረጃጀት

በዚህ ወቅት እየተመዘገበ ያለውን ፈጣን የከተማነት እድገት የሚመራው ተቋም የአብዛኛ ከተማና መስረተ ልማት ቢሮ በአዋጅ ቁጥር 300/2017 በክልል ደረጃ የተቋማት አደረጃጀት ማሻሻያ ሲደረግ በ5 አላማ ፈፃሚ ዳይሬክቶሬቶች፣ በ22 መምሪያዎች (14 ዞን እና 8 ሪጅዮፖሊታን ከተሞች)፣ በ128 ወረዳ ጽ/ቤቶች እንዲደራጁ ተደርጓል። በቢሮው ውስጥ የነበረው የኮንስትራክሽን ዘርፍ ራሱን ችሎ የክልል ኮንስትራክሽን ባለስልጣን ሁኖ እንዲደራጁ ተደርጓል። ለቢሮው ተጠሪ የነበረው የከተሞች ፕላን ኢንስቲትዩትም ራሱን ችሎ የክልል ፕላን ኢንስቲትዩት ሁኖ እንዲደራጁ ተደርጓል። የነዚህ ሁለት ተቋማት ማቋቋሚያ አዋጅና ስልጣንና ተግባር መወሰኛ ደንብም ተዘጋጅቶ ስልጣን ባለው አካል እንዲፀድቅ ተደርጓል። ይሁን እንጂ የተቋሙ መዋቅራዊ አደረጃጀት በአሁኑ ሰዓት በርካታ ግዙፍ ተግባራትን የተሸከመ እና ሊታለፉ የማይገባቸው የተደራሽነትና የውጤታማነት ችግሮች ያሉበት ከመሆኑም በላይ ከከተሞች መስፋፋት ጋር እያደገ እና እየሰፋ የመጣውን የአግልግሎት ፍላጎት ሊሸከም የማይችል ነው። የተፈጠሩ አደረጃጀቶችም በዘርፉ ተገቢና የተሟላ እውቀት፣ ክህሎት፣ ልምድና ብቃት ያለው የሰው ሀይል አለመሟላታቸው እንዲሁም ከJEG ፍረጃ ጋር ተያይዞ የስራ መደቦች ደረጃ ዝቅተኛ መሆኑ እና የሰራተኛ ጥቅማጥቅም አለመሟላት...ወዘተ ችግሮች በስፋት የሚስተዋሉ ናቸው። በመሆኑም ይህን ችግር በዘላቂነት ለመፍታት በጥናት ላይ ተመስርቶ ተቋሙን እንደገና ማደራጀት ያስፈልጋል።

2.1.3 አስራር

2.1.3.1 የመልካም አስተዳደርና የአገልግሎት አሰጣጥ ማሻሻያ ስራዎች

በተቋሙ የሚታዩ የመልካም አስተዳደር ችግሮችን ለይቶ በመፍታት እንዲሁም በዘርፉ የሚሰጠውን አገልግሎት ቀልጣፋና ውጤታማ በማድረግ የተገልጋዮች እርካታ በአማካይ 65% እንዲደርስ ለማድረግ ግብ ተይዞ በየደረጃው ባለው መዋቅራችን በህብረተሰቡ የሚነሱት የልማት ፍላጎት እና የመልካም አስተዳደር ችግሮች ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተበራከቱ በመምጣታቸው በተቋሙ የሚታዩ የአገልግሎት አሰጣጥ ችግሮች የሚታዩባቸውን ዘርፎችና ችግሮች በመለየት ከቢሮው ጀምሮ እስከ ታችኛው መዋቅር ድረስ ያሉ ሁሉም ተቋማት ከስራ ባህሪያቸው አንፃር ራሱን የቻለ የመልካም አስተዳደር ችግር መፍቻ እቅድ አቅደው ወደ ተግባር እንዲገቡ ተደርጓል።

በእቅድ የተለዩ የተፈቱ ዋና ዋና የመልካም አስተዳደር ችግሮች፡- እነዚህን በተቋሙ እስከ ታችኛው መዋቅር ድረስ የሚታዩ የመልካም አስተዳደር ችግሮች ለመፍታት የሚያስችል ጥናት ባለፈው በጀት ዓመት የተጠና ሲሆን እንደ ችግሮች ክብደትና ቅለት በቅደም ተከተል ለመፍታት እቅድ ተይዞ በዘኖችና ከተሞች በእቅድ ከተለዩት 475 የመልካም አስተዳደር ችግሮች ውስጥ 400 (84.21%) የተፈቱ ናቸው።

የተገልጋይ መስተንግዶን በተመለከተ፡- በቤቶች ልማትና አስተዳደር ስራዎች ዙሪያ መስተንግዶ /ምላሽ ፈልገው ለሚመጡ ባለጉዳዮች በደብዳቤ ምላሽ ታቅዶ ለ1,099 ባለጉዳዮች በደብዳቤ ምላሽ መስጠት የተቻለ ሲሆን ለ1,731 ባለጉዳዮች በቃል ምላሽ መስጠት ተችሏል።

የከንቲባና ስራ አስኪያጅ አስተዳደር ፍትህ መድረክ፡- በ29 ከተሞች የከንቲባና ስራ አስኪያጅ አስተዳደር ፍትህ መድረክ በማቋቋም ለበርካታ ጊዜ ሲንገላቱ የቆዩ ተገልጋዮችን ችግር ለመፍታት በተደረገው ጥረት አበረታች ውጤት እየተመዘገበ ይገኛል። የከንቲባና ስራ አስኪያጅ አስተዳደር ፍትህ መድረክ ያቋቋሙ ከተሞች ሰ/ሸዋ (ሸዋርቢት፣ መ/ሜዳ፣ ሞላሌ፣ አረርቲ፣ ቡልጋ፣ አስከተማ፣ ደብረሲና፣ አነዋሪና አጣየ፣ ደ/ጎንደር (ወረታ፣ አ/ዘመንና እብናት)፣ ደ/ወሎ (ሀርቡ)፣ ም/ጉጃም (ደ/ወርቅ፣ ግ/ወይንና ደጅን)፣ አሮሞ (ከሚሴና

ባቲ)፣ ዋግኸምራ (ሰቆጣ)፣ ሰ/ጎጃም (መራዊና ዱርቤቴ)፣ ባ/ዳር፣ ጐንደር፣ ደሴ፣ ደ/ብርሃን፣ ደ/ማርቆስ፣ ኮምቦልቻ፣ ደ/ታቦር እና ወልደያ ከተሞች ናቸው፡፡

2.1.3.2 የህግ እና የአስራር ማሻሻያ ስራዎች

ከአስራር ጋር ተያይዞ የሚታየው ዋናው ጉዳይ ተቋሙ የሚመራባቸው የህግ ማዕቀፎች አግባብነትና ችግር ፈችነት ነው፡፡ ከዚህም አኳያ ብዙ ሊያሰሩ የሚችሉ የህግ ማዕቀፎች ያሉ ቢሆንም ተቋሙ የሚመራባቸው አብዛኛው አስራሮችና መመሪያዎች የህግ ክፍተት ያለባቸው፣ አግባብነትና ችግር ፈችነት የጎደላቸው፣ ቢሮክራሲ ማራዘም የተጠናወታቸው እና ከወቅቱ ጋር የማይሄዱ በመሆናቸው እያደገ የመጣውን የህዝብ የልማትና መልካም አስተዳደር ጥያቄ የማይመልሱ ናቸው፡፡

በመሆኑም በተቋሙ ተዘጋጅተው በወረዱ የህግ እና የአስራር ማዕቀፎች ላይ የክፍተት ትንተና እና የፋይዳ ግምገማ ጥናቶችን በማድረግ እንዲሁም የማሻሻያ ሃሳቦችን በማቅረብ 5 ነባር 2 አዲስ ቡድኖች 7 የህግ እና የአስራር ማዕቀፎችን ለማዘጋጀት ታቅዶ 1 የከተሞች አገልግሎት ገቢ አሰባሰብና ታሪፍ ማሻሻያ ደንብ ተዘጋጅቶ በመስተዳድር ምክር ቤት ፀድቆ አገልግሎት ላይ ውሏል፡፡

2.1.3.3 ተቋማዊ አስራርን ማዘመን (E- Service)

በተቋሙ የሚታየውን ብልሹ አስራርና ሌብነት ለመታገል እንዲሁም ፈጣንና ቀልጣፋ አገልግሎት በመስጠት የተገልጋይ እርካታን ለማሳደግ ተቋማዊ አስራሮችን ማሻሻልና ማዘመን አስፈላጊ በመሆኑ አስራርን ማዘመን በበጀት ዓመቱ ሰፊ ትኩረት ተሰጥቶ እየተሰራ ይገኛል፡፡

ከዚህም አኳያ የቤት መረጃ አደረጃጀትና አስተዳደር ሶፍትዌር በሚኒስቴር መ/ቤቱ በኩል ለምቶ አገልግሎት ላይ የዋለ ሲሆን በቢሮው በኩል ለደንበኞች የተቀላጠፈ አገልግሎት መስጠት የሚያስችሉ የሰራተኛ ምርታማነትን የሚጨምሩ 6 ሲስተሞች (HRM Mgt System፣ Inventory Mgt System፣ Internal Letter Mgt System፣ Service delivery System እና Integrated Infrastructure System እና Website /bui.gov.et) በኢኖቬሽንና ቴክኖሎጂ ቢሮ አማካኝነት እየለሙ ይገኛሉ፡፡ ከነዚህም ውስጥ 4 ሲስተሞች ማለትም Inventory management system, Internal letter management system, Service delivery እና Website /bui.gov.et ለምተው ተጠናቀው ለሰራተኛው ስልጠና እየተሠጠ ይገኛል፡፡ Inventory management system እና የቢሮው Website (bui.gov.et) አገልግሎት መስጠት ጀምረዋል፡፡ ሌላው በቴሌ Host የተደረገው የቢሮው የተሽከርካሪ ነዳጅ አጠቃቀም ሥርዓት (Tele Digital Fuel Management System) አገልግሎት ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡ እንዲሁም የሁሉን የቢሮ ሠራተኞች የት/ት ማስረጃ በመስብስብ፣ ስካን በማድረግና በማደራጀት ወደ ሲስተም የማስገባት ስራ ተሰርቷል፡፡

ሌላው በከተማ ደረጃ ደ/ብርሃን፣ ደሴ፣ ወልደያ፣ ባ/ዳር፣ እንደባራና አዘና መሪ ማዘጋጃቤት የመሬት መረጃ ሶፍት ዌር በማስለማት አገልግሎት በመስጠት ላይ የሚገኙ ናቸው፡፡ በ8 ሪጅዮ ፖሊታን ከተሞች የsmart city እሳቤን ተግባራዊ ከማድረግ አኳያ ባህርዳር፣ ደሴ ጎንደርና ኮምቦልቻ የስማርት ካሜራ አገልግሎት ያስጀመሩ ሲሆን ሌሎች ከተሞች በዝግጅት ላይ ናቸው፡፡

2.1.3.4 ቅንጅታዊ አስራር

ከሌሎች አቻ ተቋማት ጋር ቅንጅታዊ አስራርን ከማጠናከር አኳያ ከመሬት ቢሮ ጋር በከተሞች ማስፋፊያ አካባቢ የመሬት አቅርቦትና ዝግጅት፣ በመሬት መረጃ ማዘመን (ካዳስተር) ስራዎች፣ በልማት ተነሽዎች የካሳ አከፋፈል፣ በገጠር አገልግሎት መስጫ ማዕከላት የከተማነት እውቅና አሰጣጥ ዙሪያ፣ ከአካባቢና ደን ጥበቃ ባለስልጣን ጋር በከተሞች ፅዳትና አረንጓዴ ልማት፣ ከፖሊስ፣ ከፍ/ቤት፣ ከፍትህና ከፀረ-ሙስና ጋር በተለያዩ መመሪያዎች /ሰነዶች ዝግጅት፣ በህግ ማማከር፣ በህገ-ወጥ መሬት ወረራና ግንባታን በመከላከል ረገድ፣ በተቋሙ የሚታዩ ብልሹ አስራሮችን ከማስተካከልና ሌብነትን ከመታገል አንፃር፣ ከገቢዎች ቢሮ ጋር በከተማ አገልግሎት ገቢ አሰባሰብ ዙሪያ፣ ከገንዘብ ቢሮ ጋር በበጀትና ፋይናንስ ጉዳዮች፣ ከፕላን እና ልማት ቢሮ ጋር በከተሞች አስተዳደር ወሰን፣ በከተማ እውቅና እና ደረጃ ሽግግር፣ ከኢዲት ቢሮ ጋር በፋይናንሽያልና ከዋኔ ኤዲት ዙሪያ፣ ከህ/ስ/ማህበራት ማደራጃ ጋር በመኖሪያ ቤት ህ/ስ/ማህበራት

አደረጃጀትና አሰራር ዙሪያ፤ ከስራና ስልጠና ቢሮ ጋር በስራ እድል ፈጠራ ዙሪያ፤ ከኢንዱስትሪና ኢንቨስትመንት ቢሮ ጋር የምደባ ቦታ የሚፈልጉ የልማት ፕሮጀክቶችን በመለየት፤ በመወሰንና ወደ ልማት በማስገባት ረገድ፤ ከወጣቶችና ስፖርት ቢሮ እንዲሁም ሴቶች ህፃናትና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ ጋር በወጣቶች፤ በሴቶች፤ በህፃናት፤ በአካል ጉዳተኞችና አረጋዊያን ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተጠቃሚነት ዙሪያ፤ ከሲቪል ሰርቪስና የሰው ኃብት ልማት ኮሚሽን ጋር በመዋቅራዊ አደረጃጀት ዙሪያ...ወዘተ በቅንጅት እየተሰራ ያለ ቢሆንም ከሌሎች መስረተ ልማት አቅራቢና ተዛማጅ ተቋማት (መብራት፤ መንገድ፤ ውሃ፤ ቴሌ) ጋር በዕቅድ ዝግጅትም ሆነ በትግበራ ወቅት ተቀናጅቶ የመስራት ልምዱ ውስንነት ያለበት ነው፡፡

2.1.3.5 ተሞክሮ መቀመርና ማስፋት

የአዲስ አበባ ከተማ የመኖሪያ ቤት ኪራይ ቁጥጥርና አስተዳደር ስራ ተሞክሮ፡- የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የመኖሪያ ቤት ኪራይ ቁጥጥርና አስተዳደር ስራን ቀድሞ የተገበረና ከተማው ተግባሩን ለመፈጸም የተጠቀመውን አሰራር ልምድ በክልሉ በሚገኙ ከተሞች በቀላሉ ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል መሆኑ ስለታመነበት ተሞክሮው ተቀምጦ እንዲሰፋ ተደርጓል፡፡

2.1.3.6 ከትትልና ድጋፍ

በበጀት ዓመቱ የታቀዱ ተግባሮቻችን ውጤታማ ለማድረግ አመራሩና ባለሙያው በቀጠና ተከፋፍሎ የተለያዩ አማራጮችን በመጠቀም ጠንካራ የከትትልና ድጋፍ ስርዓት በመዘርጋት ተግባሩን ለመምራት ጥረት ተደርጓል፡፡ ከዚህም አኳያ በዝግጅት ምዕራፍ ወቅት በክላስተር በቢሮና በዞኖች የ2017 በጀት ዓመት እቅድ አፈፃፀም ግምገማ እና የ2018 በጀት ዓመት እቅድ ላይ መድረኮችን በማወቃቸት ውይይት ተደርጓል፡፡ ዞን መምሪያዎችንና ሪጅዮ ፖሊታን ከተሞችን በ2017 በጀት ዓመት እቅድ አፈፃፀም ላይ በመመስረት የማወዳደሪያ መስፈርት ተዘጋጅቶ በየደረጃቸውና በአፈፃፀማቸው ተወዳድረው በደረጃ እንዲለዩ ደረገዋል፡፡ ግብረ-መልስም ተሰጥቷል፡፡ የ2017/18 የክረምት ተግባራት እቅድ በማዘጋጀት ተግባራትን ሳይንጠባጠቡ ለመምራት ጥረት ተደርጓል፡፡

በክልል ቢሮ ደረጃም የ2018 በጀት ዓመት እቅድ ለዞን መምሪያዎች ተከፋፍሎ ተዘጋጅቶ የዞኖችና የከተሞች መምሪያ ሃላፊዎችና ከንቲባዎች በተገኙበት ውይይት ተደርጎበት በዳይሬክቶሬቶች በኩል ወደ ታች እንዲወርድ ተደርጓል፡፡ በተመሳሳይም በቢሮውና በየደረጃው ባለመዋቅር የ2018 በጀት ዓመት እቅድ የ1ኛ ሩብ ዓመትና የ2ኛ ሩብ ዓመት እቅድ አፈፃፀም ግምገማ ተደርጓል፡፡

ሌላው በቢሮው የኮር አመራሮች የተመራ የድጋፍና ከትትል ቡድን በተመረጡ ዞኖችና ከተሞች በመገኘት የመስክት ድጋፍና ከትትል ተደረገዋል፡፡ በተለይም አማራ ሚዲያ ኮርፖሬሽን (አሚኮ) እንዲሁም ሶሻል ሚዲያውን (ፌስቡክ፤ ቴሌግራም፤ ዋትስአፕና ሌሎችን) በመጠቀም ቢሮው እያከናወነው ያሉ ተግባራትን ለማስተዋወቅ እና ገፅታ ለመገንባት ጥረት ተደርጓል፡፡

2.2 የሀገራዊና ክልላዊ ኢንቨስትሞት አፈፃፀም

2.2.1 የኮሪደር ልማት ኢንቨስትሞት

የኮሪደር ልማት ሀገራዊ ኢንቨስትሞት ሲሆን ከ2016 በጀት ዓመት መጨረሻ ጀምሮ በክልላችን ከተሞች እየተተገበረ ያለና በከተሞች የደቀቁና ከደረጃ በታች የሆኑ አካባቢዎችን ከመቀነስና ከማሻሻል አንጻር አበረታች ውጤት የተመዘገበበት ኢንቨስትሞት ነው፡፡

የቅድመ ዝግጅት ስራዎች

በክልላችን የኮሪደር ልማት የሚተገበርባቸው ከተሞች ብዛት 35 ሲሆኑ ከቅድመ ዝግጅት ስራዎች አኳያ በነዚህ 35 ከተሞች የኮሪደር ልማት የሚተገበርባቸውን አካባቢዎች የመለየት፤ የኮሪደር ልማት ስራ ዕቅድ የማዘጋጀትና ለአካባቢው ነዋሪ ግልጽነት የመፍጠር እንዲሁም በልማት ስራው ህብረተሠቡ በገንዘቡ፤ በጉልበቱና በእውቀቱ እንዲሳተፍ የማድረግ ስራዎች ተሰርተዋል፡፡ በዚህም 35 ከተሞች (8 የሪጂዮፖሊታን ከተሞች እና 25 መካከለኛና አነስተኛ ከተሞች) የ2018 በጀት ዓመት የኮሪደር ልማት እቅድ አዘጋጅተው ወደ ስራ እንዲገቡ የተደረገ ሲሆን በነዚህ ከተሞች 1769,096 ነዋሪዎች ግንዛቤ ለመፍጠር ታቅዶ 1929,153 (100% በላይ) ማህበረሰብ ግንዛቤ መፍጠር ተችሏል፡፡

የትግበራ ምዕራፍ ሥራዎች

በበጀት አመቱ የተከናወኑ የመንገድና ተያያዥ መሠረተ ልማት ግንባታ ስራዎችን በተመለከተ:- 27.24 ኪ.ሜ አሰፋልት መንገድ ለመገንባት ታቅዶ 24.29 ኪ.ሜ (89.17%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 121.28 ኪ.ሜ እግረኛ መንገድ ለመገንባት ታቅዶ 101.92 ኪ.ሜ (68.97%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 110.19 ኪ.ሜ የሳይክል መንገድ ለመገንባት ታቅዶ 88.68 ኪ.ሜ (80.48%) ማከናወን ተችሏል፡፡ ሌላው 83.28 ኪ.ሜ የጎርፍ ማፋሰሻ በዮችን ለመገንባት ታቅዶ 45.99 ኪ.ሜ (55.23%)፣ 29.33 ኪ.ሜ የጎርፍ መከላከያ ግንብ ለመገንባት ታቅዶ 16.33 ኪ.ሜ (55.67%) ተገንብቷል፡፡ በጠቅላላው 258.72 ኪ.ሜ የመንገድ ኮሪደር ልማት ለመስራት ታቅዶ 214.9 ኪ.ሜ በማከናወን የእቅዱን 83.16% መፈፀም ተችሏል፡፡

ከአረንጓዴ ልማት ሥራዎች አኳያ:- 89.48 ሄ/ር የመንገድ ዳር አረንጓዴ ቦታዎችን ለማልማት ታቅዶ 75.4 ሄ/ር (84.27%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 30.13 ሄ/ር የመንገድ አካፋይ አረንጓዴ ለማልማት ታቅዶ 25.1 ሄ/ር (83.31%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 16.19 በሄ/ር የመናፈሻ ቦታ ለማልማት ታቅዶ 13.32 ሄ/ር (82.28%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 6.05 ሄ/ር የመዝናኛ ቦታ ለማልማት ታቅዶ 2.86 ሄ/ር (47.27%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በጠቅላላው 119.61 ሄ/ር አረንጓዴ ቦታዎችን ለማልማት ታቅዶ 101 ሄ/ር በማልማት የእቅዱን 84.45% መፈፀም ተችሏል፡፡

የህዝብ መገልገያ መስረተ ልማት ሥራዎችን በተመለከተ:- በቁጥር 31 የህዝብ መፀዳጃ ቤት ለመገንባት ታቅዶ 21 (67.74%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በቁጥር 28 ፋውንቴን ለመስራት ታቅዶ 27 (96.43%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በቁጥር 19 አደባባዮችን ለማስዋብ ታቅዶ 12 (63.16%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 14 ፓርኮችን ለማልማት ታቅዶ 11 (78.57%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 14 የልጆች መጫወቻ ቦታዎችን ለማልማት ታቅዶ 10 (71.43%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በቁጥር 7 የስፖርት ማዘውተሪያ ቦታዎችን ለመስራት ታቅዶ 8 (114.29%) ማከናወን የተቻለ ሲሆን በቁጥር 252 መለስተኛ ካፍቴሪያ ለመስራት ታቅዶ 428 (169.84%) ማከናወን ተችሏል፡፡ እንዲሁም በቁጥር 17 የኤሌክትሪክ መኪና ቻርጂንግ ስቴሽን ለመስራት ታቅዶ 9 (52.94%) ማከናወን ተችሏል፡፡

የውሃ፣ የመብራትና የቴሌ መስመሮችን አቀናጅቶ መዘርጋትን በተመለከተ:- 112 ኪ.ሜ የንጹህ መጠጥ ውሃ መስመር ለመዘርጋት ታቅዶ 102.73 ኪ.ሜ (91.72%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 124.63 ኪ.ሜ የመንገድ መብራት መስመር ለመዘርጋት ታቅዶ 99.63 ኪ.ሜ (79.94%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 107.72 ኪ.ሜ የቴሌኮም መስመር ለመዘርጋት ታቅዶ 89.43 ኪ.ሜ (83.02%) ማከናወን ተችሏል፡፡ 17.47 ኪ.ሜ የፍሳሽ ቆሻሻ መስመር ለመዘርጋት ታቅዶ 13.35 ኪ.ሜ (76.41%) ማከናወን ተችሏል፡፡

ከስማርት ከተማ ግንባታ አኳያ የተከናወኑ ሥራዎች:- በቁጥር 1456 ስማርት የመብራት ፖል ለመትከል ታቅዶ 1045 (71.77%) ማከናወን የተቻለ ሲሆን በቁጥር 165 የደህንነት ካሜራዎችን ለመትከል ታቅዶ 144 (87.27%) በመትከል የደህንነት ካሜራዎቹ የሸፋን ደረጃ 12.95 ሄ/ር ለማድረስ ታቅዶ 10.15 ሄ/ር (78.38%) ማድረስ ተችሏል፡፡

በኮሪደር ልማቱ የተሸፈነ አካባቢ ስፋት በሄ/ር:- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የኮሪደር ልማቱ 134.49 ሄ/ር ለመሸፈን ታቅዶ የሸፈነው አካባቢ ስፋት በሄ/ር 112.9 (83.95%) ሁኖ ተመዝግቧል፡፡

በኮሪደር ልማቱ የተፈጠረ የስራ እድል:- በኮሪደር ልማቱ 267,113 ዜጎች የስራ እድል ለመፍጠር ታቅዶ 202,299 (74.76%) ዜጎች የስራ እድል ተፈጠሯል፡፡

የበጀት አጠቃቀም:- ለኮሪደር ልማት ስራው በመንግስት የተመደበ በጀት 8,034,994,026.99 ብር ሲሆን 6,072,787,120.59 ብር (75.58%) አገልግሎት ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡ ከህብረተሰብ ተሳትፎ በጥሬ ገንዘብና በአይነት 6,051,920,252.87 ብር ለማሰባሰብ ታቅዶ 4,145,741,723.27 ብር (68.5%) በማሰባሰብ አገልግሎት ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡ በጠቅላላው ከህብረተሰብ ተሳትፎ እና ከመንግስት በጀት 14,086,914,279.86 ብር ለልማቱ የተመደበ ሲሆን 10,218,528,843.86 ብር (72.53%) አገልግሎት ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡

የኮሪደር ልማቱ የፈጠረው አወንታዊ ለውጥ (ጥንካሬ):- በከተሞች መነቃቃትን የፈጠረ መሆኑ፣ የስራ ባህልን የቀየረ መሆኑ፣ የመስረተ ልማት አቅረቢ ተቋማት ተቀናጅቶ የመስራት ባህልን ያዳበረ መሆኑ እንዲሁም የከተማው ነዋሪ ህዝብ የልማቱ ተሳታፊና ባለቤት የመሆን ፍላጎቱና ተሳትፎው ያሳደገ መሆኑ ተጠቃሾች ናቸው፡፡

በኮሪደር ልማት አፈፃፀም የተስተዋሉ ችግሮች:- ጥልቅ ውይይት እና ምክክር ተደርጎበት በተለያዩ አማካሪዎች የሚቀርብ ዲዛይን አለመኖር ከአንድ አይነት አማካሪ ብቻ የመውሰድ ልምድ፣ የውል ሰነድና መረጃ አያያዝ ችግሮች፣ ካለው ሰፊ ፍላጎት አንፃር በቂ የውል ሰነድ ዝግጅት ሳያደርጉ ፈጥኖ ወደ ስራ መግባት፣ የግንባታ ግብአት ፈጣን የዋጋ ተለዋዋጭነት፣ አጠቃላይ የአቅም ውስንነት በበጀት የማስፈፀም አቅም ተከታታይነት ያለው ድጋፍና ክትትል ለማድረግ በዘርፍ ብቃት ያለው የሰው ሃይልም ሆነ የፋይናንስ እጥረት መኖር፣ አስፈላጊ ልምድ /ተሞክሮ/ በሀገር ውስጥም ሆነ ከውጭ ሀገር የመውሰድ እጥረት በተለይም የክልል አስተባባሪ ተቋሙ እንዲሁም በተወሰኑ ከተማ አስተዳደሮች በፀጥታ ችግር ምክንያት ፈጥኖ ለማከናወን አለመቻል ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮች በመሆናቸው በቀጣይ ትኩረት የሚሹ ሲሆን ፕሮጀክቶች በተያዘላቸው ጊዜ እንዲጠናቀቁ አስፈላጊውን ክትትልና ድጋፍ ማድረግም ያስፈልጋል፡፡

ሰንጠረዥ 4. የዞኖችና ከተሞች የኮሪደር ልማት አፈፃፀም

ተ.ቁ	ቁልፍ የወጤት አመልካች	መለኪያ	አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
1	ልማቱ የሚሸፍነው አካባቢ ስፋት	ሄ/ር	134.49	112.90	83.95
2	አስፓልት መንገድ	ኪ.ሜ	27.24	24.29	89.17
3	የእግረኛ መንገድ	ኪ.ሜ	121.28	101.92	84.04
4	የሳይክል መንገድ	ኪ.ሜ	110.19	88.68	80.48
5	የጎርፍ መከላከያ ግንብ	ኪ.ሜ	29.33	16.33	55.68
6	የመንገድ ዳር አረንጓዴ ልማት	ሄ/ር	89.48	75.40	84.26
7	የመንገድ አካፋይ አረንጓዴ ልማት	ሄ/ር	30.13	25.60	84.97
8	የተገነቡ የመኪና ቻርጂንግ ስቴሽን	በቁጥር	17	9	52.94
9	የመፀዳጃ ቤት	በቁጥር	31	21	67.74
10	የተገነቡ ፋውንቴን	በቁጥር	28	27	96.43
11	የተገነቡ ካፍቴሪያዎች	በቁጥር	252	428	169.84
12	የተገነቡ የስፖርት ማዘውተሪያ	በቁጥር	7	8	114.29
13	የተገነቡ ፓርኬንጎች	በቁጥር	14	11	78.57
14	የተገነቡ የልጆች መጫቻ	በቁጥር	14	10	71.43
15	መዝናኛ ቦታ	ሄ/ር	6.05	2.86	47.27
16	መናፈሻ ቦታ	ሄ/ር	16.19	13.32	82.27
17	የተገነቡ የውሃ መስመር	ኪ.ሜ	112	102.73	91.72
18	የተገነቡ የመብራት መስመር	ኪ.ሜ	124.63	99.63	79.94
19	የተገነቡ የቴሌ መስመር ዝርጋታ	ኪ.ሜ	107.72	89.43	83.02
20	የጎርፍ ማስወገጃ መስር	ኪ.ሜ	83.28	45.99	55.22
21	የቆሻሻ ፍሳሽ ማጋጃ	ኪ.ሜ	17.47	13.35	76.42
22	ለማህበሰብ የተፈጠረ ግንዛቤ	በቁጥር	769,096	929,153	120.81
23	አደባባይ	በቁጥር	19	12.	63.16
24	የተከሰሱ ሰማርት ፖሎች	በቁጥር	1,456	1,045	71.77
25	የደህንነት ካሜራ	በቁጥር	165	144	87.27
26	የደህንነት ካሜራ ሽፋን	ሄ/ር	12.95	10.15	78.38
27	የተፈጠረ የስራ ዕድል	በቁጥር	267,113	202,299	75.74

ተ.ቁ	ቁልፍ የወጤት አመልካች	መለኪያ	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
28	ከመንግስት የተመደበ በጀት	ቡብር	8034994026.99	6072787120.59	75.58
29	የማህበረሰብ ተሳትፎ	ቡብር	6051920252.87	4145741723.27	68.50

ምስል 3:- በከተሞች በየተከናወኑ የኮሪደር ልማት ስራዎች ምስል

2.2.2 አንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ኢኒሸቲቭ

ይህም ሀገራዊ ኢኒሸቲቭ ሲሆን ከ2017 በጀት ዓመት ጀምሮ በክልላችን ከተሞች እየተተገበረ ያለና የህዝብን የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት ፍላጎት ከመመለስ አኳያ አበረታች ውጤት የተመዘገበበት ኢኒሸቲቭ ነው።

የቅድመ ዝግጅት ስራዎች

የአቅድ ዝግጅትና ኤሬንቴሽን፡- ክልላዊ የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ማስፈጸሚያ ዕቅድ የተዘጋጀ ሲሆን በማስፈጸሚያ እቅዱ ዙሪያ ለመምሪያ ኃላፊዎች ኤሬንቴሽን ተሰጥቷል።

የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ልዩታ፡- በ205 ክፍለ-ከተሞች፣ ከተማ አስተዳደሮች፣ መሪ መዘጋጃ ቤቶች እና ታዳጊ ከተሞች 281 የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ተለይተው 182 ፕሮጀክቶች የተጠናቀቁ፣ 55 ፕሮጀክቶች ከ50% በላይ፣ 18 ፕሮጀክቶች ከ50% በታች አፈፃፀም ያላቸው እና 26 ፕሮጀክቶች ወደ ስራ ያልገቡ ናቸው።

ፕሮጀክቶቹ የተለዩትና የሚተገበሩት የአካባቢው ማህበረሰብ ቅድሚያ ያስፈልገኛል የሚለውን መሰረት አድርጎ ሲሆን ለአብነትም የህብረተሰቡን ፍላጎት መሰረት አድርገው ከሚተገበሩት ፕሮጀክቶች መካከልም ት/ቤቶች፣ የቢሮ ግንባታ፣ የህዝብ ፋርማሲ፣ የውስጥ ለውስጥ የጠጠር መንገድ፣ የወጣት ተኮር ማዕከላትና መዝናኛ፣ የህዝብ ፋርማሲ፣ የአስፋልት፣ የኩባል ስቶን መንገዶች፣ ቤተ-መጽሐፍ፣ የህዝብና የጋራ መጻህፍት ቤቶች፣ የህፃናት ማቆያ፣ ንፁህ መጠጥ ውሃ ፕሮጀክት፣ ሁለገብ የስፖርት ማዘውተሪያ ቦታዎች ይገኙበታል።

የሀብት ማሰባሰብ ሂደት፡- በየከተሞቹ ለፕሮጀክት ማስፈጸሚያ የሚውለውን ሀብት (ገንዘብ፣ ጉልበት፣ ቁሳቁስ፣ እውቀት ወ.ዘ.ተ.) ቀድሞ ፕሮፖዛል በማዘጋጀት እንዲመራ ለማድረግ ጥረት ተደርጓል። በዚህም ለ281 ፕሮጀክቶች ትግበራ 4.7 ቢሊዮን ብር በላይ ሞባላይዝ ተደርጓል። ግልፅነትን የሰፈነበት የሂሳብና ደረሰኝ አያያዝ፣ ለአዲት የሚመች የሀብት አሰባሰብ ስርዓት እንዲኖር ድጋፍ ተደርጓል።

የፕሮጀክት ትግበራ ምዕራፍ

የፕሮጀክቶች አፈፃፀም ደረጃ፡- በ205 ክፍለ-ከተሞች፣ ከተማ አስተዳደሮች፣ መሪ መዘጋጃ ቤቶች እና ታዳጊ ከተሞች ከተለዩ 281 ፕሮጀክቶች ውስጥ 182 ፕሮጀክቶች የተጠናቀቁ ሲሆን 55 ፕሮጀክቶች ደግሞ አፈፃፀማቸው ከ50% በላይ ነው። 18 ፕሮጀክቶች ከ50% በታች አፈፃፀም ያላቸው ናቸው። እንዲሁም 6 ፕሮጀክቶች በጅማሮ ላይ ያሉ ሲሆን 20 ፕሮጀክቶች ደግሞ ስራ ያልጀመሩ ናቸው።

በአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ግንባታ ሂደት ተፈጠረ የስራ እድል፡- በተጨማሪም በትግበራ ሂደት በሚገኙት አንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት ግንባታ ሂደት ለ29,868 (ወንድ 16,941 ሴት 12,927) ዜጎች ጊዜያዊ ስራ እድል ተፈጥሮል።

ሰንጠረዥ 5. የዞኖችና ከተሞች የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት አፈፃፀም

ተ.ቁ	ከተማ/ ዞን	ፕሮጀክት ብዛት	ፕሮጀክቱ የተመደበ በጀት በብር	የተጠናቀቀ	ከ50% በላይ	ከ50% በታች	የተጀመረ	ያልተጀመረ
1	ጎንደር	13	45,106,797.00	9	1		1	2
2	ባ/ዳር	13	173,000,000.00	7	6			
3	ደሴ	14	479,817,000.00	5	4	4	1	
4	ደ/ብርሃን	26	170,185,000.00	21	5			
5	ወልድያ	5	28,600,000.00	5				
6	ደ/ማርቆስ	14	193,380,000.00	7	5	1	1	
7	ኮምበልቻ	3	72,578,415.92		3			
8	ደ/ወሎ	28	209,342,860.00	26	1	1		

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከተማና መስረተ ልማት ቢሮ

ተ.ቁ	ከተማ/ ዞን	ፕሮጀክት ብዛት	ፕሮጀክቱ የተመደበ በጀት በብር	የተጠናቀቀ	ከ50% በላይ	ከ50% በታች	የተጀመረ	ያልተጀመረ
9	ኦሮሞ	8	45,061,551.00	8				
10	አዊ	20	26,967,683.00	20				
11	ምስ/ጎጃም	24	201,533,000.00	24				
12	ማዕ/ጎንደር	9	367,796,250.00	3	3	3		
13	ምዕ/ጎንደር	14	78,625,000.00		5	3	1	5
14	ሰ/ሸዋ	25	109,488,069.00	17	3	3		2
15	ሰ/ጎንደር	11	100,796,173.00		9			2
16	ሰ/ጎጃም	12	131,190,071.00	7		2		3
17	ዋግ	8	12,994,100.00	2	1		2	3
18	ደ/ጎንደር	10	110,864,600.00	7	1			2
19	ሰ/ወሎ	17	511,410,001.00	12	4			1
	ድምር	281	4,720,401,517.92	182	55	18	6	20

ደ/ብርሃኑ ከተማ በህብረተሰባ ተሳትፎ የተሰራ የደህንነት ቤት ለአዋሪዎች የማስረከብ ፕሮግራም

የሙሳሌ በህዝብ ተሳትፎ የተሰራ የውሃ መስመር ዝርጋታ

በአንጅባራ ከተማ "የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት" የተገነባ የ1ኛ ጀረጃ ት/ቤት

የቻግኒ ከተማ የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት

ምስል 4:- በከተሞች በየተከናወኑ የኮሪዶር ልማት ስራዎች ምስል

2.2.3 የቤት ልማት ኢኒሹቲቭ

ይህ ኢኒሹቲቭ በመኖሪያ ቤት ልማቱ የተሰማሩ ነባር ሪል ስቴቶችን እና ማህበራትን በማጠናከርና ችግሮቻቸውን በመፍታት የጀመሯቸውን ቤቶች ጨርሰው ወደ አገልግሎት እንዲያስገቡ በማድረግና የቤት ፍላጎቱና ችግሩ ከፍተኛ በሆነባቸው ከተሞች ደግሞ አዳዲስ የሪል ስቴት አልሚዎችንና ማህበራትን ወደ ቤት ልማቱ በማስገባት በከተሞቻችን የሚታየውን የቤት አቅርቦትና ፍላጎት ለማጣጣምና የመሬት ስርጭቱንም ፍትሃዊ ለማድረግ የተቀረፀ ሀገራዊና ክልላዊ ኢኒሹቲቭ ነው። ከዚህም አኳያ የዜጎችን የመኖሪያ ቤት ችግር በዘላቂነት ለመፍታት በሀገር አቀፍ ደረጃ የታቀደውን የ1.5 ሚሊዮን ቤቶች ግንባታ ግብ ለማሳካት በክልላችን መጠነ ሰፊ የቅድመ ዝግጅትና የትግበራ ስራዎች እየተከናወኑ ይገኛሉ።

የቅድመ ዝግጅት ስራዎች

የፖሊሲ ግንዛቤና የንቅናቄ መድረኮችን ማዘጋጀት:- በከተማና መስረተ ልማት ሚኒስቴር አዘጋጅነት፣ የሚመለከታቸው የክልላችን አካላት በአዲሱ የቤት ልማት ፖሊሲ ላይ የአቅም ግንባታ ስልጠና እንዲወሰዱ ተደርጓል። የክልሉ ርዕሰ መስተዳድር በተገኙበት የዞንና የሪጅዮፖሊታን ከተሞች አመራሮች፣ የባንክ ተወካዮችና አጋር አካላት የተሳተፉበት ታላቅ ክልላዊ የቤት ልማት የንቅናቄ መድረክ ተካሂዷል። ለዞኖችና ከተሞች በተዋረድ የንቅናቄ መድረኩን ለማድረግ የሚያስችላቸውን ዝግጅት እንዲያደርጉ መልዕክት የተላለፈ ሲሆን ይህንንም ተፈፃሚ ለማድረግ የሚያስችል ታስክ ፎርስ ተቋቁሟል። በዚህም አብዛኞቹ ዞኖችና ከተሞች በስራቸው ለሚገኙ አመራሮች፣ ባለሙያዎች እና የማህበረሰቡ ክፍሎች የተሳተፉበት የንቅናቄ መድረክ ተካሂዷል።

የመኖሪያ ቤት ልማትን በዘላቂነት ለመፍታት የተለያዩ የቤት ልማት አማራጮችን (PPP) እና በተመረጡ የሪል ስቴት አልሚዎች፣ ከመንግስት የልማት ድርጅቶች እና ሌሎች አቅም ያላቸው እና ለሰራተኞቻቸው የመኖሪያ ቤት አፓርትመንት ስርተው ለማስተላለፍ ከሚችሉና ፍላጎት ካላቸው ተቋማትና ድርጅቶች ጋር ውይይት ለማድረግ የሚያስችል ሰነድ በማዘጋጀት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር

የጋራ ውይይት ተካሂዷል። ከውይይቱ በኋላም ለ (public private partnership) የቤት ልማት መነሻ የሚሆን የአዋጭነት ጥናት የሚያጠና ኮሚቴ ተዋቅሮ ወደ ስራ ገብቷል።

የግንባታ ቴክኖሎጂ ሽግግርና የፋይናንስ ትስስርን በተመለከተ፡- የሚገነቡ የመኖሪያ ቤቶችን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደገፉ እንዲሆኑ ለማድረግ እየተሰራ የሚገኝ ሲሆን በዚህም ለግንባታ ግብዓት የሚውል ጡብ በጥራት የሚያመርቱ ማሽኖችን በክልል ደረጃ ለማምረት የሚያስችል ኮሚቴ ተቋቁሞ ወደ ስራ ተገብቷል። የሚመረተውን ማሽን ዲዛይን በማውጣትም በተዘጋጀው ዲዛይን ላይ ውይይት በማድረግ ምርጥ የዲዛይን አማራጮችን ያቀረቡ የክልል ሙያ ቴክኒክ ኮሌጆች ተለይተው ወደ ስራ እንዲገቡ አቅጣጫ ተሰጥቷል። እንዲሁም በክልሉ ከሚገኙ ባንኮች ጋር በመኖሪያ ቤት የፋይናንስ አቅርቦት ላይ ውይይት ተካሂዷል።

የትግበራ ምዕራፍ ስራዎች

የመኖሪያ ቤት ግንባታ ማከናወን፡- ክልሉ በከተሞች እየተሰተዋለ ያለውን ከፍተኛ የሆነ የመኖሪያ ቤት ችግር በዘላቂነት ለመፍታት ለቤት ፈላጊዎች የመስሪያ ቦታን በወቅቱ ለማቅረብ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር የተቀናጀ ስራ እየተሰራ ይገኛል። በዚህም እስከዚህ 12 ወር ድረስ በአጠቃላይ በሁሉም ዞኖችና ከተሞች ላይ ከተደራጁት 12,562 የመኖሪያ ቤት ህብረት ሥራ ማህበራት እንዲሁም ከተዘጋጀው 6,695.672 ሄ/ር መሬት ውስጥ 2,045 (16.27%) ለሚሆኑ ማህበራት 1,786.76ሄ/ር መሬት እንዲሰጣቸው ተደርጓል።

ሰንጠረዥ 6. በከተሞች የተደራጁና በ12 ወሩ ቦታ ያገኙ የመኖሪያ ቤት ህ/ስ/ማህበራት

ተ.ቁ	የዞኑ/ ከተማው ስም	በምደባ የተዘጋጀ መሬት መጠን በሄ/ር	ቦታ የተሰጣቸው ማህበራት ብዛት	ለማህበራቱ የተሰጠ መሬት በሄ/ር
1	ሰ/ሸዋ	227	148	140
2	ደ/ወሎ	309	181	208
3	ማዕ/ጎንደር	515.73	24	12.4
4	ደ/ጎንደር	712.55	36	36
5	ምዕ/ጎጃም	451	187	134
6	ምስ/ጎጃም	324.84	110	61.26
7	ሰ/ወሎ	228	160	117
8	አዊ	509.4	173	167.85
9	ምዕ/ጐንደር	50	24	46
10	ኦሮሞ/ብሄ	105	95	110.29
11	ሰ/ጐንደር	15.78	7	2.91
12	ዋግ	54.152	56	16.62
13	ሰ/ጎጃም	425.16	85	187.48
14	ወልቃይት	150		
15	ባህርዳር	1276		0.315
16	ጎንደር	232	560	385.96
17	ደሴ	178	8	2.5
18	ደ/ብርሐን	564.2	186	156
19	ደ/ማርቆስ	88	1	0.36
20	ኮምቦልቻ	1.86	4	1.815
21	ወልድያ	19		
22	ደ/ታቦር	259		
	ድምር	6695.672	2045	1786.76

በተጨማሪም ቦታ ወስደው ግንባታ ባልጀመሩ ማህበራትና የሪል ስቴት አልሚዎች ላይ ጥብቅ የክትትልና የድጋፍ ስራ እየተከናወነ የሚገኝ ሲሆን 5 አዳዲስ የሪል ስቴት አልሚዎች ወደ ግንባታ እንዲገቡ ተደርጓል። በአጠቃላይ የመኖሪያ ቤት ልማት ተግባራት በቅንጅት የሚሰሩ በመሆናቸው ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመነጋገርና በመግባባት በቅንጅት እየተሰራ ይገኛል። ከዚህም አኳያ በዞኖችና ከተሞች የተከናወኑ ተግባራት እንደሚከተለው በሰንጠረዥ ቀርበዋል።

ሰንጠረዥ 7. የዞኖችና ከተሞች የመኖሪያ ቤት ልማት አፈፃፀም

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ ስም	የቤት ልማት ኢንሹራንስ ስራዎች
1	ደሴ	ነባር ማህበራትን ወደ ግንባታ እንዲገቡ በማድረግ በኩል:- ✓ ገራዶ 64 ማህበራት ቦታ ከተረከቡ 3 አመት አካባቢ የሚሆናቸው ቢሆንም እስከአሁን ምንም ወደ ስራ የገባ ባለመኖሩ የመጨረሻ ማስጠንቀቂያ የተሰጠ ሲሆን በማህበራት በኩል ግን የሚነሱ ጥያቄዎች ደግሞ መስረተ ልማት ይሟላልን እና ወደ ግንባታ እንዳይሆኑ የሚል ቢሆንም ይህንን ለማሟላት ከከተማው አቅም በላይ እንደሆነ ተነግሮአቸዋል፡፡ ✓ ወሎ ዩኒቨርሲቲ አካባቢ ቦታ ከተሰጡት 73 ነባር ማህበራት ውስጥ 53ቱ ማህበራት ያጠናቀቁ ሲሆን ቀሪዎቹ አላጠናቀቁም፡፡ ሪል ስቴት ልማትን በተመለከተ:- ✓ 2 አልሚዎች ያጠናቀቁ ናቸው፡፡ ✓ 1 አልሚ (ወሎ ሪል ስቴት) በጥሩ አፈፃፀም ላይ የሚገኝ ነው፡፡ ✓ 1 አልሚ (ሀረጓ ሪል ስቴት) የመንገድ ችግር የነበረበት በመሆኑ ችግሩን ለመፍታት ከመሬት ቢሮ ጋር በመነጋገር እየተሰራ ያለ ነው፡፡ ✓ 1 አልሚ (ሰይድ በላይነህ) ግንባታ አቁሞ ሳር እየሸጠ ያለ ነው፡፡ ✓ 1 አልሚ (ኢትዮ አፍሮ ሪል ስቴት) የተሰጠውን መሬት ከተፈቀደለት አላማ ውጭ ሸጦ የጨረሰ ነው፡፡
2	ባህርዳር	ነባር ማህበራትን ወደ ግንባታ እንዲገቡ በማድረግ በኩል:- ✓ ነባር ማህበራት አልሚዎች ላይ መረጃ የመስጠት ስራ እየተሰራ ይገኛል፡፡ ሪል ስቴት ልማትን በተመለከተ:- ✓ 2 አዲስ ሪል ስቴት አልሚዎችን በአካል በመሄድ ድጋፍ በማድረግ ወደ ልማት እንዲገቡና ግንባታቸውን እንዲያፋጥኑ ድጋፍ ተደርጓል፡፡ ✓ በሌሎቹ 4 ነባር ሪል ስቴት አልሚዎች ላይ በስልክና በአካል በመሄድ ግንባታቸውን እንዲያፋጥኑ ድጋፍ ተደርጓል፡፡
3	ደ/ታቦር	✓ በህ/ስ/ማህበራት ቦታ የወሰዱ አልሚዎች አብዛኞቹ የገነቡ ሲሆን በግል ለማልማት ቦታ የተረከቡ 5 አልሚዎች ግን ምንም አይነት ግንባታ ባለመጀመራቸው እንዲገነቡ ግፊት እየተደረገ ይገኛል፡፡
4	ደ/ብርሃን	✓ ለአዲስ ማህበራት ቦታ መስጠትን በተመለከተ ከአሁን በፊት ለተደራጁ 95 ማህበራት(2112 አባላት የሉት) ቦታ ተሰጥቷል፤
5	ኮምቦልቻ	✓ ነባር ማህበራት ላይ የመስረተ ልማት አቅርቦት ችግር በመኖሩ ችግሩን ለመፍታት የመንገድ ከፊታ ስራ እና የዉሀ መስመር ዝርጋታ ጎን ለጎን የተጀመረ ሲሆን ሪል ስቴት ልማትን በተመለከተ ከበፊቱ የተለየ ምንም የተሰራ የለም፡፡
6	ደ/ማርቆስ	ነባር ማህበራትን ወደ ግንባታ እንዲገቡ በማድረግ በኩል:- ✓ ወደ ግንባታ ያልገቡ 22 ማህበራት ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸው ወደ ግንባታ እንዲገቡ የተደረገ ሲሆን 396 መኖሪያ ቤቶች እንዲገነቡ ይደረጋል ተብሎ ይጠበቃል፡፡ ✓ በመኖሪያ ቤት ህ/ስ/ማህበራት የቤት ልማት አማራጭ ለ92 ማህበራት ቦታ ተዘጋጅቶ ካሳ እየተገመተ ይገኛል፡፡ ✓ በግንባታ ሂደቱም ለ3960 ዜጎች የስራ እድል ይፈጠራል፡፡ ✓ 114 ለዝቅተኛ ኗሪዎች የመኖሪያ ቤቶች የተገነቡ ሲሆን በቀጣይ በተሰጠን ዲዛይንና ቁሳቁስ ግንባታዎችን ለማከናወን መግባባት ላይ ተደርጏል፡፡
7	አዊ	✓ በቻግኒ ከተማ ላይ 117 አባላት ያሏቸው 5 ማህበራት በዚህ በጀት አመት ቦታ ወስደው በስራ ላይ ያሉ ናቸው፡፡ ✓ በዚያም ወረዳ ላይ በገጠር ማዕከላት 42 ቤቶች ተሰርተዋል፡፡
8	ምዕ/ጎጃም	✓ እስከ 2015 ዓ.ም ድረስ የተሰጡት ሁሉም ነባር ማህበራት ቤት ገንብተዋል፡፡
9	አሮሞ	✓ ነባር ማህበራት ግንባታቸውን ያጠናቀቁ ሲሆን ✓ ዳዋ ጫፋ 480 አባላት ያሏቸው 20 አዲስ ማህበራት እና ባቲ 1,320 አባላት ያሏቸው 55 አዲስ ማህበራት ቦታ ወስደዋል፡፡
10	ማዕ/ጎንደር	✓ 65 አባላት ያሏቸው 3 ነበር ማህበራት ግንባታቸውን አጠናቀዋል፡፡ ✓ ግንባታቸውን ያላጠናቀቁት ከትትልና ድጋፍ እየተደረገ ነው፡፡ ✓ ጫሂት ከተማ ማስጠንቀቂያ ጽፏል፡፡ ✓ ሌሎች ከተሞች ማስጠንቀቂያ እንዲጽፍ እየተደረገ ነው፡፡

ተሞክሮ የማስፋት ስራ:- ኮምቦልቻ ከተማ የኢንዱስትሪ ማዕከል እንደመሆኗ መጠን ዉስን የሆነዉን የመሬት ሀብት በቁጠባ ለመጠቀም በከተማው G+4 እና በላይ የመኖሪያ ቤት ህ/ስ/ማህበራት የጋራ ህንፃ ግንባታ ለማከናወን የሚያስችል 25 ሄክታር መሬት በመለየት

ለ6,514 አባላት ተጠቃሚ ለማድረግ የተከናወነውን ተግባር ሌሎች ዞኖችና ከተሞች ልምድ እንዲወስዱበት ለማድረግ ተሞክሮው ተቀምጦ እንዲሰፋ ተደርጓል፡፡

2.2.4 የጭቃ ቤት ቅነሳ ኢንሸቲቭ

የከተሞቻችንን ገጽታ በመቀየርና የዜጎችን የመኖሪያ አካባቢ ደረጃ በማሻሻል ሂደት ውስጥ የጭቃ ቤት ቅነሳ ኢንሸቲቭ ቀዳሚ ተግባር ሆኖ ተለይቷል፡፡ ይህ ኢንሸቲቭ በጭቃ ተገንብተው ለረጅም ዓመታት አገልግሎት በመስጠታቸው ምክንያት የተጎሳቆሉና ለጤናም ሆነ ለደህንነት አስጊ የሆኑ ቤቶችን በዘመናዊ የግንባታ ግብዓቶች (በብሎኬትና በጡብ) የመተካት ሰፊ ንቅናቄ ነው፡፡

የዚህ ተግባር ዋና ዓላማ ነዋሪዎች ከወቅቱ ጋር የሚመጥኑ፣ መስረተ ልማት የተሟላላቸውና ሰብአዊ ክብራቸውን የሚጠብቁ ንጹህ የመኖሪያ ቤቶች ባለቤት እንዲሆኑ ማድረግ ነው፡፡ ይህ ንቅናቄ ከተሞችን ከድህነት ምልክትነት በማላቀቅ ዘመናዊና ማራኪ ገጽታ እንዲላበሱ ከማድረጉም ባለፈ፣ ነባር ሰፈሮችን በጥላንና በስርዓት መልሶ ለማልማት (Redevelopment) ትልቅ ዕድል ፈጥሯል፡፡ በመሆኑም፣ ይህንን ታላቅ ሀገራዊና ክልላዊ ራዕይ መነሻ በማድረግ ባለፉት ወራት በየደረጃው በሚገኙ ዞኖችና ከተሞች የተከናወኑ የጭቃ ቤት ቅነሳ፣ የግንባታ ዝግጅትና የተሳካ የትግበራ ውጤቶች በዝርዝር እንደሚከተለው በሰንጠረዥ ቀርቦታል፡፡

ሰንጠረዥ 8. የዞኖችና ከተሞች የጭቃ ቤት ቅነሳ ኢንሸቲቭ አፈፃፀም

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ ስም	የጭቃ ቤት ቅነሳ ኢንሸቲቭ ስራዎች
1	ደሴ	✓ ለአመራሮች፣ ለባለሀብቶች፣ ለ11 ባንኮች፣ ለአልሚዎች፣ ነባር ማህበራት፣ ኮንትራክተሮች...ወዘተ በተገኙበት ውይይት የተደረገ ሲሆን ለዚህም የአፈፃፀም መመሪያ በአስቸኳይ ተዘጋጅቶ መቅረብ አንዳለበት ተነስቷል፡፡ ✓ ካሉት የመንግስት ቤቶች ውስጥ መፍረስ ያለባቸውን ቤቶች የመለየት ስራ እየተሰራ ይገኛል፡፡ ✓ በእቅድ የተያዘው 9,877 ቤቶች ሲሆን የጭቃ ቤት ልየታ የተደረገላቸው 9,342 ቤቶች፣ የግንብ ቤት ልየታ 88፣ እና በኮሪዶር ልማት የፈረሱ 563 ቤቶች ናቸው፡፡ ✓ በኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ድጋፍ ዝቅተኛ ገቢ ላላቸው 6 ዜጎች የሚተላለፍ ባለሀብት ወለል ህጻን በመገንባት ላይ ይገኛል፡፡
2	ባህርዳር	✓ ሁሉም ሰራተኛ እና አመራር በተገኘበት ውይይት የተደረገ ሲሆን በዚህም ከአሁን በኋላ የጭቃ ቤት እንደማይሰራ አቅጣጫ ተቀምጧል፡፡
3	ጎንደር	✓ ክልል የሰጠውን እቅድ ከሁሉም ባለድርሻ አካላት ጋር የጋራ ተደርጓል፡፡ ✓ ለአስተዳደር ቡድን መሪዎች፣ ለከ/ከተማ አመራሮች ለማኔጅመንት አባላት ግንዛቤ ተፈጥሯል፡፡ ከ/ከተሞች ግንዛቤ እንዲፈጥሩ አቅጣጫ ተሰጥቷል፡፡ ✓ በእቅዱ መሰረት 500 ቤቶችን ደረጃ የማሻሻል እቅድ ለሁሉም ከ/ከተሞች (ጃንተከል 83፣ አራዳ 83፣ ፋሲል 83፣ ዙብል 83፣ ማራኪ 83 እና አዘዞ ጠዳ 85 ቤቶችን እንዲገነቡ) ተከፋፍሎ ተሰጥቷል፡፡ ✓ በዚህም መሰረት ሁሉም ከ/ከተሞች የጭቃ ቤት ደረጃ ማሻሻል ኢንሸቲቭ በመውሰድ ወደ ልየታ የገቡ ሲሆን እስካሁን አራዳ 69፣ ጃንተከል 1,456፣ አዘዞ ጠዳ 234፣ ማራኪ 41 በድምሩ 1,800 ቤቶች ተለይተዋል፡፡ ✓ እንዲሁም ለስራ የሚያስፈልግ ሀብት እንዲያሰባስቡ አቅጣጫ ተሰጥቷል፡፡ ✓ ከ/ከተሞች የጭቃ ቤት ደረጃ ማሻሻል ኢንሸቲቭ በመውሰድ አራዳ 108፣ ጃንተከል 80፣ ዙብል 49፣ ማራኪ 31፣ አዘዞ 125፣ እና ፋሲል 280 ቤቶች በድምሩ የ673 ቤቶች ደረጃ የማሻሻል ስራ ተሰርቷል፡፡ ✓ በራሳቸው አቅም መገንባት የሚችሉትን ግለሰቦች በ2 ከ/ከተሞች የመለየት ስራ ተሰርቷል፡፡ የ1 ቤት ግንባታ ተጀምሯል፡፡
4	ባ/ዳር፣ደ/ታቦር፣ምኒ/ጎጃም እና ወልድያ	✓ በአመራር ደረጃ ውይይት የተደረገበት ሲሆን ከአሁን በኋላ የጭቃ ቤት ግንባታ እንደማይገነባ ተወስኖ ስምምነት ላይ የተደረሰ ቢሆንም ወደ ተግባር አልተገባም፡፡
5	ደ/ማርቆስ	✓ በከተማ አስተዳደሩ 1.8 ሄ/ር ስፋት የሚሸፍኑ 4 ብሎኮችን ለማደስ በምክር ቤት በማፀደቅ በከተማው

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ ስም	የጭቃ ቤት ቅንሳ ኢንሸቲቭ ስራዎች
		ፕላን መሠረት የግንባታ ደረጃቸውን ጠብቀው እንዲገነቡ በማሰብ እስከ አሁን 32 የጭቃ ቤቶችን በማፍረስ ለግንባታ ዝግጁ ተደርጓል፡፡
6	ደ/ጎንደር	✓ መመሪያው ላይ ለ44፤ በነፋስ መውጫ ለ27፤ ፋርጣ ለ45፤ እና ኦዲስ ዘመን ለ63፤ ታ/ጋይንት (አርብገቢያ) ለ84 በድምሩ 263 አመራሮችና የመንግስት ሰራተኞች የግንዛቤ ተፈጥረዋል፡፡
7	ማዕ/ጎንደር	✓ ከዋና ዋና መንገድ ፊት ለፊት የሚገኙ 368 ቤቶችን (ቆላድባ 285፤ አምባጊዮርጊስ 13፤ ጫሂት 70) የኮሪድር ልማት ጋር በማስተሳሰር ደረጃቸውን የማሻሻል ስራ እየተሰራ ይገኛል፡፡
8	ምዕ/ጎንደር	✓ የከተማ እና የገጠር ቤት ልማት ላይ የንቅናቄ መድረክ ተዘጋጅቷል፡፡
9	አርሞ	✓ በአመራር ደረጃ አቅጣጫ የተሰጠ ሲሆን ከአሁን በኋላ የጭቃ ቤት ግንባታ እንዲቆም ተወስኗል፡፡ ✓ ለዚህም ከፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ጋር በመነጋገር ጡብ ለማምረት ስምምነት ላይ ተደርሶ በዝግጅት ላይ ይገኛል፡፡
10	አዊ	✓ በኢንሸቲቭ ዙሪያ ለ10,515 አካላት እና የግንዛቤ ፈጠራ ስራ ሰርተዋል፡፡

በአጠቃላይ ከቤት ልማትና የጭቃ ቤት ቅንሳ ኢንሸቲቭ አኳያ አሁንም የተጠናከረ የቤት ልማት የፋይናንስ አቅርቦት አለመኖር፣ የግንባታ ጥሬ እቃዎች ዋጋ መናር እንዲሁም ወቅታዊ የፖለቲካ አለመረጋጋት በግንባታ ስራዎች ላይ ችግር እየፈጠሩ በመሆናቸው ቢታቀደው ልክ እንዳይፈፀም አሉታዊ ተፅዕኖ እያሳደረ ይገኛል፡፡

2.2.5 የኢትዮ ኮደርስ ኢንሸቲቭ

ኢትዮ ኮደርስ ኢንሸቲቭን ተመለከተሁሉም የቢሮ ሰራተኛ እንዲሰለጥን ጠንካራ የሰልጠና ክትትልና ድጋፍ እየተደረገ ሲሆን በአጠቃላይ እስከ የካቲት 27/2018 ዓ.ም ድረስ መሰልጠን ካለባቸው 117 ሰራተኞች ውስጥ 104 ሰራተኞች (88.88%) ሰልጥነዋል፡፡

ሰንጠረዥ 9. የቢሮው ኢትዮ ኮደርስ ሰልጠና ኢንሸቲቭ አፈፃፀም

ተ.ቁ	የዳይሬክቶሬት ስም	የሰራተኛ ብዛት			የምስክር ወረቀት ያገኙ			ሰልጠና ያለጠናቀቁ
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	
1	የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዳይሬክቶሬት	4	1	5	4	1	5	አጠናቀዋል
2	የከተሞች መል/አስ/አቅ/ግንባታ ዳይሬክቶሬት	4	4	8	4	4	8	አጠናቀዋል
3	የቤቶች ልማትና አስተዳደር ዳይሬክቶሬት	3	5	8	3	5	8	አጠናቀዋል
4	ህዝብ ግንኙነት	3	4	7	3	4	7	አጠናቀዋል
5	የሰው ሃብት አስተዳደር ዳይሬክቶሬት	3	5	8	3	5	8	አጠናቀዋል
6	የህግ ዳይሬክቶሬት	3	1	4	3	1	4	አጠናቀዋል
7	የመስረተ ልማት ዳይሬክቶሬት	5	2	7	5	2	7	አጠናቀዋል
8	ቅሬታ	-	1	1	-	1	-	አጠናቀዋል
9	የግዥ ፋ/ንብረት አስተዳደር ዳይሬክቶሬት	6	14	20	5	14	19	1 ሰራተኛ
10	የአቅድና በጀት ዝግ/ከት/ግም/ዳይሬክቶሬት	3	3	6	2	3	5	1 ሰራተኛ
11	UIHDP	13	1	14	12	1	13	1 ሰራተኛ
12	የደረቅ ቆሻሻ አ/አስ/አረ/ል/ው/ዳይሬክቶሬት	4	3	7	2	3	5	2 ሰራተኛ
13	የምግብ ዋስትና እና ሴፍቲ ኔት ፕሮጀክት	6	2	8	4	2	6	2 ሰራተኛ
14	የውስጥ ኦዲት ዳይሬክቶሬት	2	3	5	2	1	3	2 ሰራተኛ
15	ስነ-ምግባር	1	-	1	-	-	-	1 ሰራተኛ
14	ዘርፍ ኃላፊዎችና ፀሀፊዎች	5	3	8	4	2	6	2 ሰራተኛ
	ጠቅላላ ድምር	65	52	117	56	49	104	12

ሰንጠረዥ 10. የዞኖችና ከተሞች የኢትዮ ኮደርስ ሰልጠና ኢንሸቲቭ አፈፃፀም

ተ.ቁ	የዞን/የከተማዉ ስም		የሰራተኛ ብዛት	ግንዛቤ ፈጠራ	እየሰለጠኑ ያሉ	የምስክር ወረቀት ያገኙ	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጎንደር	የመምሪያ ሰራተኞች	12	10	5	5	41.67
		የታችኛው መዋቅር (ከንዑስ እስከ ከተማ አስተዳደሮች	270	270	197	63	23.33
2	ምዕ/ጎንደር	የመምሪያ ሰራተኞች	31	31	31	31	100.00

ተ.ቁ	የዞኑ/የከተማው ስም	የሰራተኛ ብዛት	ግንዛቤ ፈጠራ	አየሰለጠኑ ያሉ	የምስክር ወረቀት ያገኙ	አፈፃፀም
	የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች፣ ወረዳዎችና ከ/አስተዳደር)	538	538	269	150	27.88
3	ደ/ብርሃን	የከተማ አስተዳደር ሰራተኞች	61	61	61	100.00
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች)	68	68	68	100.00
4	ሰ/ጎጃም	የመምሪያ ሰራተኞች	20	20	20	100.00
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች፣ ወረዳዎችና ከ/አስተዳደር)	447	447	208	17.00
5	ደ/ታቦር	የከተማ አስተዳደር ሰራተኞች	48	48	48	100.00
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች)	21	21	21	100.00
6	ደ/ማርቆስ	የከተማ አስተዳደር ሰራተኞች	61	61	37	39.34
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች)	107	107	89	16.82
7	አሮሞ	የመምሪያ ሰራተኞች	25	25	25	100.00
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች፣ ወረዳዎችና ከ/አስተዳደር)	175	175	175	100.00
8	ወልድያ	የከተማ አስተዳደር ሰራተኞች	52	56	45	86.54
9	ደ/ጎንደር	የመምሪያ ሰራተኞች	34	34	34	100.00
10	ጎንደር	የከተማ አስተዳደር ሰራተኞች	89	89	30	66.29
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች)	209	209	14	92.34
11	ምዕ/ጎጃም	የመምሪያ ሰራተኞች	26	26	26	100.00
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች፣ ወረዳዎችና ከ/አስተዳደር)	409	409	157	61.61
12	ደ/ወሎ	የመምሪያ ሰራተኞች	25	25	25	100.00
		የታችኛው መዋቅር (ከ/ከተሞች፣ ወረዳዎችና ከ/አስተዳደር)	212	212	201	94.81
	ድምር	2,940	2,404	1,014	1,620	55.10

2.2.6 የዲጂታል አድራሻ ስርዓት ዝርጋታ ኢኒሽቲቭ

የዲጂታል አድራሻ ስርዓት (Digital Addressing System /DAS) በ9 ከተሞች የሚተገበር ክልላዊ ኢኒሽቲቭ ሲሆን ቢሯችን ከስፔስ ሳይንስ እና ጂኦስፓሻል ኢንስቲትዩት (SSGI) ጋር በመሆን በክልላችን ያሉ 9 ከተሞችን (ባሕርዳር፣ ደ/ብርሃን፣ ጎንደር፣ ኮምቦልቻ፣ ደሴ፣ ወልድያ፣ ከሚሴ፣ ደ/ማርቆስ እና ደ/ታቦር) የዲጂታል አድራሻ ስርዓት (Digital Addressing System /DAS) ተጠቃሚ ለማድረግ አስፈላጊውን መረጃ በመሰብሰብ እና የማስፈፀሚያ ዕቅድ በማዘጋጀት በvideo Conference የዕቅድ አረንጓዴን ታህሳስ 3/2018 ዓ/ም ተሰጥቶ ወደ ተግባር ተገብቷል። ከዚህም መሰረት ዝርዝር አፈፃፀሙ በሰንጠረዥ እንደሚከተለው ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 11. የከተሞች የዲጂታል አድራሻ ስርዓት ዝርጋታ አፈፃፀም

ተ.ቁ	ከተሞች	የተከናወኑ ዋና ዋና ተግባራት	የተለዩ ቀሪ ስራዎች	ምርመራ
1	ባሕር ዳር	- በፋሲሉ ክፍለ ከተማ ሁለት ቀበሌዎችን በመምረጥ ከ1130 የሚሆኑ ቤቶች የመለየት ስራ ተሰርቷል። - የቤት ቁጥር ፕሌት ዝርዝር ስፔሲፊኬሽን ተዘጋጅቷል። - የቤት ቁጥር የተለየባቸው ቀበሌዎች ለስፔስ ሳይንስ ጂኦስፓሻል ተልኳል። - የመንገድ ስያሜ ተጠናቋል። - የተሰበሰቡ የላንድ ማርክ፣ የመንገድና የትራፊክ መረጃ Validate ተደርጓል።	- የህትመት ሥራ ውል መያዝ እና ወደ ስራ መግባት - የአደባባይና የመንገድ ስያሜ በምክር ቤት ማፀደቅ - የመንገድና የቤት ህትመት ሥራ መለጠፍ	በጥሩ ሁኔታ ላይ ያለ
2	ጎንደር	- ሁለተኛ ዙር ህትመት ከጎንደር ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ጋር ወሊታ ተይዞ 1000 ፕሌት ተመርቷል። - እስካሁን 1500 Plate የቤት ህትመት ተገጥሟል። - ለቅድመ ምረቃ ዝግጁነት ስራ 4 የቪዲዮ ፕሮዳክሽን ስራ የጨረታ ውል ተይዞ እየተሰራ ነው።	- የመንገድ ህትመት ሥራ እና ገጠማ - ሁለተኛ ዙር የቤት ህትመት መለጠፍ	በጥሩ ሁኔታ ላይ ያለ
3	ደ/ብርሃን	- የላንድ ማርክ 882 መረጃ ተሰብስቧል። - የመንገድ ዳታ 254 መረጃ ተሰብስቧል።	- የተሰበሰበን መረጃ በSSIG Validate ማስደረግ - የአደባባይ ስያሜ መስየምና ማፀደቅ	ከትትል የሚፈልግ

		የትራፊክ ምልክት 163 መረጃ ተሰብስቧል።	የብሎክ ፕሌትና የቤት ቁጥርፕሌት ማሳተምና መለጠፍ	
4	ኮምፖሊሽን	- የGIS መረጃ (517 የላድ ማርክ ዳታ፣ 106 ሮድ ዳታ እና 90 የትራፊክ ዳታ) መሰብሰብ ተችሎል። 18 የመንገድ ስያሜ እና 5 የአደባባይ ስያሜ ስራ ተሰርቷል።	- የመንገዶችና የአደባባዮች ማጠናቀቅና ማፅደቅ - የቤት ቁጥር እና የመንገድ ህትመት ሥራ እና መለጠፍ	ሦስት ሁኔታ ላይ ያለ
5	ደሴ	- የGIS መረጃ መሰብሰብ ተጀምሯል። - መረጃ ለመሰብሰብ ለተዋቀሩ ቴክኒክ ኮሚቴዎች ለመስክ ሥራ የሚያገለግሉ፣ የዳስ አርማ ያለበት ባጅ፣ ኬፕ፣ ቲ-ሸርት፣ ማስታወሻ እና ታብሌት በማሳተምና በመግዛት ለሥራ እንዲውል ተደርጓል። - የመንገድና የአደባባይ ስያሜ እየተሰራ ነው።	- የGIS መረጃ ስብስቦ ማጠናቀቅ - የመንገዶችና የአደባባዮች ማጠናቀቅና ማፅደቅ - የቤት ቁጥር እና የመንገድ ህትመት ሥራ እና መለጠፍ	ከትትል የሚፈልግ
6	ወልድያ	- የ316 GIS መረጃ ተሰብስቧል። - የመንገድና የአደባባይ ስያሜ ረቂቅ ለከተማው ም/ቤት ቀርቧል። - የቤት ቁጥር ህትመት እና የመንገድ ህትመት ስራ የገበያ ጥናት ስራ እየተሰራ ነው።	- የGIS መረጃን ስብስቦ ማጠናቀቅ እና Validate ማድረግ - የአደባባይ ስያሜዎችን በም/ቤት ማፅደቅ - የቤት ቁጥር ህትመት እና የመንገድ ህትመት ስራ	ከትትል የሚፈልግ
7	ደ/ታቦር	330 የላንድ ማርክ መረጃ ተሰብስቧል። - ካሉት 26 የተሰየሙ ጎዳናዎች ውስጥ 10 መረጃቸው ተሰብስቧል። - ከቤትና አመልካች ቁጥር ህትመት ጋር ተያይዞ የዲዛይንና የመጠን ልዩነት ስራ እየተሰራ ይገኛል።	- የGIS መረጃን ስብስቦ ማጠናቀቅ እና Validate ማድረግ - የአደባባይ ስያሜዎችን በም/ቤት ማፅደቅ - የቤት ቁጥር ህትመት እና የመንገድ	በጥሩ ሁኔታ ላይ ግን ከትትል የሚፈልግ
8	ደ/ማርቆስ	- የGIS መረጃ ተሰብስቦ ተጠናቋል - የ16 የመንገድና 9 የአደባባይ ስያሜ ለም/ቤት አጸድቋል። - የቤት ቁጥር የህትመት ስራ ለማከናወን 6 ብሎኮች በመምረጥ የመጀመሪያ ዙር 2020 ይዞታዎች የቤት ቁጥር ጀኦዲታቤዝ በተላከው መስረት በ14 ባለሙያዎች መሬት ላይ የማረጋገጥ ስራ ተከናወኗል።	- የቤት ቁጥር ህትመት እና - የመንገድ ህትመት ስራ	በጥሩ ሁኔታ ላይ ያለ
9	ከሚሴ	- የGIS መረጃ (606) ተሰብስቦ ተጠናቋል - አጠቃላይ የስራ እንቅስቃሴው በጥንካሬ እና በድክመት እየተገመገመ ተመርቷል። - የመንገድና የአደባባይ ስያሜ ተሰርቷል።	- የGIS መረጃን Validate ማድረግ - የአደባባይ ስያሜዎችን በም/ቤት ማፅደቅ - የቤት ቁጥር ህትመት እና የመንገድ ህትመት ስራ	በጥሩ ሁኔታ ላይ ያለ

2.3 የአባይት ተግባራት እቅድ አፈፃፀም

2.3.1 የከተሞች መልካም አስተዳደር አቅም ግንባታ ስራዎች

በከተሞች መልካም አስተዳደርን ለማስፈን በመጀመሪያ ሁሉም የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎቶች ደረጃ ወጥቶላቸው ግልፅነት፣ ተጠያቂነትና የተገልጋዩን ዕርካታ በሚያረጋግጥ ሁኔታ ተፈፃሚ መሆን አለባቸው። ከዚህም አኳያ በከተሞች የሚሰጡ የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎቶችን ቀልጣፋና ውጤታማ ለማድረግ እንዲቻል 7 የተለያዩ የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት ስታንዳርዶች ባለፉት ዓመታት ተዘጋጅተው የወረዱ ሲሆን በበጀት ዓመቱ በከተሞች የአገልግሎት አሰጣጥን በማሻሻልና በማዘመን የተገልጋዮችን የዕርካታ መጠን በ2017 ከነበረበት 61% በ2018 ወደ 65% ለማሳደግ ግብ ተይዟል።

የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ ስታንዳርድ ትግበራ፡- በበጀት አመቱ 94 ከተሞች ሁሉም የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎቶች ስታንዳርድ ተዘጋጅቶላቸው እንዲተገበሩ ለማድረግ ታቅዶ በ96 (ከ100% በላይ) ከተሞች (85 ከተማ አስተዳደሮች እና 11 መሪ ማዘጋጃ ቤት ከተሞች (ለሚ ከሰ/ሸዋ፣ አንዳቤት ከደ/ጎንደር፣ ሰኞገበያ ከደ/ወሎ፣ ወለዲ ከኦሮሞ ብ/ዞን፣ አበርገሌ ከዋግህምራ ብ/ዞን፣ ቁጭ ከምእራብ ጎጃም፣ የጁቤ ከምስራቅ ጎጃም፣ ጨሂት ከማዕ/ጎንደር፣ ቅዳማጃ ከአዊ ብ/ዞን፣ አዲስአለም ከሰ/ጎጃም፣ ኮኪት ከምዕ/ጎንደር) መተግበር ተችሏል። የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት ስታንዳርድ በሚተገበርባቸው 94 ከተሞች የዜጎች ቻርተር እንዲዘጋጅ፣ ለዜጎች ተደራሽ እንዲሆንና አገልግሎቱም በስታንዳርዱ መስረት እንዲሰጥ ለማድረግ ታቅዶ በ96 (ከ100% በላይ) ከተሞች ተግባራዊ ማድረግ ተችሏል።

በማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ የተገልጋይ እርካታን በተመለከተ:- ስታንዳርዱ በሚተገበርባቸው 94 ከተሞች የተገልጋይ ዕርካታ 70 በመቶ መድረሱ በጥናት ለማረጋገጥ ታቅዶ በ25 በዞኖችና ከተሞች 7,714 ናሙና ተወስዶ ጥናት የተደረገ ሲሆን በአማካይ 65.1ደረጃ ላይ እንደሚገኝ ይጠቁማል፡፡

የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ አፈፃፀም ምዘናን በተመለከተ:- የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ አፈፃፀም ምዘና ለማካሄድ የሚያስችሉ ቁልፍ የምዘና መለኪያዎችን (Key Performance Indicators) በማዘጋጀት 50 ከተማ አስተዳደሮች ምዘና በማካሄድ ለከተሞቹ ግብረ መልስ ለመስጠት ታቅዶ በ34 ከተሞች ምዘና የተካሄደ ሲሆን አማካይ ውጤቱ 68 በመቶ ነው፡፡

የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥን ማዘመን:- በበጀት አመቱ 8 ሪጅዮ-ፖሊታን ከተሞች እና በ14 ከተሞች (በየዞኑ 1 ከተማ) የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደገፈና ፈጣን እንዲሆን ለማድረግ ታቅዶ አዊ ዞን 7 ከተሞች (አዘና፣ ቻግኒ፣ አገው ግ/ቤት፣ ቅዳማጃ፣ እንጅባራ፣ ዳንግላና ቅላጅ)፣ ደ/ወሎ ላይ 14 ከተሞች ኩታበር፣ ተንታ መሪ፣ ተንታ አጅባር፣ ገርባ፣ ደጋን፣ ሰኞ ገበያ፣ ሳልመኔ፣ ማሻ፣ ደጋጋ ንዑስ፣ ወይን አምባ፣ ወረኢሉ፣ ደጎሎ፣ ቢስቲማ እና ወግዲ ኦንላይን አገልግሎት መስጠት የጀመሩ ናቸው፡፡ እንዲሁም ሰ/ጎጃም ላይ የመራዊ ከተማ ወደ ስራ ገብቷል፡፡ በጠቅላላ 22 ከተሞች አንላይን አገልግሎት መስጠት የጀመሩ ናቸው፡፡

በ99 ከተሞች የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት ስታንዳርዶች አተገባበር፣ የአሰራር ግልጽነት፣ የመረጃ ግልጽነትና ተደራሽነት፣ በአጠቃላይ የአገልግሎት አቅርቦት መሻሻል ከትትልና ድጋፍ በማድረግ ለከተሞቹ ግብረ መልስ ለመስጠት ታቅዶ በስልክ እና በቴሌግራም ድጋፍና ከትትል ተደርጓል፡፡ በተጨማሪ የአካል ድጋፍ እንደ ቢሮ በባህር ዳር እና በሰሜን ጎጃም ዞን ተካሂዷል፡፡

የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎቶች አቅርቦት:- በበጀት አመቱ በ94 ከተሞች ደረጃውን የጠበቀ የቁራ አገልግሎት፣ የእሣት አደጋ መከላከልና መቆጣጠር፣ የዘላቂ ማረፊያ እንዲሁም የገበያ ቦታና የንግድ ቤቶች አገልግሎት እንዲሰጥ ለማድረግ ታቅዶ የቁራ ግንባታ ባለባቸው 13 (13.82%) ዞኖችና ከተሞች (በደ/ታበር 2,309፣ ደሴ 3,140፣ ወልድያ 1,721፣ ደ/ብርሃን 2,439፣ ደ/ማርቆስ 1,372፣ ኮምቦልቻ 2,356፣ ሰ/ወሎ 951፣ ምዕ/ጎጃም 846፣ አዊ 2,068፣ ደ/ወሎ 5,478፣ ደ/ጎንደር 1,710፣ ኦሮሞ 3,438 እና ሰ/ሸዋ 15,406) በድምሩ 43,234 የቀንድ ከብት፣ የበግና ፍየል የቁራ እርድ አገልግሎት ተሰጥቷል፡፡

የገበያ ቦታ አገልግሎትን በተመለከተ በ7 ዞኖችና ከተሞች (ባ/ዳር 7፣ ጎንደር 11፣ ደሴ 2፣ ወልድያ 3፣ ደ/ብርሃን 8፣ ደ/ማርቆስ 5 እና ኮምቦልቻ 1) በድምሩ በ37 የገበያ ቦታዎች ላይ ከተሞች አገልግሎት እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡ የባይተዋር ዜጎች ዘላቂ ማረፊያ አገልግሎትን በተመለከተ በ13 ዞኖችና ከተሞች (ባ/ዳር 76፣ ጎንደር 617፣ ደሴ 42፣ ወልድያ 7፣ ደ/ብርሃን 32፣ ደ/ማርቆስ 6፣ ኮምቦልቻ 17፣ ደ/ታበር 4፣ ሰ/ሸዋ 21፣ ሰ/ወሎ 1፣ አዊ 8፣ ደ/ጎንደር 8 እና ደ/ወሎ 5) በድምሩ 844 (ወንድ 515 ሴት 329) ቀባሪ ለሌላቸው ባይተዋር ዜጎች የቀብር አገልግሎት ተፈፅሟል፡፡

የከተሞች ፎረም:- በሀገር አቀፍ ደረጃ በየሁለት ዓመቱ በሚዘጋጀው የከተሞች ፎረም ላይ በክልላችን የሚገኙ 20 ከተሞች እንዲሳተፉ እና ከተሞቻቸውን እንዲያስተዋውቁ ለማድረግ ታቅዶ በአፋር ክልል በሰመራ ሎጌያ ከተማ አዘጋጅነት ከህደር 6-10/2018 ዓ.ም በተካሄደው 10ኛው የከተሞች ፎረም የክልላችን 21 ከተሞች ለመሳተፍ ተመዝግበዋል፡፡ በፎረሙ ለምዝገባና ለሽድ ክፍያ በመክፈል ከአጠናቀቁ በኋላ 2 ከተሞች ማለትም (ቆቦ እና ሻዉራ) በተለያዩ ችግሮች ሳይሳተፉ የቀሩ ሲሆን 19 (95%) ከተሞች ተሳትፈዋል፡፡

በፎረሙም በክልላችን ይዘውት በቀረቡትና ፎረሙ የሚጠይቀውን ፎርማሊቲ በማሟላት እንደ ሀገር ከቀረቡት 150 ከተሞች መካከል የጎንደር ከተማ 4ኛ ደረጃ በመያዝ በክልላችን ጥሩ ተሳትፎ አድረጓል፡፡ የተሳተፉ የክልላችን ከተሞችም ሸዋሮቢት፣ ቡልጋ፣ ሲቲትሁመራ፣ ደሴ፣ ከሚሴ፣ አይከል፣ ጎርጎራ፣ ወረታ፣ ፍ/ሰላም፣ ደ/ብርሃን፣ ኮምቦልቻ፣ ቡሬ፣ ወልዲያ፣ ደ/ወርቅ፣ ባህርዳር፣ ጎንደር፣ አረርቲ፣ ከለላ እና ቆላድባ ናቸው፡፡

የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት የሙያ ስታንዳርዳይዜሽን ምዘናን በተመለከተ:- በጽዳትና ውበት አገልግሎት የተሠማሩ 200 ባለሙያዎች ብቃታቸው በምዘና ተረጋግጦ ወደ ሥራ እንዲሰማሩ ለማድረግ ታቅዶ ጎንደር ከተማ ላይ በአረንጓዴ ልማት እና በደረቅ ቆሻሻ

አሰባሰብ እና አወጋገድ 65 ባለሙያዎች (ወንድ 21 ሴት 44) ተመዝነው ከተመዘኑት ውስጥ 50 (76.9%) ባለሙያዎች (ወንድ 16 ሴት 34) የበቁ ሲሆን 15 ባለሙያዎች (ወንድ 5 ሴት 10) ያልበቁ ናቸው፡፡

የከተማ አገልግሎት ገቢ አሰባሰብ፡- በበጀት ዓመቱ በ728 ከተሞች የገቢ ሀብታቸውን ውጤት በሚያመጣ መንገድ አሟጠው በመጠቀም ለመስረተ-ልማትና አገልግሎት እቅርቦት የሚያስፈልጋቸውን ወጪ በራሳቸው የመሸፈን አቅም በ2017 ከነበረበት 45% በ2018 ወደ 50% ለማድረስ ግብ ተቀምጧል፡፡

ከዚህም አኳያ በበጀት ዓመቱ በ643 መሪ፣ ንዑስና ታዳጊ ከተሞች 7,132,544,000.00 ብር የአገልግሎት ገቢ ለመሰብሰብ ታቅዶ 2,352,001,055.77 ብር (32.98%) መሰብሰብ ተችሏል፡፡

በገቢዎች ቢሮ በኩል ከ85 ከተማ አስተዳደሮች 15,500,000,000.00 ብር የአገልግሎት ገቢ ለመሰብሰብ ታቅዶ 9,643,252,099.90 ብር (62.21%) መሰብሰብ ተችሏል፡፡

በጠቅላላው በ728 22,632,544,000.00 ብር ለመሰብሰብ ታቅዶ 11,995,253,154.77 ብር (53%) መሰብሰብ ተችሏል፡፡

በነዚህ ከተማ አስተዳደሮች መሪ፣ ንዑስና ታዳጊ ከተሞች መሰብሰብ ካለባቸው 59 የገቢ አርዕስቶች ውስጥ በአማካይ 45 የገቢ አርዕስቶችን ተደራሽ እንዲሆኑ ለማድረግ ታቅዶ በአማካይ በ39 (86.66%) የገቢ አርዕስቶች የአገልግሎት ገቢ መሰብሰብ ተችሏል፡፡ እንዲሁም ያልተማከለ የፋይናንስ ስርዓት በመዘርጋት ማዘጋጃቤት ያላቸው ከተሞች የልማትና የአገልግሎት ወጪያቸውን በራሳቸው ገቢ የመሸፈን አቅም 50 በመቶ ለማድረስ ታቅዶ 45 በመቶ ማድረስ ተችሏል፡፡

ሠንጠረዥ12. የማዘጋጃቤታዊ የአገልግሎት ገቢ አሰባሰብ የዞኖች አፈፃፀም በደረጃ

ተ.ቁ	የዞኖችና ከተሞች ስም	ዕቅድ			ክንውን		አስከዚህ ወር አፈፃፀም
		አመታዊ	የዚህ ወር	አስከዚህ ወር	የዚህ ወር	አስከዚህ ወር	
1	ምስ/ጎጃም	635,272,000.00	52,939,333.33	635,272,000.00	170,887,671.37	470,170,570.07	74.01
2	ደ/ብርሃን-ጎሽባይ	2,500,000.00	208,333.33	2,500,000.00	1,765,009.00	1,765,009.00	70.60
3	አሮሞ	205,068,000.00	17,089,000.00	205,068,000.00	32,892,089.00	139,522,121.50	68.04
4	ሰ/ሸዋ	829,620,000.00	69,135,000.00	829,620,000.00	130,327,536.00	397,105,442.00	47.87
5	ሰ/ጎጃም	369,348,000.00	30,779,000.00	369,348,000.00	55,622,020.00	158,995,562.00	43.05
6	ባ/ዳር-መሸንቲ	15,000,000.00	1,250,000.00	15,000,000.00	860,844.50	6,422,326.00	42.82
7	ደ/ወሎ	973,764,000.00	81,147,000.00	973,764,000.00	96,432,304.39	416,153,864.00	42.74
8	አዊ	428,492,000.00	35,707,666.67	428,492,000.00	81,420,878.00	167,956,167.00	39.20
9	ምዕ/ጎንደር	269,280,000.00	22,440,000.00	269,280,000.00	7,768,235.83	67,731,845.99	25.15
10	ደ/ብርሃን-ቀይት	15,000,000.00	1,250,000.00	15,000,000.00	419,075.00	3,001,255.00	20.01
11	ሰ/ጎንደር	240,136,000.00	20,011,333.33	240,136,000.00	10,190,511.00	47,851,738.00	19.93
12	ወልቃይት	292,636,000.00	24,386,333.33	292,636,000.00	44,217,085.46	56,104,014.68	19.17
13	ሰ/ወሎ	603,628,000.00	50,302,333.33	603,628,000.00	36,672,716.00	114,079,095.00	18.90
14	ማዕ/ጎንደር	847,120,000.00	70,593,333.33	847,120,000.00	21,687,121.07	142,075,518.50	16.77
15	ዋግ/ኸምራ	282,636,000.00	23,553,000.00	282,636,000.00	10,549,083.63	45,902,598.78	16.24
16	ምዕ/ጎጃም	420,204,000.00	35,017,000.00	420,204,000.00	13,937,800.00	54,395,949.00	12.95
17	ባ/ዳር-ጢ/አባይ	30,856,000.00	2,571,333.33	30,856,000.00	1,584,547.16	3,355,787.16	10.88
18	ደ/ጎንደር	641,128,000.00	53,427,333.33	641,128,000.00	11,944,448.00	58,104,487.00	9.06
19	ባ/ዳር-ዘጌ	30,856,000.00	2,571,333.33	30,856,000.00	190,013.84	1,307,705.09	4.24
ድምር		7,132,544,000.00	594,378,666.64	7,132,544,000.00	729,368,989.25	2,352,001,055.77	32.98

ሠንጠረዥ13. የከተማ አስተዳደሮች የአገልግሎት ገቢ አሰባሰብ የዞኖች አፈፃፀም በደረጃ

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ	አመታዊ እቅድ	አመታዊ ክንውን	አፈፃፀም
-----	---------	----------	-----------	-------

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ	አመታዊ እቅድ	አመታዊ ክንውን	አፈጻጸም
1	ወልዲያ	464,767,317.00	458,144,660.78	98.58
2	ወልቃይት	163,685,967.00	148,755,595.93	90.88
3	አሮሞ	359,959,734.00	305,488,799.51	84.87
4	ሰ/ወሎ	408,214,138.00	331,033,389.35	81.09
5	ደ/ወሎ	550,782,210.00	416,930,025.07	75.70
6	ኮምባልቻ	892,881,050.00	669,570,888.58	74.99
7	ዋግ	109,165,813.00	77,344,364.83	70.85
8	ሰ/ሸዋ	578,628,981.00	409,705,044.40	70.81
9	ባህርዳር	3,078,178,299.00	2,037,323,928.30	66.19
10	ጎንደር	1,655,123,037.00	1,049,263,294.15	63.39
11	ምዕ/ጎንደር	200,982,365.00	125,774,527.30	62.58
12	ደ/ብርሀን	1,151,967,975.00	692,243,543.81	60.09
13	አዊ	722,664,271.00	416,255,878.89	57.60
14	ሰ/ጎንደር	156,103,363.00	89,683,035.01	57.45
15	ሰ/ጎጃም	348,597,779.00	191,025,442.00	54.80
16	ምዕ/ጎጃም	612,324,726.00	332,951,651.34	54.38
17	ደሴ	1,365,871,838.00	732,006,551.99	53.59
18	ማዕ/ጎንደር	200,019,486.00	105,582,847.00	52.79
19	ምስ/ጎጃም	672,025,057.00	352,180,040.13	52.41
20	ደ/ጎንደር	563,662,098.00	269,997,937.78	47.90
21	ደ/ታቦር	395,769,322.00	143,475,941.47	36.25
22	ደ/ማርቆስ	848,625,174.00	288,514,712.28	34.00
	ድምር	15,500,000,000.00	9,643,252,099.90	62.21

የፋይናንስ አጠቃቀም ኦዲት:- በበጀት አመቱ የከተሞችን ፋይናንስ አጠቃቀም ውጤታማነት ለማሳደግና ብክነትን ለመከላከል 292 ከተሞች በመንግስትና በግል ኦዲተሮች ሂሳባቸውን እንዲያስመረምሩ በማድረግ የፋይናንስ አጠቃቀማቸው 100% ከብክነት ነጻ እንዲሆን ማድረግ የሚል ግብ የተቀመጠ ሲሆን ከዚህም አኳያ በበጀት አመቱ 200 የማዘጋጃ ቤት ከተሞች ኦዲት ለማስደረግ ታቅዶ 131 (65.5%) ከተሞች ኦዲት አስደርገው በነዚህ ከተሞች 3,959,497.35 ብር ጉድለት የተገኘና ከተገኘው ጉድለት 2,761,679.01 ብር የተመለሰ ሲሆን ቀሪው 1,197,818.34 ብር ያልተመለሰ ነው፡፡

ከባለፉት ዓመታት በኦዲት የተገኘው የተንከባለለ ጉድለት 12,511,182.52 ብር ሲሆን 6,553,249.04 ብር ተመላሽ ተደርጓል፡፡ በጠቅላላው በበጀት ዘመኑ እና ከባለፉት ዓመታት በኦዲት ከተገኘው 16,470,679.87 ብር የገንዘብ ጉድለት ውስጥ 9,314,928.05 ብር የተመለሰ ሲሆን ቀሪው 7,155,751.82 ደግሞ ያልተመለሰ ነው፡፡

ይሁን እንጂ የከተሞችን ፋይናንስ አጠቃቀም ውጤታማነት ለማሳደግና ብክነትን ለመከላከል እንዲቻል በወቅቱ ኦዲት አለማድረግ እና በኦዲት ወቅት በተገኙ ጉድለቶች ላይም ፈጥኖ የማስተካከያ እርምጃ አለመወሰድ በአብዛኛው ከተሞች የሚታይ ክፍተት ነው፡፡

ሠንጠረዥ 14. የፋይናንስ ወጪቸውን ኦዲት ያስደረጉ ዞኖችና ከተሞች አፈፃፀም በደረጃ

ተ.ቁ	የዞኖች ስም	ኦዲት የተደረጉ ከተሞች			በበጀት አመቱ የታየ ጉድለት መጠን			ከባለፉት ዓመታት የተንከባለለ ጉድለት		
		እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	የታየ ጉድለት	የተመለሰ	ያልተመለሰ	የተንከባለለ	የተመለሰ	ያልተመለሰ
1	አሮሞ	8	10	125	600,639.00	600,639.00				
2	ሰ/ጎጃም	9	10	111.11	501,001.00	486,327.00	14,674.00	421,018.00	394,279.00	26,739.00
3	ሰ/ወሎ	12	12	100	110,226.22	110,226.22		17,759.16	17,759.16	
4	ደ/ወሎ	28	28	100	396,397.00	396,397.00		2,059,644.00	1,981,463.00	78,181.00
5	አዊ	13	13	100	474,337.44	469,122.00	5,215.44	121,935.00	117,014.35	4,920.65

6	ሰ/ሸዋ	22	20	90.91	29,152.00	24,357.00	4,795.00	3,840,424.00	2,708,460.00	1,131,964.00
7	ዋግህምራ	9	7	77.78	510,244.00	29,203.00	481,041.00	480,469.23	37,117.80	443,351.43
8	ምዕ/ጎጃም	12	8	66.67						
9	ሰ/ጎንደር	5	3	60	474,290.00	95,888.07	378,401.93	133,624.00		133,624.00
10	ማዕ/ጎንደር	26	10	38.46	172,135.56	98,649.64	73,485.92	2,044,626.97	27,221.00	2,017,405.97
11	ምዕ/ጎጃም	17	6	35.29	340,560.13	100,355.08	240,205.05	1,211,621.39	8,373.15	1,203,248.24
12	ደ/ጎንደር	18	3	16.67	350,515.00	350,515.00		614,247.50		614,247.50
13	ምዕ/ጎንደር	10	1	10				1,565,813.27	1,261,561.58	304,251.69
14	ባ/ዳር(ዘጌና መሸጎቲ)	2								
15	ደ/ብርሃን(ቀይት)	1								
16	ወልቃይት	8								
	ድምር	200	131	65.5	3,959,497.35	2,761,679.01	1,197,818.34	12,511,182.52	6,553,249.04	5,957,933.48

2.3.2 የቤቶች ልማትና አስተዳደር ስራዎች

የመኖሪያ ቤት ልማት:- በከተሞች እድገትና በተለያዩ ገፊ ምክንያቶች እያደገ የመጣውን የመኖሪያ ቤት ፍላጎትና አቅርቦት አለመጣጣም ችግር /የመልካም አስተዳደር ችግር/ መፍታት ልዩ ትኩረት ማግኘት ያለበት ተግባር ነው። በመሆኑም በበጀት ዓመቱ ይህን ችግር ለማቃለል በተለያዩ የመኖሪያ ቤት ልማት አማራጮች 92,944 ቤቶችን ለመገንባት ታቅዶ ለዝቅተኛ ነዋሪዎች 2,089፣ በሪልስቴት 1,637 ቤቶች፣ በመኖሪያ ቤት ህብረት ሥራ ማኅበራት 48,396 ቤቶች፣ በግለሰቦች 29,041 ቤቶች ቤቶች በድምሩ 81,163 (87.32%) መኖሪያ ቤቶች ተገንብተዋል።

ሰንጠረዥ 15. በተለያዩ የቤት ልማት አማራጮች የተገነቡ ቤቶች የዘፍኝና ከተሞች አፈፃፀም

ተ.ቁ	የዞን /ከተማ ስም	ዕቅድ	በተለያዩ አማራጮች የተገነቡ ቤቶች					አፈፃፀም
			ዝቅተኛ ነዋሪ	በሪልስቴት	በህ/ሥ/ማህበራት	በግለሰቦች	ድምር	
1	ደ/ብርሃን	2,161	109	95	1,840	1,166	3,210	148.54
2	አዊ	6,371	108		4,675	3,241	8,024	125.95
3	አሮሚያ	3,331	104		2,845	858	3,807	114.29
4	ደ/ማርቆስ	1,171	114		522	697	1,333	113.83
5	ምዕ/ጎጃም	8,024	280		6,198	2,275	8,753	109.09
6	ጎንደር	2,200	200	899	691	496	2,286	103.91
7	ደ/ወሎ	10,975	126		8,538	2,678	11,342	103.34
8	ሰ/ጎጃም	3,935	2		3,047	970	4,019	102.13
9	ሰ/ሸዋ	9,857	132	111	6,450	3,285	9,978	101.23
10	ደሴ	2,175	264	2	769	1,064	2,099	96.51
11	ምዕ/ጎጃም	5,295	90		3,561	1,153	4,804	90.73
12	ሰ/ወሎ	6,130	115		1,556	3,765	5,436	88.68
13	ወልድያ	1,171	36		315	673	1,024	87.45
14	ባህር ዳር	2,687	29	530	1,120	535	2,214	82.40
15	ምዕ/ጎንደር	3,353	36		367	2,269	2,672	79.69
16	ደቡ/ጎንደር	7,461	44		3,473	1,685	5,202	69.72
17	ኮምቦልቻ	2,161	35		535	609	1,179	54.56
18	ዋግኸምራ	3,004	15		1,218	393	1,626	54.13
19	ደ/ታቦር	1,162	42		116	300	458	39.41
20	ሰ/ጎንደር	2,504	68		127	495	690	27.56
21	ማዕ/ጎንደር	7,816	140		433	434	1,007	12.88
	ድምር	92,944	2,089	1,637	48,396	29,041	81,163	87.32

በሪልስቴቱ ዘርፍ ጥራት ያላቸው የቤት አልሚዎችን በማስገባት ቤት ማልማት አንድ አዋጭ ኢንዱስትሪ እንዲሆን ከማድረግ አኳያ በበጀት አመቱ 18 ወደ ግንባታ ያልገቡ አዳዲስ የሪልስቴት አልሚዎችን ወደ ግንባታ እንዲገቡ ለማድረግ ታቅዶ 8 አዳዲስ አልሚዎችን ወደ

ግንባታ እንዲገቡ ማድረግ የተቻለ ሲሆን ደ/ብርሃን 1 እና ባህርዳር 2 እና ጎንደር 5 አዳዲስ አልሚዎች ወደ ግንባታ ገብተዋል። እንዲሁም 17 በግንባታ ላይ ያሉ ነባር የሪልስቴት አልሚዎችን ግንባታቸውን እንዲያጠናቀቁ ከትትልና ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ ጎንደር ከተማ ላይ 3 ሪልስቴት አልሚዎች (ፈገግታ፣ አይኔ እና ቋራ) የመኖሪያ ቤት ግንባታቸውን አጠናቀው ሌሎች አገልግሎት ሰጭ ግንባታዎችን በማከናወን ላይ ይገኛሉ።

በተለያዩ የቤት ልማት ፕሮግራሞች ተጠቃሚ ለመሆን የተመዘገቡ ቤት ፈላጊዎች 3.6 ቢሊዮን ብር እንዲቆጥቡ ለማድረግ ታቅዶ 11.38 (ከ100% በላይ) ቢሊዮን ብር ቆጥበዋል።

በከተሞች ከደረጃ ቦታች የሆኑ በመንግስት ባለቤትነት የሚከራዩ 2,750 ቤቶችን ጥገና እና ዕድሳት በማድረግ ደረጃቸውን ለማሻሻል እና 1,500 ቤቶችን በመልሶ ማልማት በአዲስ ለመገንባት ታቅዶ 13,179 (ከ100% በላይ) ቤቶች እድሳትና ጥገና የተደረገ ሲሆን 1,591 (ከ100% በላይ) ቤቶች በአዲስ እንዲገነቡ ማድረግ ተችሏል። በተጨማሪም 340 ረዳት የሌላቸውና አቅመ ደካማ የሆኑ ግለሰቦች ቤቶችን ጥገና እና እድሳት የማድረግ እና 383 ቤቶችን መልሶ የመገንባት ስራ ተሰርቷል።

በመንግስት አስተባባሪነት የተገነቡ 1,769 ቤቶችን በፍትሃዊነት ለተጠቃሚዎች እንዲተላለፉ ለማድረግ ታቅዶ 663 (37.47%) ቤቶች (ምዕ/ጎጃም 94 ቤቶች፣ ሰ/ወሎ 7፣ ደ/ወሎ 136 ቤቶች፣ አዊ 107 ቤቶች፣ ማዕ/ጎንደር 14 ቤቶች፣ ደ/ጎንደር 206፣ ባህርዳር 25 ቤቶች፣ ደ/ታ/ቦር 42 እና ኮምቦልቻ 32 ቤቶች) ለተጠቃሚዎች እንዲተላለፉ ተደርገዋል።

የዝቅተኛ ነዋሪዎች ቤት ግንባታ ለማከናወን የሚያስችል ገንዘብ በህብረተሰብ ተሳትፎ 40% (520,500,000 ብር)፣ ከመንግስት 30% (390,375,000 ብር) እና ከባለሀብቶችና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች 30% (390,375,000 ብር) በድምሩ 1,301,125,000 ብር ለመሰብሰብ ታቅዶ በህብረተሰብ ተሳትፎ 17,694,662,908 ብር፣ ከመንግስት የተበጀተ 157,736,622 ብር እና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶችና ባለሀብቶች 129,239,650 ብር በድምሩ 17,981,639,180 ብር (ከ100% በላይ) የተሰበሰበ ሲሆን የተሰበሰበው የገንዘብ መጠን በከረምት በጎ ፈቃድ ስራዎች ላይ እየተከናወኑ ያሉትን የመንግስት ቤቶችና እና የአቅመ ደካማ የግለሰብ ቤቶችን ጥገና እና መልሶ ማልማት ለማድረግ የተሰበሰበውንም ያካትታል።

ሰንጠረዥ 16. ለዝቅተኛ ነዋሪዎችና አቅመ ደካሞች ቤት ግንባታ እና ጥገና የተሰበሰበ የገንዘብ መጠን

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ ስም	ህ/ሰብ ተሳትፎ የተሰበሰበ ገንዘብ በብር	ከመንግስት የተበጀተ ገንዘብ በብር	ከባለሀብቶችና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች የተሰበሰበ ገንዘብ በብር	ጠቅላላ ወጭ የሆነ የገንዘብ መጠን
1	ምዕ/ጎጃም	13,524,172	9,842,955	6,897,240	30,264,367
2	ምዕ/ጎጃም	9,485,415	3,071,776	3,564,507	16,121,698
3	ሰ/ጎጃም	10,289,316	818,776	429,542	11,537,634
4	ደ/ጎንደር	15,566,960	3,901,264	1,694,840	21,163,064
5	ሰ/ጎንደር	3,555,650	1,787,700	3,146,620	8,489,970
6	ማዕ/ጎንደር	117,051,138			117,051,138
7	ምዕ/ጎንደር	1,230,373	700,000		1,930,373
8	ደ/ወሎ	15,913,055	12,152,055	3,253,740	31,318,850
9	ሰ/ወሎ	47,564,068	51,933,645	17,180,007	116,677,720
10	ሰ/ሸዋ	12,823,750	24,448,920	7,073,742	44,346,412
11	አዊ	5,975,876	3,797,800	1,646,810	11,420,486
12	አሮሞ	8,646,292	6,234,000	2,758,945	17,639,237
13	ዋግኸምራ	937,217		32,000	969,217
14	ባህር ዳር	68,334,056	12,800,000	12,605,000	93,739,056
15	ጎንደር	85,557,336	12,503,136	20,704,651	118,765,123
16	ደሴ	6,909,461	12,919,000	5,855,870	25,684,331
17	ኮምቦልቻ	16,521,743		23,840,408	40,362,151
18	ወልድያ	9,058,817	106,050	7,491,421	16,656,288

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ ስም	ከህ/ሰብ ተሳትፎ የተሰበሰበ ገንዘብ በብር	ከመንግስት የተሰበሰበ ገንዘብ በብር	ከባለሀብቶችና መንግሥታዊ ካልሆኑና ድርጅቶች የተሰበሰበ ገንዘብ በብር	ጠቅላላ ወጭ የሆነ የገንዘብ መጠን
19	ደ/ማርቆስ	17,230,297,041		2,588,343	17,232,885,384
20	ደ/ብርሃን	6,421,172	159,545	8,205,964	14,786,681
21	ደ/ታቦር	9,000,000	560,000	270,000	9,830,000
	ድምር	17,694,662,908	157,736,622	129,239,650	17,981,639,180

የመንግስት ቤት አስተዳደር:- በበጀት አመቱ በክልሉ ከተሞች የሚገኙ 20,879 በመንግስት ባለቤትነት የሚከራዩ ቤቶችን፣ 20,093 የኮንዶሚኒየም ቤቶችን እና 59,028 የግለሰብ ቤቶችን በድምሩ 100,000 ቤቶችን መረጃ ወደ ዘመናዊ የመረጃ ቋት ለማስገባት ታቅዶ 15,188 (72.74%) የመንግስት ቤቶች፣ 1,911 (9.51%) የኮንዶሚኒየም ቤቶች እና 7,130 (12.07%) የግለሰብ ቤቶችን በድምሩ 24,229 (24.22%) ቤቶችን መረጃ ወደ ሶፍትዌር ማስገባት ተችሏል፡፡

በተጨማሪም በአንዳንድ ዞኖችና ከተሞች ለሶፍትዌሩ ግብዓት/አመች በሚሆን መንገድ የኮንዶሚኒየም እና የግለሰብ ቤቶችን መረጃ በማደራጀት ላይ ናቸው፡፡ ለአብነትም ሰ/ወሎ 212 የግለሰብ ቤቶችን፣ ሰ/ጎጃም 1,802 የግለሰብ ቤቶችን፣ ደ/ብርሃን 421 ቤቶች፣ ኮምቦልቻ 310 የኮንዶሚኒየም ቤቶችን፣ ወልዴያ 1095 የኮንዶሚኒየም ቤቶችን፣ አዊ 6,282 የግለሰብ ቤቶችን እና 798 የኮንዶሚኒየም ቤቶችን፣ ደ/ታቦር 1,350 የኮንዶሚኒየም ቤቶችን እና 1,222 የግለሰብ ቤቶችን፣ ሰ/ጎንደር 717 የግለሰብ ቤቶችን፣ ሰ/ሸዋ 1,225 የግለሰብ ቤቶችን፣ አሮሞ 508 የኮንዶሚኒየም እና 3,868 የግለሰብ ቤቶችን፣ ደ/ወሎ 4143፣ ደሴ 1,648 የኮንዶሚኒየም ቤቶችን እንዲሁም ባህርዳር 621 የኮንዶሚኒየም እና 17,213 የግለሰብ ቤቶችን መረጃ የማደራጀት ስራ ተሰርቷል፡፡

ሰንጠረዥ 17. ወደ ሶፍትዌር የገቡ የመንግስት ቤቶች መረጃ የዞኖችና ከተሞች አፈፃፀም

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	የመንግስት ቤቶች ብዛት	ወደ ሶፍትዌር የገባ እስከ 30/10/17	በአመቱ ወደ ሶፍትዌር የገባ የቤት መረጃ	እስከ አሁን ጠቅላላ ወደ ሶፍትዌር የገባ የቤት መረጃ ብዛት	ወደ ሶፍትዌር መግባት ያለበት ቀሪ ቤት ብዛት	አፈፃፀም በመቶኛ
1	ደ/ጎንደር	2363	2333	30	2363		100
2	አዊ	1937	1936	1	1937		100
3	ደሴ	9871	9826	45	9871		100
4	ምዕ/ጎንደር	62	62		62		100
5	ወልዴያ	1508	1419	89	1508		100
6	አሮሞ	1462	1313	149	1462		100
7	ሰ/ጎጃም	1379	1122	257	1379		100
8	ምዕ/ጎጃም	2631	972	1659	2631		100
9	ኮምቦልቻ	1320	1075	245	1320		100
10	ደ/ታቦር	3097	2291	806	3097		100
11	ደ/ወሎ	3944	3190	698	3888	56	98.58
12	ደ/ማርቆስ	3297	1770	1264	3034	263	92.02
13	ጎንደር	10341	2882	6505	9387	954	90.77
14	ሰ/ጎንደር	665	601		601	64	90.38
15	ባህርዳር	5322	2247	2547	4794	528	90.08
16	ምዕ/ጎጃም	1637	1416	39	1455	182	88.88
17	ሰ/ወሎ	966	840		840	126	86.96
18	ሰ/ሸዋ	242	119	80	199	43	82.23
19	ደ/ብርሃን	1670	958	287	1245	425	74.55
20	ማዕ/ጎንደር	2738	1374	433	1807	931	66.00
21	ዋግሽምራ	3134	1712	54	1766	1368	56.35
	ድምር	59,586	39,458	15,188	54,646	4,940	91.71

ሰንጠረዥ 18. ወደ ሶፍትዌር የገባ የኮንዶሚኒየም ቤት መረጃ የዞኖችና ከተሞች አፈፃፀም

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	የአመቱ እቅድ	በአመቱ ወደ ሶፍትዌር የገባ	አፈጻጸም በአመቱ በመቶኛ
1	ምዕ/ጎጃም	504	509	101
2	አሮሞ	508	508	100
3	አዊ	805	796	98.88
4	ደ/ታቦር	1,522	36	2.37
5	ደሴ	3,296	47	1.43
6	ኮምቦልቻ	1,515	13	0.86
7	ዋግሽምራ	502	2	0.40
8	ወልድያ	1,327		
9	ደ/ማርቆስ	1,500		
10	ባህርዳር	3,711		
11	ጎንደር	3,346		
12	ደ/ብርሃን	1561		
	ድምር	20,097	1,911	9.51

ሰንጠረዥ 19. ወደ ሶፍትዌር የገባ የግል ቤት መረጃ የዞኖችና ከተሞች አፈጻጸም

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	የአመቱ እቅድ	በአመቱ ወደ ሶፍትዌር የገባ	አፈጻጸም በአመቱ በመቶኛ
1	አሮሞ	2,028	3880	191.32
2	ሰ/ጎጃም	3,000	3,005	100.17
3	ምዕ/ጎጃም	3,000	243	8.10
4	አዊ	3,000	2	0.07
5	ደሴ	3,000		
6	ደ/ጎንደር	3,200		
7	ምዕ/ጎንደር	2,000		
8	ወልድያ	3,000		
9	ደ/ታቦር	3,000		
10	ኮምቦልቻ	3,000		
11	ሰ/ጎንደር	2,200		
12	ደ/ማርቆስ	3,000		
13	ባህርዳር	3,000		
14	ደ/ወሎ	3,200		
15	ጎንደር	3,000		
16	ምዕ/ጎጃም	3,200		
17	ደ/ብርሃን	3,000		
18	ሰ/ወሎ	3,000		
19	ማዕ/ጎንደር	2,000		
20	ሰ/ሸዋ	3,200		
21	ዋግሽምራ	2,000		
	ድምር	59,028	7,130	12.08

በበጀት አመቱ 56,292 የመንግስት ቤቶችን የውል እድሳት ለማድረግ ታቅዶ 53,651 (95.30%) ቤቶች የውል እድሳት ማድረግ የተቻለ ሲሆን የ5,000 የመንግስት ቤቶችን የኪራይ ዋጋ ለማሻሻል ታቅዶ የ21,732 (ከ100% በላይ) ቤቶችን የኪራይ ዋጋ ማሻሻያ ማድረግ ተችሏል። እንዲሁም የይዘታ ማረጋገጫ ካርታ ያልተሰራላቸው 3,000 የመንግስት ቤቶችን በመለየት ካርታ እንዲሰራላቸው ለማድረግ ታቅዶ 6,430 ቤቶች ካርታ የተሰራላቸው ሲሆን አፈጻጸሙም ከ100% በላይ ነው።

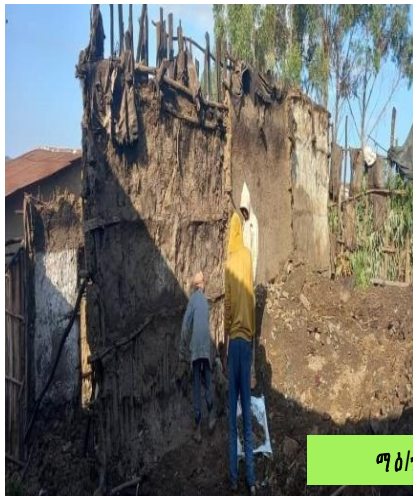
ያለአግባብ የተያዙ 1,200 የመንግስት ቤቶችን በመንጠቅ ለአዲስ ተከራዮች ለማስተላለፍ ታቅዶ 887 (73.91%) የመንግስት ቤቶችን በመንጠቅ ለሌሎች ተጠቃሚዎች የማስተላለፍ ስራ ተሰርቷል። ተግባሩ አፈጻጸሙ ዝቅተኛ የሆነበት ምክንያት ከበፊት በቢሮው ተዘጋጅቶ የፀደቀው የመንግስት ቤቶች አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 1/2009 ዓ.ም ብዙ ጉዳዮችን ያልዳሰሰ እና ከፍተኛ ያለበት ከመሆኑ የተነሳ ሀብት ንብረት ያፈሩትን ተጠቃሚዎች ለማስለቀቅ የማያስችል መሆኑን በመገንዘብ መመሪያው በቢሮው እንደገና የተሻሻለ ቢሆንም ባለመጽደቁ

ምክንያት ለአፈፃፀም ክፍተት እየፈጠረ በመሆኑ ነው። በየመንግስት ቤቶች ላይ ህገወጥ ተግባር የሚፈጽሙ 400 ተከራዮችን በመለየት እርምጃ በመውሰድ ለማስተካከል ታቅዶ 335 ህገወጥ ተግባር የፈፀሙትን የመለየት ስራ የተሰራ ሲሆን 541 (ከ100% በላይ) ህገወጥ ተግባር በፈፀሙ ተከራዮች ላይ እርምጃ መውሰድ ተችሏል።

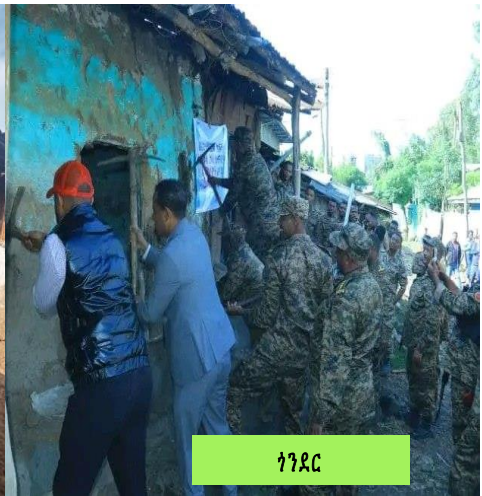
በተጨማሪም 48,191 የግል መኖሪያ ቤቶች የአከራይና ተከራይ ውል እንዲይዙ ለማድረግ ታቅዶ እስከ አሁን ድረስ ወደ ተግባር አልተገባም። በቢሮው በኩል ተግባሩ የሚፈፀምበትን የህግ ማዕቀፍና የ3 ወር የድርጊት መርሀ-ግብር ተዘጋጅቶ ወደ 8ቱ ሪጂዮፖሊታን ከተሞች ቢላክም እንዲሁም ወደ ስራ እንዲገባ ድጋሜ ደብዳቤ ተዘጋጅቶ የተላከ ቢሆንም እስከ አሁን ድረስ ደሴ ከተማ ብቻ የግንዛቤ ፈጠራ ስራ በመስራት ስራ ከመጀመሩ እና ጎንደር ከተማ በየክፍሉ ከተሞቹ አሰልጣኝ ከመለየቱ ውጭ በሌሎቹ ከተሞች ስራው በተለያየ ምክንያት ሊጀመር አልቻለም። ከተሞች ወደ ተግባር ያልገቡበት ዋነኛ ምክንያት ከወቅታዊ ሁኔታ ጋር ተያይዞ ወደ ስራ መግባት በማህበረሰቡ ላይ ሌላ ጫና ሊፈጥር ይችላል ከሚል ስጋት እንዲሁም በአንዳንድ ከተሞች የሰው ሀይል እና የበጀት አለመሟላት እና አመራሮች በደራሽ ስራ በመጠመዳቸው ምክንያት ነው።

የክረምት በጎ ፈቃድ ስራዎችን በተመለከተ፡- በበጀት አመቱ በክረምት ወራት በጎ ፈቃደኞችን በማስተባበር 500 አዲስ የአቅመ ደካማ የህብረተሰብ ክፍሎች ቤቶችን ለመገንባት እና 1,000 የአቅመ ደካማ ቤቶችን ጥገና ለማድረግ ታቅዶ 1,227 የመንግስት ቤቶችና የአቅመ ደካማ የግለሰብ ቤቶችን በአዲስ መገንባት የተቻለ ሲሆን 1,812 ለኑሮ የማይመቹና የተጎሳቆሉ የመንግስት ቤቶችና የአቅመ ደካማ የግለሰብ ቤቶችን እድሳትና ጥገና ማድረግ ተችሏል።

በክረምት በጎ ፈቃድ ስራውም ወንድ 104,860 ሴት 72,129 ቦድምሩ 176,989 በጎ ፈቃደኞች በገንዘባቸውና በጉልበታቸው ተሳትፈዋል። የአቅመ ደካማ ቤቶችን በአዲስ መልኩ መልሶ ለመገንባት እና ጥገና ለማድረግ ሀብት የማሰባሰብ ስራ የተሰራ ሲሆን በህብረተሰብ ተሳትፎ 120,093,990 ብር፣ መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶችና ባለሀብቶች 25,329,336 ብር፣ እንዲሁም ከመንግስት የተበጀቱ 34,370,573 ብር ቦድምሩ 179,793,899 ብር በመሰብሰብ አገልግሎት ላይ ውሏል።

ማዕ/ጎንደር

ጎንደር

ደ/ታ ቦር

ምዕ/ጎጃም

ምስ/ጎጃም

ምስል 5:- የአቅመ ደካሞች እና ዝቅተኛ ነዋሪዎች ቤት ግንባታ እና ጥገና/እድሳት

2.3.3 የከተማ መስረተ- ልማት ስራዎች

የUIIDP ከተሞች የተንከባላይ መዋለ ንዋይ እቅድ (CIP) ዝግጅትን በተመለከተ:- በፕሮግራሙ አሰራር መስረት የፕሮግራሙ ከተሞች ከክልሉ መንግስት የተመደበላቸውን በጀት እና የራሳቸውን ገቢ መነሻ በማድረግ በየዓመቱ የሰነድ ዓመት (2018-2020) ተንከባላይ መዋለ ንዋይ ዕቅድ ማዘጋጀት ይጠበቅባቸዋል፡፡ በዚህም መስረት ከነባር 32 የUIIDP ከተሞች ውስጥ 27 ከተሞች እቅድ አዘጋጅተዋል፡፡ ያስጸደቁ ሲሆን 4 ከተሞች የመጀመሪያ ድራፍት እቅድ ለክልል የላኩና ያላጸደቁ እና 1 ከተማ እቅዳቸው ምን ደረጃ ላይ እንዳለ የማይታወቅና መረጃ ያልሰጡ ናቸው፡፡

የተንከባላሉ ፕሮጀክቶች አፈፃፀምን በተመለከተ:- በከተሞች ተቋማዊና መሠረተ ልማት ማስፋፊያ ፕሮግራም (UIIDP) በታቀፉ 12 ከተሞች በፕሮጀክት ባህሪያቸውና በአፈጻጸም አቅም ማነስ ምክንያት ከ2016 እና ከ2017 በጀት ዓመት ወደ 2018 በጀት ዓመት የተንከባላሉ 27 ፕሮጀክቶች ያሉ ሲሆን ከነዚህም ውስጥ 14 (51.85%) ፕሮጀክቶች የተጠናቀቁ፣ 3 (11.11%) ፕሮጀክቶች አፈጻጸማቸው ከ50%-80% የሆኑ፣ 1 (3.7%) ፕሮጀክቶች አፈጻጸማቸው ከ50% በታች የሆኑ፣ 8 (29.6%) የግንባታ እንቅስቃሴ የሌላቸው ፕሮጀክቶች እና 1 (3.7%) የተቋረጡ ናቸው፡፡ እንዲሁም በUIIDP ፕሮግራም ባልታቀፉ ከተሞች ከ2017 ወደ 2018 በጀት ዓመት የዞሩ 93 ፕሮጀክቶች ያሉ ሲሆን ከነዚህም ውስጥ 93 (100%) ፕሮጀክቶች የተጠናቀቁ ናቸው፡፡

ሰንጠረዥ 20. በUIIDP ከተሞች ከ2016 እና ከ2017 ወደ 2018 የተንከባላሉ ፕሮጀክቶች አፈፃፀም

ተ.ቁ	ከተማ	ፕሮጀክቶች ብዛት	የተጠናቀቁ	ከ50 - 80% አፈጻጸም ያላቸው	ከ50% በታች አፈጻጸም ያላቸው	የሰራ እንቅስቃሴ ያቆመ	የተቋረጡ
1	ጎንደር	5	2	2			

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከተማና መሰረተ ልማት ቢሮ

2	ባህር ዳር	4	3	1			
3	ደሴ	4	3			1	
4	ደ/ብርሃን	3	1			1	1
5	ኮምቦልቻ	2	2				
6	ወልደያ	2				2	
7	ቆቦ	2				2	
8	ባቲ	1	1				
9	ላሊበላ	1			1		
10	ደብረ ታቦር	1	1				
11	ደጃን	1				1	
12	ሞጣ	1				1	
ድምር		27	14	3	1	8	1

በ2018 በጀት ዓመት ከተለዩት 995 ፕሮጀክቶች ዉስጥ 887 (89.14%) ፕሮጀክት የተጠናቀቁ ሲሆን 43 (4.32%) ፕሮጀክቶች አፈፃፀማቸው ከ50 - 80% ነው። 36 (3.61%) ፕሮጀክት አፈፃፀሙ ከ50% በታች ነው። 29 (2.91%) ፕሮጀክቶች ደግሞ ወደ ስራ ያልገቡ ናቸው። ከነዚህ 995 ፕሮጀክቶች መካከል የአካባቢያዊ እና ማህበራዊ ተፅዕኖ ግምገማ ጥናት የሚያስፈልጋቸው 806 ፕሮጀክቶች ሲሆኑ የጥናት ሰነድ የተዘጋጀላቸው 721 ፕሮጀክቶች ናቸው። የግንባታ የይሁንታ ፈቃድ ያገኙት ደግሞ 675 ፕሮጀክቶች ናቸው። ለነዚህ 995 ፕሮጀክቶች 4,934,090,961.1 ብር በጀት የተያዘ ሲሆን 2,249,047,618.1 ብር ከፍያ ተፈፅሟል።

በክልሉ የሚገኙ 85 ከተማ አስተዳደሮች የመሰረተ ልማት ሃብት ምዝገባ ለማድረግ ታቅዶ 77 (90.58%) ከተማ አስተዳደሮች ቆጠራ በማድረግ መረጃውን ወቅታዊ አድርገዋል።

ሰንጠረዥ21. በ12 ወሩ በሁሉም ከተሞች የተሰሩ መሰረተ ልማቶች አፈፃፀም

ተ.ቁ	የመሠረተ ልማት አይነቶች	መለኪያ	ዕቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
1	የተገነባ የአግረኛ መንገድ	በኪ/ሜ	10	57.34	573.40
2	የተጠገነ የአስፋልት መንገድ	በኪ.ሜ	2	9.88	494.00
3	የተገነባ የብስክሌት መንገድ	በኪ/ሜ	10	41.63	416.30
4	የተገነባ ስላብ ክልሽርት	በቁጥር	143	552	386.01
5	የተጠገነ የጌጠኛ ድንጋይ መንገድ	በኪ.ሜ	8	22.3	278.75
6	የተገነባ የህዝብ መፀዳጃ ቤት	በቁጥር	128	265	207.03
7	የተዘረጋ የመንገድ መብራት መስመር	በኪ/ሜ	458	919.98	200.87
8	የተገነባ የአስፓልት መንገድ	በኪ/ሜ	17	31.8	187.06
9	የተገነባ ከፍተኛና መለስተኛ ድልድይ	በቁጥር	18	32	177.78
10	የተገነባ የውሃ ቦኖ	በቁጥር	162	250	154.32
11	የተገነባ የገባያ ማዕከል	በቁጥር	15	23	153.33
12	የተዘረጋ የመጠጥ የውሃ መስመር	በኪ/ሜ	673	896.14	133.16
13	የተገነባ ደረጃውን የጠበቀ ሽድ	በቁጥር	2032	2591	127.51
14	የተጠገነ የጠጠር መንገድ	በኪ.ሜ	504	455.01	90.28
15	የተገነባ ጥርጊያ መንገድ	በኪ/ሜ	1000	895.35	89.54
16	የተዘረጋ የአረንጓዴ ልማት የውሃ መስመር	በኪ/ሜ	200	167.33	83.67
17	የጎርፍ ማስወገጃና መከላከያ ግንብ	በኪ/ሜ	199	161.54	81.18
18	የተገነባ ጠጠር መንገድ	በኪ/ሜ	714	555.03	77.74
19	የተገነባ ወጣት ማዕከል	በቁጥር	15	8	53.33
20	የተገነባ ጌጠኛ ድንጋይ መንገድ	በኪ/ሜ	123	47.66	38.75

የህብረተሰብ ተሳትፎ:- በ12 ወሩ በ728 ከተሞች በህብረተሰቡና በመንግስት በጋራ በሚከናወኑ የአካባቢ ልማት ስራዎችና ፕሮጀክቶች (የመንገድ ጠረጎና ግንባታ፣ የህዝብ መፀዳጃ ቤት ግንባታ፣ የተፋሰስና የዲች ግንባታ፣ የመብራትና የውሃ መስመር ዝርጋታ፣ የአካባቢ ማስዋብና አረንጓዴ ልማት እንዲሁም የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ስራዎች ወዘተ) ላይ ህብረተሰቡ 15% በገንዘብ፣ 17% በቁሳቁስ፣

20% በጉልበት በድምሩ 52% እንዲሳተፍ ለማድረግ ታቅዶ በጥሬ ገንዘብ 2,948,785,432.57 ብር፣ በጉልበት 1,438,768,066.10 ብር፣ በቁሳቁስ 1,060,995,352.93 ብር፣ በድምሩ 5,448,548,851.60 ብር የሚገመት ገንዘብ ለልማት ስራዎች አስተዋጾ ተደርጓል። በመንግስት በኩልም 5,759,434,254.69 ብር ለአካባቢ ልማት ስራዎች ወጪ የተደረገ ሲሆን በጠቅላላው ለአካባቢ ልማት ስራዎች 11,207,983,106.29 ብር ወጪ የተደረገ ሲሆን የህዝብ ተሳትፎ አፈፃፀም 48.61 % ነው። ይሁን እንጂ ከታች በሰንጠረዥ እንደምንመለከተው ሰ/ወሎ በመንግስት በኩል የተደረገው ተሳትፎ (መዋጮ) በተገቢው መንገድ አለመመዝገቡ በድክመት የሚጠቀስ ነው።

ሠንጠረዥ 22. በአካባቢ ልማት ስራዎች ላይ የህብረተሰብ ተሳትፎ የዞኖች አፈፃፀም በደረጃ

ተ.ቁ	ዞን	የህብረተሰብ ተሳትፎ መጠን				የመንግስት ወጪ በብር	ጠቅላላ የአካባቢ ስራዎች በብር	የህ/ተሳትፎ በመቶኛ
		በገንዘብ	በጉልበት	በቁሳቁስ	ጠ/ድምር			
1	ምዕ/ጉንደር	49,612,433.00	53,179,057.00	37,235,708.00	140,027,198.00	5,900,000.00	145,927,198.00	95.96
2	ምዕ/ጉጃም	61,373,304.00	52,758,820.00	29,904,179.00	144,036,303.00	6,546,760.00	150,583,063.00	95.65
3	ደ/ማርቆስ	63,879,734.00	38,490,530.00	43,984,790.00	146,355,054.00	9,000,000.00	155,355,054.00	94.21
4	ደ/ጎንደር	84,950,298.00	67,133,798.00	24,301,511.00	176,385,607.00	24,398,602.00	200,784,209.00	87.85
5	ማዕ/ጉንደር	119,018,028.00	106,397,811.00	112,630,088.00	338,045,927.00	88,050,644.86	426,096,571.86	79.34
6	ኦሮሞ	105,763,608.00	144,528,258.00	40,509,399.00	290,801,265.00	89,356,968.86	380,158,233.86	76.49
7	ደ/ብርሃን	122,276,061.00	77,884,169.00	64,015,204.00	264,175,434.00	87,550,680.00	351,726,114.00	75.11
8	ወልድያ	61,431,583.57	25,813,060.00	301,561,957.00	388,806,600.57	143,379,527.00	532,186,127.57	73.06
9	ጉንደር	431,706,080.00	83,301,911.00	70,967,084.00	585,975,075.00	236,333,446.68	822,308,521.68	71.26
10	ደ/ወሎ	194,267,037.00	137,088,250.00	99,569,623.00	430,924,910.00	228,239,284.00	659,164,194.00	65.37
11	ሰ/ጎንደር	12,528,057.00	22,026,395.00	5,975,750.00	40,530,202.00	21,800,000.00	62,330,202.00	65.02
12	ምዕ/ጉጃም	165,393,211.96	172,595,500.00	72,590,000.00	410,578,711.96	268,686,336.67	679,265,048.63	60.44
13	ደሴ	521,362,704.00	51,769,884.00	39,172,717.00	612,305,305.00	415,000,000.00	1,027,305,305.00	59.60
14	ሰ/ጎጃም	85,254,477.00	64,545,891.00	37,545,290.00	187,345,658.00	129,458,746.00	316,804,404.00	59.14
15	ዋግ	13,936,127.00	19,257,948.00	1,959,392.00	35,153,467.00	34,048,235.00	69,201,702.00	50.80
16	ሰ/ሸዋ	132,135,140.00	146,046,700.00	90,486,724.00	368,668,564.00	363,138,148.00	731,806,712.00	50.38
17	አዊ	285,518.90	100,388.90	55,866,210.00	56,252,117.80	65,589,998.00	121,842,115.80	46.17
18	ኮምበልቻ	45,802,733.00	45,329,864.00	19,823,664.00	110,956,261.00	153,271,847.00	264,228,108.00	41.99
19	ባ/ዳር	583,949,097.14	76,081,399.20	152,326,348.43	812,356,844.77	3,270,526,423.62	4,082,883,268.39	19.90
20	ደ/ታቦር	7,750,000.00	11,000,570.00	5,682,000.00	24,432,570.00	119,158,607.00	143,591,177.00	17.02
21	ሰ/ወሎ	86,110,200.00	43,437,862.00	34,893,868.00	164,441,930.00		164,441,930.00	
	ጠ/ድምር	2,948,785,432.57	1,438,768,066.10	1,060,995,352.93	5,448,548,851.60	5,759,434,254.69	11,207,983,106.29	48.61

በከተሞች በሚከናወኑ የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት ስራዎች ላይ የሴቶች እና የወጣቶች ተሳትፎ 50% እንዲደርስ ለማድረግ ታቅዶ ወንድ 2,940,325 ሴት 2,530,893 በድምሩ 5,471,218 የህብረተሰብ ክፍል (ከዚህም ውስጥ ወንድ 859,171 ሴት 799,149 በድምሩ 1,658,320 ወጣቶች) በአካባቢ ልማት ስራዎች ላይ የተሳተፉ ሲሆን የሴቶች ተሳትፎ ድርሻ በአማካይ 46.26 % እና የወጣቶች ተሳትፎ ድርሻ በአማካይ 30.30% ነው።

ሠንጠረዥ 23. በአካባቢ ልማት ስራዎች ላይ የተሳተፈ የህብረተሰብ ክፍል የዞኖች አፈፃፀም በደረጃ

ተ.ቁ	ዞን	በህብረተሰብ ተሳትፎ የተሠማሩ ህዝብ ብዛት			የሴቶች ተሳትፎ በመቶኛ
		ወንድ	ሴት	ድምር	
1	ባ/ዳር	180,528	234,071	414,599	56.46
2	ጉንደር	226,113	274,890	501,003	54.87
3	ዋግ	56,105	58,266	114,371	50.94
4	ሰ/ጎጃም	123,856	123,852	247,708	50
5	ደሴ	65,967	65,967	131,934	50

ተ.ቁ	ዞን	በህብተሰብ ተሳትፎ የተሠማሩ ህዝብ ብዛት			የሴቶች ተሳትፎ በመቶ
		ወንድ	ሴት	ድምር	
6	ሰ/ሸዋ	215,640	199,640	415,280	48.07
7	ደ/ብርሃን	202,145	186,884	389,029	48.04
8	ማዕ/ጐንደር	96,620	88,451	185,071	47.79
9	ሰ/ወሎ	102,348	92,614	194,962	47.5
10	ወልዴያ	45,596	39,186	84,782	46.22
11	አሮሞ	5,880	4,967	10,847	45.79
12	ምዕ/ጐንደር	78,989	65,967	144,956	45.51
13	ደ/ጎንደር	330,742	260,601	591,343	44.07
14	ደ/ታቦር	7,870	6,050	13,920	43.46
15	ደ/ወሎ	622,812	473,894	1,096,706	43.21
16	አዊ	86,443	63,605	150,048	42.39
17	ምዕ/ጐጃም	68,219	46,864	115,083	40.72
18	ምስ/ጐጃም	193,826	125,205	319,031	39.25
19	ደ/ማርቆስ	38,158	24,652	62,810	39.25
20	ሰ/ጎንደር	39,198	22,682	61,880	36.65
21	ኮምቦልቻ	153,270	72,585	225,855	32.14
	ጠ/ድምር	2,940,325	2,530,893	5,471,218	46.26

2.3.4 የከተሞች ጽዳት፣ አረንጓዴ ልማትና ውበት ሥራዎች

የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ፡- ከደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ስርዓት ማሻሻያ ሥራዎች አንዱ የከተማውን ህዝብ ግንዛቤ በመፍጠር የጽዳት ቀን ወስኖ ሰፈሩንና አካባቢውን እንዲያጸዱ ማድረግ ነው። ከዚህም አኳያ በበጀት አመቱ በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ 8 የጥናት እና 9 የተሞከሮ ሰነዶች እና 47 የንቅናቄ ሰነዶች ተዘጋጅተው እንዲተገበሩ ለማድረግ ታቅዶ 2 የንቅናቄ ሰነድ 35 የጥናት ሰነድ እና 10 የተሞከሮ ሰነድ ተዘጋጅቷል።

በ728 ከተሞች የብዙሃን መገናኛ እና ህዝባዊ መድረኮችን በማመቻቸት እንዲሁም አጫጭር የግንዛቤ ማስጨበጫ ስልጠናዎችን በመስጠት የሰፈር አደረጃጀቶችን እና የልማት ኮሚቴዎችን በማጠናከር ለ2,100,000 (50% ሴቶች) የከተማ ነዋሪዎችን በደረቅ ቆሻሻ አያያዝ፣ አሰባሰብና አወጋገድ ዙሪያ ግንዛቤ በመፍጠር በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ስራ ላይ በቀጥታ ለማሳተፍ ታቅዶ በ440 ከተሞች ለወንድ 1,290,978 እና ለሴት 1,414,192 በድምሩ 2,705,170 (ከ100% በላይ) የህብረተሰብ ክፍሎችን ግንዛቤ በመፍጠር በፅዳት ስራው ላይ በቀጥታ እንዲሳተፉ ተደርጓል።

በ728 ከተሞች ወርሃዊ /ሳምንታዊ/ የጽዳት ቀን በማስወሰን 800,000 የሚሆኑ መኖሪያ ቤቶች እና 83,600 ተቋማት ከ20 - 50 ሜትር ርቀት ግቢያቸውንና አካባቢያቸውን እንዲያጸዱ ለማድረግ ታቅዶ በ650 (92.1%) ከተሞች በ834,758 (ከ100% በላይ) መኖሪያ ቤቶች እና 87,578 (ከ100% በላይ) ተቋማትና ድረጅቶች ተግባራዊ ተደርጓል።

ሰንጠረዥ 24. የፅዳት ቀን ወስነው ግቢያቸውን እና አካባቢያቸውን ያፀዱ ተቋማትና ነዋሪዎች

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	20/ 50 ሬዲየስ እና የፅዳት ቀን ተግባራዊ ያደረጉ ከተሞች ብዛት			በ20ሜትር ሬዲየስ ግቢያቸውን እና አካባቢያቸውን ያፀዱ መኖሪያ ቤቶች ብዛት			በ50 ሜትር ሬዲየስ ግቢያቸውን እና አካባቢያቸውን ያፀዱ ተቋማት ብዛት		
		አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጐጃም	33	25	75.76	40000	54508	136.27	10000	10777	107.77
2	ምስ/ጐጃም	76	74	97.37	50000	50235	100.47	5000	4078	81.56
3	አዊ ብ/ዞን	59	56	94.92	40000	34465	86.16	1300	1377	105.92
4	ደ/ጎንደር	66	40	60.61	40000	38533	96.33	2500	1854	74.16
5	ሰ/ጎንደር	23	21	91.30	30000	10983	36.61	600	655	109.17
6	ማዕ/ጐንደር	66	64	96.97	50000	61528	123.06	10000	10324	103.24

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	20/ 50 ሬዲየስ እና የፅዳት ቀን ተግባራዊ ያደረጉ ከተሞች ብዛት			በ20ሜትር ሬዲየስ ግቢያቸውን እና አካባቢያቸውን ያፅዱ መኖሪያ ቤቶች ብዛት			በ50 ሜትር ሬዲየስ ግቢያቸውን እና አካባቢያቸውን ያፅዱ ተቋማት ብዛት		
		እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
7	ምዕ/ጎንደር	24	24	100	10000	35490	354.90	6000	10609	176.82
8	ሰ/ወሎ	55	55	100	40000	39275	98.19	1000	1248	124.80
9	ደ/ወሎ	99	98	98.99	60000	63795	106.33	5000	3369	67.38
10	ኦሮሞ	27	27	100	40000	39620	99.05	3000	2406	80.20
11	ዋግኸምራ	25	24	96	10000	6844	68.44	2000	2547	127.35
12	ሰ/ሸዋ	69	59	85.51	50000	49250	98.50	7000	6250	89.29
13	ሰ/ጐጃም	33	28	84.85	40000	41367	103.42	1500	1075	71.67
14	ደሴ	5	5	100	50000	47357	94.71	5000	5043	100.86
15	ጎንደር	6	6	100	50000	50000	100	5000	4958	99.16
16	ባህርዳር	6	6	100	50000	58571	117.14	7000	9816	140.23
17	ደ/ብርሃን	5	5	100	30000	44041	146.80	2600	3409	131.12
18	ደ/ማርቆስ	4	4	100	30000	29870	99.57	2500	2389	95.56
19	ኮምቦልቻ	4	4	100	30000	22149	73.83	2600	2100	80.77
20	ወልደያ	3	3	100	30000	25800	86	2000	1908	95.40
21	ደ/ታቦር	3	3	100	30000	31077	103.59	2000	1386	69.30
	ድምር	691	631	91.32	800,000	834,758	104.34	83,600	87,578	104.76

በ706 ከተሞች 3,200 ኪ.ሜ መንገዶችን እና 3,200 ኪ.ሜ የውሃ ማፋሰሻ ቦቦችን በመለየት በተከታታይነት የማጽዳት ስራ ለማከናወን ታቅዶ በ625 ከተሞች 4,763.7 ኪሜ (ከ100% በላይ) መንገዶችን እና 4,272.8 ኪሜ (ከ100% በላይ) ማፋሰሻ ቦቦችን የማጽዳት ስራ ተከናውኗል፡፡ በክልሉ በሚገኙ 122 ከተሞችና ከ/ከተሞች ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በቅንጅት በመስራት የግንባታ ፍርስራሽ ቆሻሻ በልዩ ክትትል ለማስወገድ ታቅዶ በ216 (ከ100% በላይ) ከተሞች ለማከናወን ተችሏል፡፡

በአየር ንብረት ለውጥ (Climate Change Mitigation and Adaptation) ላይ ያተኮሩ ትምህርታዊ መልዕክቶች በተደራሽ ሚዲያዎች 4 መልዕክቶች በ40 ከተሞች 1 ጊዜ እንዲተላለፉ ለማድረግ ታቅዶ በ164 (ከ100% በላይ) ከተሞች መልዕክቶችን በተደራሽ ሚዲያ ለማስተላለፍ ተችሏል፡፡

በደረቅ ቆሻሻ አወጋገድ የግሉን ዘርፍ በማሳተፍ በ172 ከተሞች 371 ነባር ማህበራትን ለማጠናከር ታቅዶ በ152 (88.37%) ከተሞች 337 (90.84%) የተደራጁ ነባር ማህበራትን እና 8,558 ዜጎችን (2,890 ወንድ እና 5,668 ሴት) የማጠናከር ስራ ተሰርቷል፡፡

ሰንጠረዥ 25. በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የተሰማሩ ነባር ማህበራትና አባላት መረጃ

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	ነባር ማህበራትን ያጠናክሩ ከተሞች ብዛት			የነባር ማህበራት ብዛት			ነባር አባላት ብዛት		
		እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	ወንድ	ሴት	ድምር
1	ምዕ/ጎጃም	6	4	66.67	13	6	46.15	46	80	126
2	ምስ/ጎጃም	19	19	100	29	28	96.55	118	206	324
3	አዊ ብ/ዞን	11	11	100	22	22	100.00	176	143	319
4	ደ/ጎንደር	14	14	100	23	13	56.52	178	141	319
5	ሰ/ጎንደር	5	3	60	14	14	100.00	201	359	560
6	ማዕ/ጎንደር	17	17	100	19	19	100.00	90	176	266
7	ምዕ/ጎንደር	4	4	100	4	4	100.00	32	48	80
8	ሰ/ወሎ	26	16	61.54	29	24	82.76	102	156	258
9	ደ/ወሎ	19	19	100	19	19	100.00	137	72	209
10	ኦሮሞ	8	6	75	14	14	100.00	508	995	1503
11	ዋግኸምራ	9	7	77.78	13	12	92.31	57	87	144
12	ሰ/ሸዋ	15	15	100	23	23	100.00	139	109	248
13	ሰ/ጐጃም	11	9	81.82	15	13	86.67	89	140	229

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከተማና መስረተ ልማት ቢሮ

14	ደሴ	1	1	100	10	5	50.00	110	400	510
15	ጎንደር	1	1	100	13	13	100.00	92	736	828
16	ባህርዳር	1	1	100	31	31	100.00	365	1115	1480
17	ደ/ብርሃን	1	1	100	26	26	100.00	80	113	193
18	ደ/ማርቆስ	1	1	100	13	12	92.31	37	273	310
19	ኮምቦልቻ	1	1	100	19	17	89.47	217	85	302
20	ወልደያ	1	1	100	19	19	100.00	100	100	200
21	ደ/ታቦር	1	1	100	3	3	100.00	16	134	150
	ድምር	172	152	88.37	371	337	90.84	2,890	5,668	8,558

እንዲሁም ማህበራት የሌላቸውን 67 ከተሞችን በመለየት 137 አዲስ ማህበራትን በማድረጃት በድምሩ 2,000 ዜጎች አዲስ የሥራ ዕድል ለመፍጠር ታቅዶ በ74 (110.45%) ከተሞች 105 (76.64%) አዲስ ማህበራትን በማድረጃት ለ2,016 (100%) ዜጎች የስራ እድል በአዲስ መፍጠር ተችሏል፡፡

ሰንጠረዥ 26. በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የተሰማሩ አዲስ ማህበራትና አባላት መረጃ

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	ማህበራትን ያደራጁ ከተሞች ብዛት			አዲስ የተደራጀ ማህበራት ብዛት			አዲስ አባላት ብዛት		
		አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	ወንድ	ሴት	ድምር
1	ምዕ/ጎጃም	4	7	175	8	7	87.50	40	104	144
2	ምስ/ጎጃም	5	8	160	10	16	160	146	162	308
3	አዊ ብ/ዞን	4	7	175	8	12	150	95	62	157
4	ደ/ጎንደር	5	2	40	10	2	20	57	12	69
5	ሰ/ጎንደር	2	2	100	4	3	75	43	5	48
6	ማዕ/ጎንደር	5	6	120	10	6	60	24	69	93
7	ምዕ/ጎንደር	5	2	40	10	2	20	14	46	60
8	ሰ/ወሎ	5	3	60	10	3	30	26	14	40
9	ደ/ወሎ	7	9	128.57	14	9	64.29	38	70	108
10	ኦሮሞ	4	5	125	8	7	87.50	62	63	125
11	ሞገኸምራ	2	2	100	4	2	50	53	123	176
12	ሰ/ሸዋ	7	11	157.14	14	14	100	72	70	142
13	ሰ/ጐጃም	4	4	100	8	5	62.50	46	28	74
14	ደሴ	1	1	100	2	2	100	0	20	20
15	ጎንደር	1			4			0	0	0
16	ባህርዳር	1	1	100	4	5	125	66	134	200
17	ደ/ብርሃን	1	1	100	2	6	300	82	95	177
18	ደ/ማርቆስ	1	1	100	2	1	50	12	13	25
19	ኮምቦልቻ	1	1	100	2	2	100	15	13	28
20	ወልደያ	1	1	100	1	1	100	7	15	22
21	ደ/ታቦር	1	0	0	2	0				
	ድምር	67	74	110.45	137	105	76.64	898	1118	2,016

በ103 ከተሞች 3,062 ነባር እና 648 አዲስ የመንገድ ላይ ደረቅ ቆሻሻ ማስቀመጫ ቅርጫቶች ተቀምጠው ተገቢውን አገልግሎት እንዲሰጡ ለማድረግ ታቅዶ በ102 ከተሞች 2,723 (93.57%) ነባር እና 880 (ከ100% በላይ) አዲስ ቅርጫቶችን አገልግሎት ላይ ለማዋል ተችሏል፡፡

ሰንጠረዥ 27. አገልግሎት የሚሰጡ የመንገድ ላይ ቆሻሻ ማስቀመጫ ቅርጫቶች መረጃ

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	የደረቅ ቆሻሻ ቅርጫት የተገበሩ ከተሞች ብዛት			ነባር የደረቅ ቆሻሻ ቅርጫት ብዛት			አዲስ የደረቅ ቆሻሻ ቅርጫት ብዛት		
		አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጎጃም	8	6	75	95	43	45.26	24	53	220.83
2	ምስ/ጎጃም	9	10	111.11	167	160	95.81	44	50	113.64

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	የደረቅ ቆሻሻ ቅርጫት የተገበሩ ከተሞች ብዛት			ነባር የደረቅ ቆሻሻ ቅርጫት ብዛት			አዲስ የደረቅ ቆሻሻ ቅርጫት ብዛት		
		አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም
3	አዊ ብ/ዞን	7	6	85.71	50	46	92	44	44	100
4	ደ/ጎንደር	8	8	100	80	80	100	48	45	93.75
5	ሰ/ጎንደር	4	4	100	43	41	95.35	12	44	366.67
6	ማዕ/ጎንደር	9	9	100	216	216	100	24	51	212.5
7	ምዕ/ጎንደር	6	3	50	160	160	100	5	18	360
8	ሰ/ወሎ	11	11	100	123	123	100	42	41	97.62
9	ደ/ወሎ	8	11	137.5	441	436	98.87	44	72	163.64
10	ኦሮሞ	4	4	100	114	114	100	24	30	125
11	ዋግኸምራ	2	0	0	0	0	0	12	0	0
12	ሰ/ሸዋ	12	15	125	500	500	100	44	85	193.18
13	ሰሜን ጐጃም	7	7	100	95	91	95.79	24	25	104.17
14	ደሴ	1	1	100	69	69	100	30	60	200
15	ጎንደር	1	1	100	189	91	48.15	36	37	102.78
16	ባህርዳር	1	1	100	233	233	100	36	63	175
17	ደ/ብርሃን	1	1	100	68	68	100	30	47	156.67
18	ደ/ማርቆስ	1	1	100	160	160	100	24	57	237.5
19	ኮምቦልቻ	1	1	100	70	70	100	24	38	158.33
20	ወልደያ	1	1	100	17	17	100	24	20	83.33
21	ደ/ታቦር	1	1	100	20	5	25	24	0	0
ድምር		103	102	99.03	2910	2,723	93.57	619	880	142.16

በከተሞች በዓመቱ ከሚመነጨው 1,785,000 ሜትር ኪዩብ ደረቅ ቆሻሻ እንዲሰበሰብ እና በ20 ከተሞች ከሚመነጨው ቆሻሻ 60 በመቶ የሚሆነው በተገቢው ቦታ እንዲወገድ ለማድረግ ታቅዶ 2,154,713 ሜትር ኪዩብ ደረቅ ቆሻሻ የተሰበሰበ ሲሆን ከተሰበሰበው ውስጥ 82 በመቶ የሚሆነው ደረቅ ቆሻሻ በአግባቡ ተወግዷል፡፡ እንዲሁም በ58 ከተሞች ከመነጨው ቆሻሻ 10 በመቶው ለመልሶ መጠቀምና 8 በመቶ ለመልሶ ዑደት እንዲውል ጥረት ተደርጓል፡፡

በ91 ከተሞች የሞዴል መንደር መመልመያ መስፈርትን መሰረት በማድረግ 168 ሞዴል መንደሮች እንዲፈጠሩ ለማድረግ ታቅዶ በ100 ከተሞች 224(ከ100% በላይ) ሞዴል መንደሮች ተፈጥረዋል፡፡

የቆሻሻ ማስወገድ የፋይናንስ ስርዓት ያላቸውን 110 ነባር ከተሞች ለማጠናከር እና በ31 ከተሞች አዲስ የፋይናንስ ስርዓት ለመዘርጋት ታቅዶ በ106 (97.24%) ነባርና በ42 (ከ100% በላይ) አዲስ ከተሞች ከውሃ ቢልና ከሌሎች አማራጮች ጋር በማስተሳሰር ቀጣይነት ያለው የፋይናንስ ስርዓት ተግባራዊ ተደርጓል፡፡

ቋሚ የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ የሌላቸውን 388 ከተሞች በመለየት ጊዜያዊ የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ለማዘጋጀት ታቅዶ በ301 (77.5%) ከተሞች ጊዜያዊ የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታዎች ተዘጋጅተዋል፡፡

ሰንጠረዥ 28. ጊዜያዊ የቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ያዘጋጁ እና የፋ/ስርዓት የተገበሩ ከተሞች ብዛት

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	ጊዜያዊ የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ያዘጋጁ ከተሞች ብዛት			ነባር የፋይናንስ ስርዓት ያላቸው ከተሞች ብዛት			በአዲስ የፋይናንስ ስርዓት የዘረጉ ከተሞች ብዛት		
		አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ከንውን	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጎጃም	35	18	51.43	9	5	55.56	2	2	100
2	ምስ/ጎጃም	35	30	85.71	13	13	100	3	5	167
3	አዊ ብ/ዞን	20	14	70.00	5	5	100	2	2	100
4	ደ/ጎንደር	35	25	71.43	14	14	100	3	3	100
5	ሰ/ጎንደር	21	19	90.48	3	3	100	1	2	200

ተ.ቁ	የዞን/ ከተማ ስም	ጊዜዊ የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ያዘጋጁ ከተሞች ብዛት			ነባር የፋይናንስ ስርዓት ያላቸው ከተሞች ብዛት			በአዲስ የፋይናንስ ስርዓት የዘረጉ ከተሞች ብዛት		
		እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
6	ማዕ/ጎንደር	40	20	50.00	18	18	100	3	2	67
7	ምዕ/ጎንደር	20	3	15.00	0	0		1	2	200
8	ሰ/ወሎ	30	21	70.00	8	8	100	3	2	67
9	ደ/ወሎ	37	41	110.81	19	19	100	4	9	225
10	ኦሮሞ	21	18	85.71	4	4	100	2	2	100
11	ዋግኸምራ	21	12	57.14	0	0		1	0	0
12	ሰ/ሸዋ	40	36	90.00	3	3	100	3	7	233
13	ሰ/ጎጃም	32	26	81.25	7	7	100	2	2	100
14	ደሴ	0	0	0	1	1	100	0	0	0
15	ጎንደር	0	0	0	1	1	100	0	0	0
16	ባህርዳር	0	0	0	1	1	100	0	0	0
17	ደ/ብርሃን	0	0	0	0	0		0	1	0
18	ደ/ማርቆስ	0	0	0	1	1	100	1	1	100
19	ኮምበልቻ	0	0	0	1	1	100	0	0	0
20	ወልደያ	0	0	0	1	1	100	0	0	0
21	ደ/ታቦር	0	0	0	1	1	100	0	0	0
	ድምር	387	283	73.13	110	106	96.36	31	42	135.48

የአረንጓዴ ልማትና ውበት ሥራዎችን በተመለከተ፡- ከሐምሌ 1/2017 ዓ/ም ጀምሮ የአረንጓዴ አሻራ ችግኝ ተከላ እቅድ በማዘጋጀት በ728 ከተሞች 1,500,000 ሚሊዮን የህብረተሰብ ክፍል በማሳተፍ በፓርኮች፣ በመንገድ አካፋዮችና በወንዞች ዳርቻ 27.4 ሚሊዮን ችግኞችን በመትከል 2,000 ሄ/ር አዲስ አረንጓዴ ቦታዎችን ለማልማት ታቅዶ በ460 (67.75%) ከተሞች ወንድ 869,840 ሴት 701,495 ድምሩ 1,571,335 (ከ100% በላይ) የህብረተሰብ ክፍሎችን በቀጥታ በማሳተፍ 36,490,105 (ከ100% በላይ) ችግኞችን መትከል ተችሏል። በዚህ ችግኝ ተከላ መርሃ ግብርም 2,501.35 (ከ100% በላይ) ሄ/ር አረንጓዴ ቦታ ማልማት ተችሏል።

በከረምት ከተተከለው ችግኝ 107 ከተሞች ላይ የጽድቀት ምጣኔን 75 በመቶ ለማድረስ ታቅዶ በ81 ከተሞች ላይ የጽድቀት ምጣኔ ጥናት የተደረገ ሲሆን ምዕ/ጎጃም 81፣ ምሥ/ጎጃም 80፣ አዊ 85፣ ደ/ጎንደር 75፣ ሰ/ጎንደር 70፣ ማዕ/ጎንደር 80፣ ምዕ/ጎንደር 75፣ ሰ/ወሎ 75፣ ደ/ወሎ 75፣ ዋግ 89፣ ሰ/ሸዋ 79፣ ሰ/ጎጃም 79፣ ጎንደር 87፣ ባ/ዳር 77፣ ደ/ብርሃን 80፣ ኮምበልቻ 75፣ ወልደያ 75 እና ደ/ታቦር 78 በመቶ የጽድቀት ምጣኔ እንዳላቸው በሪፖርታቸው ታይቷል።

99 ከተሞ በአረንጓዴ ልማት የግሉ ዘርፍ ተሳትፎ 15 በመቶ ለማድረስ ታቅዶ በ116 ከተሞች ተግባራዊ የተደረገ ሲሆን ተሳትፎውም ምሥ/ጎጃም 11፣ ደ/ጎንደር 20፣ ማዕ/ጎንደር 36፣ ምዕ/ጎንደር 15፣ ኦሮሞ 31.25፣ ሰ/ሸዋ 15.21፣ ደሴ 20፣ ጎንደር 15፣ ባ/ዳር 24፣ ደ/ብርሃን 16፣ ኮምበልቻ 15፣ ወልደያ 10 እና ደ/ታቦር 5 በመቶ ማሳተፍ ተችሏል።

ሰንጠረዥ 29. የ2017/18 በከረምት አረንጓዴ አሻራ ንግግራም የተተከሉ ችግኞች ብዛት

ተ.ቁ	የዞን/ከተማ ስም	ችግኝ ተከላ የተሳተፉ ዞኖችና ከተሞች			የተተከለ ችግኝ			የለማ ቦታ በሄደታር		
		እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጎጃም	49	10	20.41	1,400,000	1,427,358	101.95	100	14.14	14.14
2	ምስ/ጎጃም	76	18	23.68	2,300,000	4270962	185.69	170	571.326	336.07
3	አዊ/ብ/ዞን	59	46	77.97	1,300,000	1,118,734	86.06	105	114	108.57
4	ደ/ጎንደር	66	15	22.73	2,200,000	2,542,268	115.56	165	176.8	107.15
5	ሰ/ጎንደር	23	7	30.43	1,000,000	806234	80.62	85	87.79	103.28
6	ማዕ/ጎንደር	66	56	84.85	2,200,000	2515433	114.34	165	137.47	83.32
7	ምዕ/ጎንደር	24	7	29.17	400,000	71774	17.94	55	20.25	36.82
8	ሰሜን ወሎ	55	23	41.82	1,800,000	1,094,105	60.78	130	57.35	44.12

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከተማና መስረተ ልማት ቢሮ

9	ደቡብ ወሎ	99	96	96.97	3,000,000	4,307,437	143.58	180	157	87.22
10	ኦሮሚያ	27	27	100	1,000,000	1,236,651	123.67	80	154.47	193.09
11	ዋግኸምራ	25	24	96	400,000	295,290	73.82	55	53.53	97.33
12	ሰሜን ሸዋ	69	41	59.42	2,300,000	2430676	105.68	170	198.55	116.79
13	ሰሜን ጎጃም	33	24	72.73	1,400,000	1598544	114.18	75	86	114.67
14	ደሴ	1	1	100	1,000,000	3116198	311.62	80	305	381.25
15	ጎንደር	1	1	100	1,000,000	3217012	321.70	80	80	100
16	ባህርዳር	1	1	100	1,000,000	1509273	150.93	80	80	100
17	ደብረብርሃን	1	1	100	700,000	693246	99.04	45	47.8	106.22
18	ደብረማርቆስ	1	1	100	800,000	2,270,416	283.80	45	57.35	127.44
19	ኮምቦልቻ	1	1	100	700,000	762,137	108.88	45	47.02	104.49
20	ወልዲያ	1	1	100	800,000	804,000	100.50	45	28	62.22
21	ደብረታቦር	1	1	100	700,000	402,357	57.48	45	27.5	61.11
	ድምር	679	402	59.20	27,400,000	36,490,105	133.18	2,000	2,501.35	125.07

በ300 ከተሞች የሚኖሩ 20,000 የመንግስትና የግል እንዲሁም የእምነት ተቋማት ግቢና አካባቢያቸውን በ50 ሜትር ራዲየስ እና 200,000 የሚሆኑ ከተማ ነዋሪዎች መኖሪያ ቤታቸውን በ20 ሜትር ራዲየስ በአረንጓዴ እንዲያለሙ ለማድረግ ታቅዶ በ349 ከተሞች 41,056 ተቋማትና 270,213 የከተማ ነዋሪዎች ግቢያቸውንና አካባቢያቸውን በአረንጓዴ እንዲያለሙ በማድረግ ከእቅዱ ከ100% በላይ ማከናወን ተችሏል፡፡

በ37 ከተማ አስተዳደሮች 37 አዲስ አገልግሎት የሚሰጡ የመዝናኛ ፓርኮች በስታንዳርድ ዲዛይን እንዲለሙ እና በ131 ከተሞች ለ249 ነባር የመዝናኛ ፓርኮች እንክብካቤ ለማድረግ ታቅዶ በ37 ከተሞች 44 (100%) አዳዲስ የመዝናኛ ፓርኮች የለሙ ሲሆን በ127 ከተሞች ለ246 (96.75%) ነባር የመዝናኛ ፓርኮች እንክብካቤ ማድረግ ተችሏል፡፡

በ153 ከተሞችና ከ/ከተሞች ለሚገኙ 249 ነባር ችግኝ ጣቢያዎች እንክብካቤ ለማድረግ ታቅዶ በ165 ከተሞች ለሚገኙ 218 (94.5%) ነባር ችግኝ ጣቢያዎች እንክብካቤ ተደርጓል፡፡ እንዲሁም 44 ከተሞች 44 አዳዲስ ችግኝ ጣቢያዎችን ለማልማት ታቅዶ በ47 ከተሞች 61 (ከ100% በላይ) ችግኝ ጣቢያዎችን ማልማት ተችሏል፡፡

ሰንጠረዥ 30. በአዲስ የለሙ እና እንክብካቤ የተደረገላቸው ፓርኮች እና ችግኝ ጣቢያዎች ብዛት

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	አዲስ የለማ ፓርክ በቁጥር			እንክብካቤ የተደረገላቸው ነባር ፓርኮች በቁጥር			እንክብካቤ የተደረገላቸው ነባር ችግኝ ጣቢያዎች			አዲስ የለማ ችግኝ ጣቢያ በቁጥር		
		አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	አቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጎጃም	2	2	100	13	13	100	25	25	100	3	6	200
2	ምስ/ጎጃም	2	6	300	40	38	95	18	18	100	3	17	566.67
3	አዊ/ብ/ዞን	2	2	100	7	6	85.71	5	5	100	3	4	133.33
4	ደ/ጎንደር	2	1	50	7	7	100	10	10	100	3	3	100
5	ሰ/ጎንደር	1	0	0	3	3	100	3	3	100	3	1	33.33
6	ማዕ/ጎንደር	1	2	200	1	1	100	5	5	100	3	8	266.67
7	ምዕ/ጎንደር	2	6	300	29	29	100	11	7	63.64	2	1	50
8	ሰሜን ወሎ	2	2	100	8	8	100	11	11	100	3	2	66.67
9	ደቡብ ወሎ	1	5	500	17	17	100	33	33	100	2	2	100
10	ኦሮሚያ	2	2	100	11	11	100	2	2	100	2	2	100
11	ዋግኸምራ	1	0	0	9	8	88.89	1	0	0	1	0	0
12	ሰሜን ሸዋ	1	3	300	27	27	100	25	29	116	2	2	100
13	ሰ/ጎጃም	2	2	100	10	10	100	17	17	100	2	3	150
14	ደሴ	2	0	0	10	10	100	15	5	33.33	1	1	100
15	ጎንደር	2	2	100	9	6	66.67	16	16	100	1	1	100
16	ባህርዳር	2	1	50	28	28	100	4	4	100	1	1	100

17	ደብረብርሃን	2	1	50	3	3	100	3	3	100	1	0	0
18	ደብረማርቆስ	2	2	100	4	4	100	1	1	100	1	3	300
19	ኮምበልቻ	2	2	100	9	9	100	4	1	25	1	1	100
20	ወልድያ	2	3	150	5	5	100	3	1	33.33	1	2	200
21	ደ/ታቦር	2	0	0	1	1	100	1	1	100	2	1	50
	ድምር	37	44	118.9189	251	244	97.21	213	197	92.49	41	61	148.78

በ306 ከተሞች በኅላን የተመለከቱ 1,510 አረንጓዴ ቦታዎችን በመለየት የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ለመስጠት ታቅዶ በ240 ከተሞች 1,717 (113.7%) አረንጓዴ ቦታዎችን በመለየት ለ1,060 (70%) አረንጓዴ ቦታዎች የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ተሰርቶላቸዋል፡፡ እስከ አሁን በጠቅላላው ለ3,265 አረንጓዴ ቦታዎች የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ተሰርቶላቸዋል፡፡

በ144 ከተሞች በኅላን ከተመለከቱ ቦታዎች የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ሽፋንንም 30 በመቶ ለማድረስ ታቅዶ 232 ከተሞች ተግባራዊ ያደረጉ ሲሆን በጠቅላላው በኅላን ከተመለከተው ውስጥ ምዕ/ጐጃም 18፣ ምሥ/ጐጃም 47፣ አዊ 28፣ ደ/ጐንደር 35፣ ሰ/ጐንደር 35፣ ምዕ/ጐንደር 30፣ ሰ/ወሎ 30፣ ደ/ወሎ 78፣ ዋግ 30፣ ሰ/ሸዋ 42፣ ሰ/ጐጃም 33፣ ደሴ 32፣ ባ/ዳር 40፣ ደ/ብርሃን 84፣ ደ/ማርቆስ 37፣ ኮምበልቻ 30፣ 46 ደብረታቦር እና ወልድያ 46 በመቶ ሽፋን እንዳላቸው በሪፖርታቸው ተገልጿል፡፡

በክልሉ በሚገኙ 679 ከተሞች የለሙ 7,772 ሄ/ር ነባር አረንጓዴ ቦታዎች ጥስት እንዳይፈጸምባቸው እና ውሃ በማጠጣት፣ ኮምፖስት፣ ኩትኳቶና ክርከማ በማድረግ እንዲሁም አጥሮ ጥበቃ በማድረግ ተገቢውን እንክብካቤ ለማድረግ ታቅዶ በ3,73 ከተሞች ለ7,277.37 (93.64%) ሄ/ር ነባር አረንጓዴ ቦታዎች እንክብካቤ ተደርጓል፡፡

ስንጠረዥ 31. ካርታ የተሰራላቸው አረንጓዴ ቦታዎች፣ የፓርኮችና የችግኝ ጣቢያ ልማት

ተ.ቁ	ዞን/ከተማ	አረንጓዴ ቦታዎችን የለዩና ካርታ የሰጡ ከተሞች ብዛት			የተለዩ አረንጓዴ ቦታዎች ብዛት			የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ የተሰራላቸው ቦታዎች ብዛት			እንክብካቤ የተደረገላቸው አረንጓዴ ቦታዎች		
		እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም	እቅድ	ክንውን	አፈፃፀም
1	ምዕ/ጐጃም	20	2	10	80	107	133.75	80	21	26.25	250	144	57.6
2	ምሥ/ጐጃም	30	17	56.67	150	448	298.67	150	100	66.67	1102	1005	91.20
3	አዊ	30	23	76.67	80	90	112.5	80	86	107.5	124	121	97.58
4	ደ/ጐንደር	30	20	66.67	150	96	64	150	96	64	630	630	100
5	ሰ/ጐንደር	12	6	50	50	50	100	50	40	80	129	129	100
6	ማዕ/ጐንደር	30	15	50	120	85	70.83	120	20	16.67	438	438	100
7	ምዕ/ጐንደር	12	7	58.33	60			60			165	165	100
8	ሰሜን ወሎ	22	24	109.09	100	102	102	100	53	53	169	130	76.92
9	ደቡብ ወሎ	30	34	113.33	150	150	100	150	119	79.33	620	620	100
10	አሮሚያ	20	21	105	50	57	114	50	23	46	286	276	96.50
11	ዋግሽምራ	12	13	108.33	50	33	66	50	33	66	165	164.79	99.87
12	ሰሜን ሸዋ	30	28	93.33	150	136	90.67	150	136	90.67	728	687	94.37
13	ሰ/ጐጃም	20	22	110	80	81	101.25	80	65	81.25	356	285.58	80.22
14	ደሴ	1	1	100	30	32	106.67	30	32	106.67	451	451	100
15	ጐንደር	1	1	100	30	53	176.67	30	15	50	253	253	100
16	ባህርዳር	1	1	100	30	30	100	30	187	623.33	809	809	100
17	ደብረብርሃን	1	1	100	30	30	100	30			697	694	99.57
18	ደብረማርቆስ	1	1	100	30	64	213.33	30	23	76.67	106	34.9	32.92
19	ኮምበልቻ	1	1	100	30	11	36.67	30	11	36.67	142	47	33.10
20	ወልድያ	1	1	100	30	5	16.67	30			100	100	100
21	ደ/ታቦር	1	1	100	30	57	190	30			107	91	85.05
	ድምር	306	240	78.43	1510	1717	113.71	1510	1060	70.20	7827	7275.27	92.95

በፕላን ከተመለከቱት አረንጓዴ ቦታዎች ውስጥ 15 በመቶውን ለማልማት ታቅዶ ምዕ/ጎንጃም 51፣ ምሥ/ጎንጃም 46፣ አዊ 26፣ ደ/ጎንጃር 15፣ ሰ/ጎንጃር 15፣ ምዕ/ጎንጃር 15፣ ደ/ወሎ 15፣ አሮሞ 24,89፣ ዋግ 29፣ ሰ/ሸዋ 23፣ ሰ/ጎንጃም 16፣ ጎንጃር 40፣ ባ/ዳር 40፣ ደ/ብርሃን 30፣ ደ/ማርቆስ 47.1፣ ኮምቦልቻ 15፣ ወልዲያ 20፣ ደ/ታቦር 10 ማልማት ችለዋል፡፡

በ65 ከተሞች የመንገድ ዳርቻዎች፣ አካፋዮችና አደባባዮች እና በ44 ከተሞች የውሃ ዳርቻዎችን ውበት በሚያገናኙ መልኩ በስታንዳርድ ዲዛይን ለማልማት ታቅዶ 89 ከተሞች የመንገድ ዳርቻዎችን፣ አካፋዮችንና አደባባዮችን ሲያለሙ 61 ከተሞች የውሃ ዳርቻዎችን ማልማት ችለዋል በዚህም 396.93 ሄክታር መሬት ለምቷል፡፡

2.3.5 የከተማ ሴፍቲ ኔትና ምግብ ዋስትና ፕሮግራም ስራዎች

በከተሞች በኑሮ ደረጃቸው ከድህነት ወለል በታች የሆኑና የመስራት አቅም ያላቸው የከተማ ነዋሪዎች በህብረተሰብ ልማት ስራዎች ማለትም በከተማ አረንጓዴ ልማት፣ በተፋሰስ ልማት፣ በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ፣ በከተማ ማህበራዊ መስረተ ልማት ግንባታና ጥገና ስራዎች፣ በከተማ ግብርና እና በሌሎችም የቤተሰብ ኑሮ ማሻሻያ ስራዎች በማሳተፍና የስራ እድል በመፍጠር ገቢ እንዲያገኙና ከሚያገኙት ገቢም ቆጥበው ዘላቂነት ያለው የራሳቸውን ስራ እንዲሰሩ ለማስቻል እንዲሁም የመስራት አቅም የሌላቸውን የቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚ በማድረግ ምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ እየተሰራ ይገኛል፡፡

የምግብ ዋስትና ፕሮግራም ተጠቃሚዎች፡- በክልላችንም በፕሮግራሙ በታቀፉ 18 ከተሞች በዚህ በጀት ዓመት ወደ ፕሮግራሙ የተቀላቀሉ አዲስ የመንግስት መቀናጃ በጀት ተጠቃሚዎችን ጨምሮ 159,173 ዜጎችን በአካባቢ ልማት ስራዎች ላይ በማሳተፍ እና 36,672 ዜጎችን በቀጥታ ድጋፍ በጠቅላላው 195,845 ዜጎችን የምግብ ዋስትናቸውን ለማረጋገጥ ግብ ተይዞ እየተሰራ ይገኛል፡፡

ሰንጠረዥ 32. የ18 ከተሞች የከተማ ልማታዊ ሴፍቲኔት ተጠቃሚዎች መረጃ

ተቁ	ከተማ	የቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚዎች ብዛት			የአካባቢ ልማት ተጠቃሚዎች ብዛት			ጠቅላላ የምግብ ዋስትና ተጠቃሚዎች ብዛት		
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር
1	ደሴ	1,353	2,931	4,284	3,058	3,635	6,693	4,411	6,566	10,977
2	ጎንጃር	3,489	4,775	8,264	16,034	22,943	38,977	19,523	27,718	47,241
3	ባህርዳር	2,310	3,893	6,203	12,040	17,455	29,495	14,350	21,348	35,698
4	ደ/ብርሃን	784	1,820	2,604	4,608	7,391	11,999	5,392	9,211	14,603
5	ደ/ማርቆስ	675	1,819	2,494	4,975	6,638	11,613	5,650	8,457	14,107
6	ኮምቦልቻ	900	1,442	2,342	5,135	5,909	11,044	6,035	7,351	13,386
7	ደ/ታቦር	688	1,530	2,218	4,168	6,070	10,238	4,856	7,600	12,456
8	ወልዲያ	600	1,241	1,841	3,465	4,319	7,784	4,065	5,560	9,625
9	ሞጣ	289	634	923	982	1,640	2,622	1,271	2,274	3,545
10	ፍ/ሰላም	265	649	914	988	1,608	2,596	1,253	2,257	3,510
11	ሰቆጣ	209	579	788	979	1,260	2,239	1,188	1,839	3,027
12	እንጅባራ	238	505	743	799	1,311	2,110	1,037	1,816	2,853
13	ደባርቅ	236	500	736	766	1,322	2,088	1,002	1,822	2,824
14	ከሚሴ	162	524	686	765	1,180	1,945	927	1,704	2,631
15	ሸ/ሮቢት	213	407	620	818	943	1,761	1,031	1,350	2,381
16	ላሊበላ	149	463	612	710	1,030	1,740	859	1,493	2,352
17	ገ/ውሃ	133	267	400	412	724	1,136	545	991	1,536
18	ዳባት				5,810	7,283	13,093	5,810	7,283	13,093
ጠቅላላ ድምር		12,693	23,979	36,672	66,512	92,661	159,173	79,205	116,640	195,845

ስለፕሮግራሙ ግንዛቤ ፈጠራ፡- በከተማ ምግብ ዋስትና ስትራቴጂና ፕሮግራሞች ዙሪያ ለ541,961 የከተማ አመራሮች፣ በየደረጃው ላሉ ለኮሚቴ አባላት፣ ለፕሮግራሙ ተጠቃሚዎችና ለባለድርሻ አካላት የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥራ ለመስራት ታቅዶ በ18 ከተሞች ወንድ 452,709 ሴት 745,134 በድምሩ ለ1,197,843 (ከ100% በላይ) የሕብረተሰብ ክፍል ግንዛቤ ማስጨበጥ ተችሏል፡፡

ሰንጠረዥ 33. በምግብ ዋስትና ፕሮግራም ዙሪያ የተፈጠረ ግንዛቤ የከተሞች አፈፃፀም

ተ.ቁ	ከተማ	በከተማው ያለው ሕዝብ ብዛት			ግንዛቤ ፈጠራ ዕቅድ	ግንዛቤ የተፈጠረለት የጥበቃ አገልግሎት ክፍል ክንውን			አፈፃፀም በ%
		ወንድ	ሴት	ድምር		ወንድ	ሴት	ድምር	
1	ጎንደር	255,283	286,842	542,125	119,334	174781	320778	495,559	415.27
2	ደሴ	289,045	285,952	574,997	31,100	50409	52152	102,561	329.78
3	ደ/ታቦር	56,692	67,015	123,707	31,966	53305	76423	129,728	405.83
4	አንጅባራ	74,822	62,528	137,350	10,790	15171	19091	34,262	317.53
5	ፍ/ሰላም	23,612	27,975	51,587	13,279	15396	22809	38,205	287.71
6	ኮምቦልቻ	88,181	94,141	182,322	38,520	25690	28340	54,030	140.26
7	ሞጣ	25,556	31,915	57,471	13,398	8105	9730	17,835	133.12
8	ከሚሴ	26,300	26,328	52,628	9,954	4250	6735	10,985	110.36
9	ደ/ማርቆስ	67,811	82,065	149,876	37,160	24608	35708	60,316	162.31
10	ላሊበላ	40,494	42,037	82,531	8,901	4583	9687	14,270	160.32
11	ሰቆጣ	22,789	27,564	50,353	10,960	6563	8612	15,175	138.46
12	ባህርዳር	164,927	190,108	355,035	90,096	14862	78039	92,901	103.11
13	ሸዋርቢት	19,306	23,166	42,472	9,008	8566	13500	22,066	244.96
14	ገንዳውሃ	29,858	33,459	63,317	5,791	2090	5041	7,131	123.14
15	ደ/ብርሃን	67,811	82,065	149,876	37,160	8705	14632	23,337	62.80
16	ደባርቅ	43,962	46,152	90,114	10,681	19213	22131	41,344	387.08
17	ዳባት	30,242	33,132	63,374	30,428	6893	9307	16,200	53.24
18	ወልዲያ	83,013	83,162	166,175	33,435	9519	12419	21,938	65.61
	ድምር	1,409,704	1,525,606	2,935,310	541,961	452,709	745,134	1,197,843	221.02

የአካባቢ ልማት ስራ ተጠቃሚዎች፡- የከተሞችን ገጽታ ሊቀይሩ በሚችሉ የማህበረሰብ አቀፍ ልማት ስራዎች ላይ 50,953 የመስራት አቅም ያላቸውና ከድህነት ወለል በታች የሚገኙ ዜጎችን (ሰሪ ኃይሎችን) በማሳተፍ 159,173 ተጠቃሚዎችን የምግብ ዋስትናቸውን ለማረጋገጥ ታቅዶ በ18ቱ ከተሞች ወንድ ወንድ 12,905 ሴት 37,746 በድምሩ ለ50,651 ሰሪ ህይሎችን በማሳተፍ ወንድ 65,783 ሴት 91,103 በድምሩ 156,886 የቤተሰብ አባላትን ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል፡፡

የማህበራዊ አገልግሎቶች ትስስር፡- ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት ለ159,871 ተጠቃሚዎች የትምህርት ቤት ቁሳቁስ (ደብተር እስከቢቶ ዩኒፎርም)፣ 4,418 ተጠቃሚዎች 173 የአካባቢ ልማት እና ለ36,672 የቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚዎች የማኅበራዊ አገልግሎት ተጠቃሚነት ትስስር ለመፍጠር ታቅዶ ከአካባቢ ልማት ተጠቃሚዎች አኳያ 24,575 ተጠቃሚዎች የጤና መድን ሽፋን፣ 4,418 የምግብ ድጋፍ፣ 698 ተጠቃሚዎች የቤት አቅርቦት ድጋፍ፣ 6,301 ተጠቃሚዎች ሌሎች ልዩ ልዩ ድጋፎች በተቅላላው 44,708 ተጠቃሚዎች የማኅበራዊ አገልግሎት ትስስር ተፈጥሯል፡፡

ሰንጠረዥ 34. የማህበራዊ አገልግሎቶች ትስስር የተፈጠረላቸው የአካባቢ ልማት ተጠቃሚዎች

ተ.ቁ	ከተማ	ጤና መድን	የትምህርት ቁሳቁስ ድጋፍ	የምግብ ድጋፍ	የቤት አቅርቦት	ሌሎች ድጋፎች	ድምር
1	ጎንደር	9,575	3,049	430	63	3,324	16,441
2	ደሴ	2,365	760	2,900	35	149	6,209
3	ኮምቦልቻ	3,330	917	684	8	29	4,968
4	ባህርዳር	1,506	431	130	13	2,262	4,342
5	ደብረታቦር	2,218	707		88		3,013
6	ደብረ ማርቆስ	1,691	627		41	192	2,551
7	ወልዲያ	1,050	17		14		1,081
8	ከሚሴ	648	230	180	16		1,074
9	ደብረ ብርሃን	445	321	15	160	48	989
10	ፍኖተ ሰላም	503	123	14	113	193	946

ተ.ቁ	ከተማ	ጤና መድን	የትምህርት ቅሳቁስ ድጋፍ	የምግብ ድጋፍ	የቤት አቅርቦት	ሌሎች ድጋፎች	ድምር
11	አንጅባራ	282	261	36	29		608
12	ሞጣ	158	211	9	18	81	477
13	ገንዳ ውሃ	260	215		1		476
14	ላሊበላ	156	264	2	23	1	446
15	ሰቆጣ	295	57	18	38		408
16	ሸዋ ሮቢት	87	270		1	22	380
17	ደባርቅ	6	256		37		299
	ድምር	24,575	8,716	4,418	698	6,301	44,708

ከቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚዎች አኳያ 32,394 ተጠቃሚዎች የነፃ የጤና መድን፣ 4,432 ተጠቃሚዎች የት/ት ትስስር፣ 13,138 ተጠቃሚዎች የማህበራዊና ሰነ-ልቦናዊ ድጋፍ፣ 291 ተጠቃሚዎች ነፃ የህግ አገልግሎት፣ 90 ተጠቃሚዎች በአዲስ ቤት የተገነባላቸው፣ 266 ተጠቃሚዎች የቤት እድሳት/ስጦታ የተደረገላቸው፣ 12,172 ተጠቃሚዎች የምግብ ድጋፍ ያገኙ እና 2,941 ተጠቃሚዎች ተጨማሪ የጥሪ ገንዘብ ድጋፍ የተደረገላቸው ሲሆን ድጋፉ በገንዘብ ሲገመት 50,464,125 ብር ነው፡፡

ሰንጠረዥ 35. የማኅበራዊ አገልግሎት ትስስር የተፈጠረላቸው የቀጥታ ድጋፍ ተጠቃሚዎች

የትስስር አይነት	ወንድ	ሴት	ድምር
ነፃ የጤና መድን ትስስር ያገኙ	11,082	21,312	32,394
የት/ት ትስስር የተደረገላቸው	1,688	2,744	4,432
የማህበራዊና ሰነ-ልቦናዊ ድጋፍ ያገኙ	3,925	8,356	13,138
ነፃ የህግ አገልግሎት ያገኙ	62	229	291
በአዲስ ቤት የተገነባላቸው	23	67	90
የቤት እድሳት/ስጦታ የተደረገላቸው	75	189	266
የምግብ ድጋፍ የተደረገላቸው	3,969	8,203	12,172
ተጨማሪ የጥሪ ገንዘብ ድጋፍ የተደረገላቸው	674	2,267	2,941
ድምር (በድግግሞሽ)	21,498	43,367	65,724

የዘላቂ ኑሮ ማሻሻያ ድጋፎችን ያጠናቀቁ ወንድ 3,702 ሴት 11,130 ድምር 14,832 የ2ኛ ዙርና ተጨማሪ ፋይናንስ ተጠቃሚዎች በ12 ወሩ እንዲመረቁ ተደርጓል፡፡

ሰንጠረዥ 36. በበጀት ዓመቱ ግራንት ወስደው የተመረቁ የአካባቢ ልማት ተጠቃሚዎች

ተ.ቁ	ከተማ	ዕቅድ			ክንውን			አፈፃፀም
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	
1	ባ/ዳር	693	2,993	3,686	693	2,993	3,686	100
2	ደ/ማርቆስ	318	1,142	1,460	318	1,142	1,460	100
3	ኮምቦልቻ	408	860	1,268	408	860	1,268	100
4	ወልድያ	223	647	870	223	647	870	100
5	ጎንደር	882	3,741	4,623	882	3,738	4,620	99.94
6	ደሴ	150	152	302	149	152	301	99.67
7	ደ/ብርሃን	463	893	1,356	462	889	1,351	99.63
8	ደ/ታቦር	569	714	1,283	567	710	1,277	99.53
	ድምር	3,706	11,141	14,847	3,702	11,130	14,832	99.90

ምስል 6:- በበጀት ዓመቱ የተመረቁ የምግብ ዋስትና ፕሮግራም ተጠቃሚዎች

የዘላቂ ኑሮ ማሻሻያ ሥራዎች፡- በ12 ወሩ ከድህነት ወለል በታች የሚኖሩና በአካባቢ ልማት ስራዎች ላይ ተሳታፊ የሆኑ 51,125 የቤተሰብ ሃላፊዎች በዘላቂ ኑሮ ማሻሻያ ፕሮግራም እንዲታቀፉ በማድረግ በዘላቂነት ኑሯቸውን እንዲያሻሽሉ ለማድረግ ታቅዶ ተይዞ ወንድ 12,166 ሴት 38,361 ድምር 50,527 አገልግሎቱን እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡

ለ32,513 ተጠቃሚዎች (የቤተሰብ ተጠሪዎች) የህይወት ክህሎት እና የገንዘብ አያያዝና አጠቃቀም ስልጠና ለመስጠት ታቅዶ ወንድ 6,661 ሴት 25,451 ድምር 32,112 ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡ የአካባቢ ልማት ተጠቃሚዎች በዘላቂነት ኑሮአቸውን እንዲያሻሽሉ ከሚያገኙት ወርሃዊ ክፍያ 20% (183,598,573 ብር) እንዲቆጥቡ ለማድረግ ታቅዶ 183,809,956 (100%) ተቆጥሏል፡፡

የስራ ዕድል መፍጠሪያ አማራጮችን በዳሰሳ ጥናት በመለየት ተጨማሪ ገቢ በሚያስገኙ የሥራ ዕድል መፍጠሪያ ዘርፎች 51,125 የቤተሰብ ተጠሪዎች እንዲሰማሩ ለማድረግ ታቅዶ ወንድ 7,515 ሴት 21,315 ድምር 28,830 (የGMP፣ የ2ኛ ዙር፣ የተጨማሪ ፋይናንስ እና የራይዘን) ተጠቃሚዎችን በከተማ ግብርና በማስማራት 133,279,772 ብር ገቢ ተገኝ ሲሆን ከዚህም ውስጥ 65,947,729 ብር እንዲቆጠብ ተደርጓል፡፡ እንዲሁም ወንድ 6,220 ሴት 17,410 ድምር 23,630 ተጠቃሚዎችን ከከተማ ግብርና ውጭ ባሉ የገቢ ማግኛ አማራጮች በማስማራት 142,831,401 ብር ገቢ ተገኝ ሲሆን ከዚህም ውስጥ 68,064,898 ብር ተቆጥሏል፡፡

በተጨማሪ ገቢ ማስገኛ ስራዎች የተሰማሩ የምግብ ዋስትና ፕሮግራም ተጠቃሚዎች (ከከተማ ግብርና ውጭ የተሰማሩ)

ምስል 7፡- በተጨማሪ ገቢ ማስገኛ ስራዎች የተሰማሩ የምግብ ዋስትና ፕሮግራም ተጠቃሚዎች

2.4 የባለብዙ ዘርፍ ስራዎች አፈፃፀም

በተቋሙ የሚወጡ ዕቅዶች የስርዓተ-ጾታ፣ የህፃናት፣ የወጣቶች፣ የአካል ጉዳተኞች፣ የአቅሙ ደካሞችና አረጋጂዎች እና የኤች አይ ቪ/ኤድስ መከላከል ...ወዘተ ጉዳዮች በተቋሙ እስከ ታችኛው መዋቅር ድረስ በወጡ እቅዶችና ሪፖርቶች እንዲካተት ተደርጓል፡፡ ከዚህም አኳያ

በዘርፉ በሚከናወኑ የአቅም ግንባታ ስራዎች (ሥልጠና እና ትምህርት) 35%፣ በልማት ስራዎች 50% ሴቶች ተሳታፊና ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማድረግ ታቅዶ በሥልጠና እና በትምህርት 62.86% ሴቶችን እንዲሁም በአካባቢ ልማት ስራዎች 45.13% ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል። በአመራርነት (በተቋም/የስራ ክፍል መሪነት) እና በውሳኔ ሰጭነት ደረጃ የሴቶች ተሳትፎ 35% እንዲደርስ ለማድረግ ታቅዶ 31.6% ማድረስ ተችሏል። በዓመቱ በተቋሙ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፈንድ ተጠቃሚ ለሆኑ 2 ግለሰቦች ተከታታይነት ያለው ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ በተቋሙ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፈንድ ተጠቃሚ ለሆኑ 2 ግለሰቦች 24,000.00 ብር የገንዘብ ድጋፍ ተደርጓል።

2.5 የስራ እድል ፈጠራ ስራዎች

በከተማና መስረተ ልማት ስራዎች ለ199,300 (የወጣቶች ድርሻ 139,510) ዜጎች ቋሚና ጊዜያዊ የስራ እድል ለመፍጠር ታቅዶ ለ237,401 (ከ100% በላይ) ቋሚና ጊዜያዊ የስራ እድል የተፈጠረ ሲሆን የወጣቶች ድርሻ 166,181 (ከ100% በላይ) ነው።

ሰንጠረዥ 36. ለዜጎች በጊዜያዊነትና በቆሚነት የተፈጠሩ የስራ እድሎች

ተ.ቁ	የስራ ዕድል መፍጠሪያ ዘርፍ	እቅድ				ክንውን				አፈፃፀም
		ወንድ	ሴት	ድምር	ወጣቶች	ወንድ	ሴት	ድምር	ወጣቶች	
1	በደረቅ ቆሻሻ	1,000	1,000	2,000	1,400	898	1,118	2,016	1,411	100.80
2	ኮምፖስት በማምረት	150	150	300	210	197	193	390	273	130.00
3	በአረንጓዴ ልማት	3,500	3,500	7,000	4,900	5,156	3,728	8,884	6,219	126.91
4	ቤቶች ልማት	35,000	35,000	70,000	49,000	56,395	41,317	97,712	68,398	139.59
5	በመስረተ ልማት	60,000	60,000	120,000	84,000	90,841	37,558	128,399	89,879	107
	ጠቅላላ ድምር	99,650	99,650	199,300	139,510	153,487	83,914	237,401	166,181	119.12

2.6 የበጀት አጠቃቀም

ሰንጠረዥ 37. የቢሮዉ የ2018 በጀት ዓመት የበጀት አጠቃቀም ሪፖርት

የበጀት ዓይነት		በ2018 የተመደበ በጀት	እስከ መጋቢት 30/2018 የወጣ ወጪ	አፈፃፀም
መደበኛ	ደመወዝ	41,786,560.00	41,786,560.00	100
	ስራ ማስኬጃ	28,520,070.00	28,520,070.00	100
	ድምር	70,306,630.00	70,306,630.00	100
ካፒታል	ደመወዝ	4,430,004.00	4,430,004.00	100
	ስራ ማስኬጃ	4,293,155.00	4,293,155.00	100
	ድምር	8,723,159.00	8,723,159.00	100
ጠቅላላ ድምር	ደመወዝ	46,216,564.00	46,216,564.00	100
	ስራ ማስኬጃ	32,813,225.00	32,813,225.00	100
	ድምር	79,029,789.00	79,029,789.00	100

3 መልካም አጋጣሚዎች፣ ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ መፍትሄዎች

3.1 በተግባራት አፈፃፀም ወቅት የታዩ ጥንካሬዎችና መልካም አጋጣሚዎች፣

ከቁልፍ ተግባራት አኳያ፡-

- ✓ ከዝግጅት ምዕራፍ ስራዎች አኳያ ከክልል፣ ከፌዴራልና ከተቋሙ የ5 ዓመት መሪ የልማት እቅድ ጋር በማናበብ የ2018 በጀት ዓመት እቅድ በጥራት ማዘጋጀት መቻሉ፤ እና በቢሮ ደረጃ የክረምት ስራዎችን በእቅድና በቸክሊስት መምራት መቻሉ፤
- ✓ በየደረጃው የተካሄዱ የእቅድ አረንጓዴ እና የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች በወቅቱ መሰጠታቸውና ከእቅድ በላይ የተከናወኑ መሆኑ፤
- ✓ ተቋሙ የሚመራባቸው የተለያዩ የህግ ማዕቀፎችን በማዘጋጀትና በማሻሻል እንዲሁም በቴክኖሎጂ በመደገፍ አሰራርን ለማዘመን እየተደረገ ያለው ጥረት አበረታች መሆኑ፤

- ✓ የኮሪደር ልማት፣ የአንድ ከተማ አንድ ፕሮጀክት፣ የኢቲዮ ኮደርስና የዲጅታል አድራሲን ሲስተም ሀገራዊና ክልላዊ ኢንቨስትመንት አፈፃፀም አበረታች ውጤት የተመዘገበበት መሆኑ፤

ከአባይት ተግባራት አኳያ፡-

- ✓ ከመንግስት ቤቶች በተጨማሪ የኮንዶሚኒየም ቤቶች እና የግለሰብ ቤቶችን መረጃ ወደ ሶፍትዌር ማስገባት መጀመሩ ጥሩ ነው፤
- ✓ በክረምት በጎ ፍቃድ ስራዎች (በአቅመ ደካሞች ቤቶች ግንባታና እድሳት እና በክረምት አረንጓዴ አሻራ ችግኝ ተከላ) በአብዛኞቹ ዞኖችና ከተሞች ተጨባጭ ለውጥ የተመዘገበ መሆኑ፤
- ✓ በበጎ ፍቃድ አገልግሎት እየተፈጠረ ያለው መነሳሳትና የህብረተሰቡ ተሳትፎም (በገንዘብ፣ በጉልበት፣ በእውቀትና በቁሳቁስ) ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ መምጣቱ፣ የሚገነቡ ቤቶችም ስታንዳርዳቸውን የጠበቁ መሆናቸው፤
- ✓ በከተሞች እየተከናወነ ያለው የኮሪደር ልማት ከተሞች ለነዋሪዎች ምቹና ውብ ከማድረግ እና የደቀቁና የተጎሳቆሉ አካባቢዎችን ከማሻሻል አንጻር አበረታች ውጤት የተመዘገበ ያለ ከመሆኑም ባሻገር ለበርካታ ዜጎችም የስራ ዕድል በመፍጠር እና የስራ ባህልን በመቀየር በኩል ጉልህ አስተዋጾ እያደረገ መሆኑ፤
- ✓ በኮሪደር ልማቱ የህዝቡ ተሳትፎና ተነሳሽነትም እያደገ መምጣቱ (በገንዘብ፣ በእውቀትና በጉልበት በመሳተፍም የልማቱ ተግባሪና ባለቤት መሆኑ)፤
- ✓ ከ2017 በጀት ዓመት ወደ 2018 በጀት ዓመት የተንከባለሉ 93 የመሠረተ ልማት ፕሮጀክቶች ሙሉ በሙሉ መጠናቀቃቸውና በ2018 በጀት ዓመት በአዲስ ለመገንባት ከታቀዱ 995 ፕሮጀክቶች ውስጥ 887 ፕሮጀክቶች መጠናቀቃቸው የሚያበረታታ መሆኑ፤
- ✓ የምግብ ዋስትና እና ሴፍቲኔት ፕሮግራም ተጠቃሚዎችን በተለይም በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ፣ በአረንጓዴ ልማት፣ በኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ መስረተ ልማት ግንባታ ስራዎችና በአካባቢ ጥበቃ ስራዎች በማስማራት የከተሞችን ገፅታ በመቀየር በኩል አበረታች ውጤት እየተመዘገበ ያለ መሆኑ፤
- ✓ የዘላቂ ኑሮ ማሻሻያ ድጋፎችን ያጠናቀቁ ወንድ 3,702 ሴት 11,130 ድምር 14,832 የ2ኛ ዙርና ተጨማሪ ፋይናንስ ተጠቃሚዎችን ማስመረቅ መቻሉ፤
- ✓ በከተማና መስረተ ልማት ስራዎች ለበርካታ (237,401) ዜጎች ቋሚና ጊዜያዊ የስራ እድል መፈጠሩ እና አፈፃፀሙም ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ መምጣቱ፤

ከላይ የተገለፁት ውጤቶች እንዲመዘገቡ ያስቻሉ የክትትልና ድጋፍ አግባቦች፡-

- የቢሮው ኮር አመራር ተግባራትን በየጊዜውና በወቅቱ እየገመገመና አቅጣጫ እያስቀመጠ መምራት መቻሉ፤
- ከሌሎች ባለድርሻና አጋር አካላት/ተቋማት ጋር ያለውን የቅንጅትና የትብብር አሰራር ማሳደግ መቻሉ ለአብነትም የቴክኒክ ኮሚቴ በማቋቋም እንዲሁም የመግባቢያ ሰነድ በመፈራረም በፊት የነበሩ የቅንጅትና ትብብር ችግሮችን መፍታት መቻሉ፤
- የህዝብ ችግሮችን ውሳኔ የመስጠትና ማነቆ የሆኑ አሰራሮችን በማስተካከልና መፍትሄ በመስጠት፤ በየጊዜው የዘርፍ አመራር አፈፀፀሞችን ኢንፎርሜሽን እየተቀያየረ በመሄድ፤ በተቋሙ ዲጂታል ሊደርሽኑን ማረጋገጥ መቻሉ (የተቋሙን አሰራር ለማዘመን ትኩረት መስጠቱ)፤
- ሰራተኛው ስራ ላይ መሆኑን በመከታተልና በመገምገም እንዲሁም በተለያዩ የጥናትና የሰነድ ዝግጅት ስራዎች ላይ እንዲሳተፍ በማድረግ ልምድ፣ እውቀት እና ክህሎት እንዲሸጋገር መደረጉ፤
- በአጠቃላይ ስትራቴጂካል ሊደርሽኑ እያረጋገጠ እየመራ መሆኑ፤ የተቋሙን ሰራተኛም በቢሮ ውስጥ የሚከናወኑ ተግባራትን ትኩረት ሰጥቶ በመስራትና ውጤት እንዲመጣ እየተደረገ ያለው ርብርብ መቀጠል ያለበትና በጥንካሬ የሚወሰድ ነው፡፡

3.1 በተግባራ አፈፃፀም ወቅት ያጋጠሙ ችግሮች (ተግዳሮቶች)

- ከበጀት አመቱ በፊት የደረጃ ሽግግር ለተፈቀደላቸው ከተሞች ለደረጃው የሚያስፈልጋቸው የመዋቅር ጥያቄ አለመፈታቱና በተሟላ ሁኔታ ወደ ስራ እንዲገቡ አለመደረጉ፤
- የከተሞች የእንዋሃድ ጥያቄ መልስ አለማግኘቱ፤
- አንዳንድ ከተሞች ላይ የማዘጋጃቤት ፅ/ቤቶች በመቃጠላቸውና ውድመት በማጋጠሙ ምልንያት አገልግሎት መስጠት አለመቻላቸው፤
- አብዛኛው ከተሞች በተፈጠረው የፀጥታ ችግር በአቅዳቸው ልክ ገቢ መሰብሰብ አለመቻላቸው እና የአለም ባንክ የመሠረተ ልማት የበጀት ድጋፍ መቋረጥ ምክንያት የመሠረተ ልማት ፕሮጀክቶችን ለመስራት መቸገራቸው፤
- ዞን መምሪያዎችን እና ከተሞችን ወደታች ወርዶ በመስክ ከትትልና ድጋፍ በተደረገበት ወቅት ወቅታዊ የፀጥታ ችግሩ ፈታኝ መሆኑ፤
- በአንዳንድ ዞኖችና ከተሞች የኔትወርክ መቆራረጥና የኢንተርኔት አለመስራት በሪፖርት ቅብብሎሽ ላይ ችግር መፍጠሩ ...ወዘተ እቅድ አፈፃፀም ወቅት እያጋጠሙ ችግሮች (ተግዳሮቶች) ናቸው፡፡

3.2 የተወሰዱ መፍትሄዎች

- ✓ በክልሉ ወቅታዊ ችግር ምክንያት ዞን መምሪያዎችን እና ከተሞች ከትትልና ድጋፍ እንዲሁም የሪፖርት ቅብብሎሽ ላይ ችግር የተፈጠረ ቢሆንም ሌሎች አማራጮችን በመጠቀም በተለይም ስልክ በመደወል ከትትልና ድጋፍ በማድረግ ሪፖርትም መቀበል ተችሏል፡፡
- ✓ ሌላው ከወቅታዊ ሁኔታው ጋር ተያይዞ የኢንተርኔት አለመስራት፣ የግንባታ ዋጋ ንረትና የግብዓት አቅርቦት ችግር እንዲሁም ህገወጥ ግንባታና የመሬት ወረራ መበራከት የከፍተኛ አመራሩን ከትትልና ድጋፍ የሚፈልግ በቀጣይነት ትኩረት የሚያሻው ጉዳይ ነው፡፡

3.3 ማደግማደግ

ክልላዊ ወቅታዊ ሁኔታው ትኩረታችን በማዛባቱ ምክንያት በየደረጃው ያለው አመራርና ባለሙያ በሩብ ዓመቱ የታቀዱ ተግባራትን ቆጥሮ ይዞ በባለቤትነት ለመፈፀም አስቸጋሪ የነበረ ቢሆንም፡፡ በዚህ አስቸጋሪ ወቅት ውስጥ ሁኔታውን መደበኛ ዕቅዳችን ለመፈፀም የተደረገው ጥረት አበረታች እንደነበር የ2018 በጀት ዓመት አፈፃፀም ሪፖርታችን ያሳያል፡፡

የቀጣይ የትኩረት አቅጣጫዎች፡- አገልግሎት አሰጣጣችን ላይ የሚስተዋሉ ችግሮችን በመፍታት ሰብአዊነት የተላበሰ አገልግሎት በመስጠት በተቋሙ የሚታዩ የመልካም አስተዳደር ችግሮችን ትኩረት ሰጥቶ ደረጃ በደረጃ መፍታት፤ የተቋማችን አሰራር የማዘመንና ዲጂታይዝ የማድረግ ስራውን ትኩረት ሰጥቶ መስራት፤ የከተማ አገልግሎት ገቢን አሟጦ በመሰብሰብ የመስረተ ልማትና የአገልግሎት ወጪቸውን በራሳቸው የመሸፈን አቅም ማሳደግ፤ በሁሉም የልማት ስራዎቻችን የህብረተሰቡን ተሳትፎና በባለቤትነት ማጠናከር፤ የተንከባለሉ የመስረተ ልማት ፕሮጀክቶችን እንደ የአካባቢው የሰላም ሁኔታ ልዩ ትኩረት በመስጠት ማጠናቀቅ፤ በክልላችን ዋና ዋና ከተሞች የተጀመረውን የኮሪዶር ልማት (ነባር መንገድን ማስፋትና ማሻሻል፣ የአረንጓዴ መስረተ ልማትን ማሻሻል እና የእግረኛና የብስክሌት መንገድን ማካተት) በቅርበት ከትትልና ድጋፍ ማድረግና ወደ ሌሎች ከተሞች ማስፋት፤ እንዲሁም በከተሞች በሚከናወኑ የልማት ስራዎች ሰፊ የስራ እድል እንዲፈጠር ትኩረት ሰጥቶ መስራት በቀጣይ የትኩረት የሚያሻቸው ጉዳዮች ናቸው፡፡

